The image shows the front cover of an antique book. The cover is decorated with marbled paper featuring a pattern of irregular, rounded shapes in shades of grey and black, with yellowish-gold veins. A prominent red diamond-shaped label is pasted onto the center of the cover. The label has a gold-colored decorative border and contains the title and author information in gold lettering. The spine of the book, visible on the left, is bound in brown leather. A small white label with the number '1' is attached to the spine.

MINORICA
ELUCIDATIVA &
S. L. ET A.
DAV. BREDA.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 65

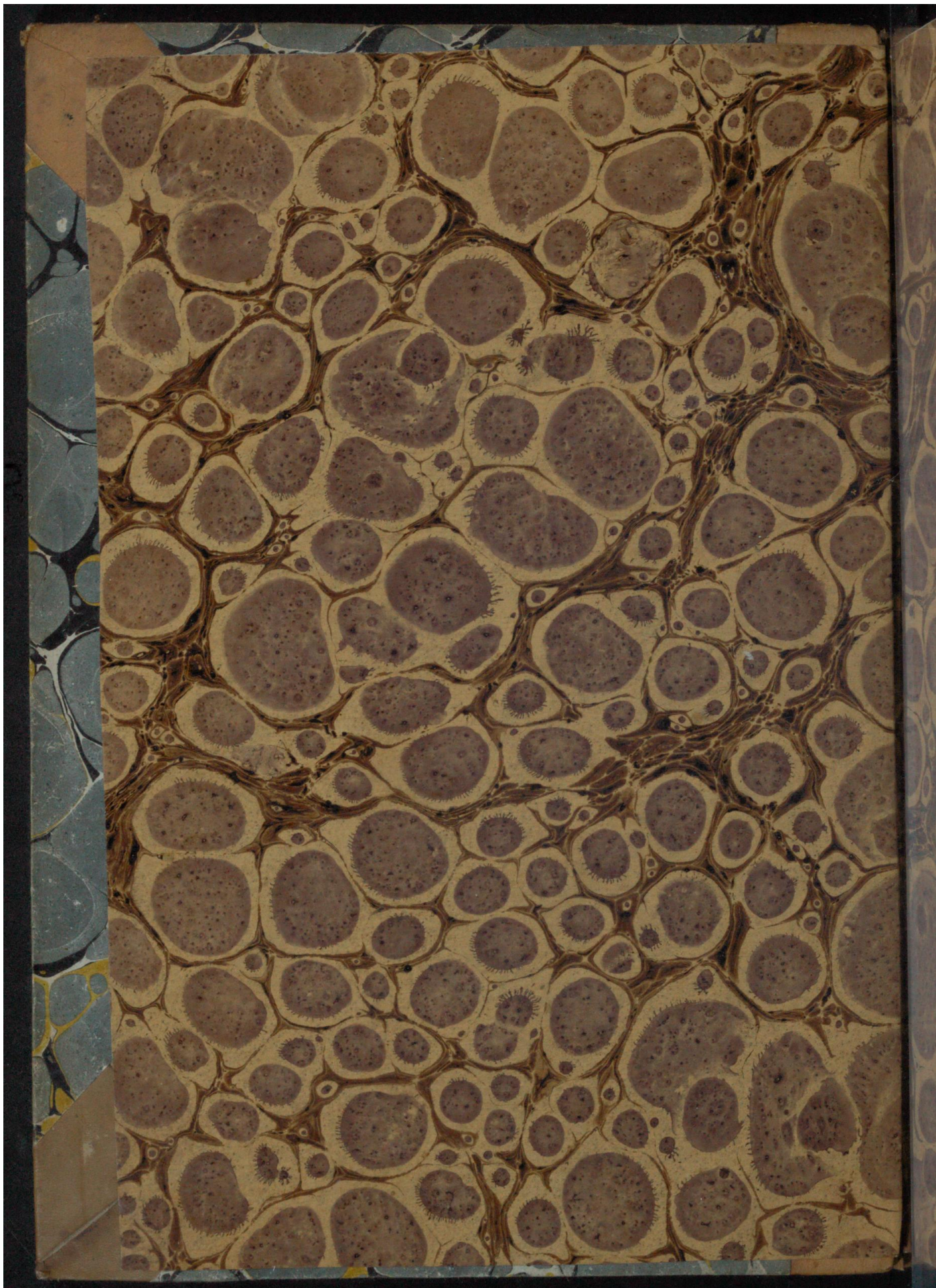
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 65

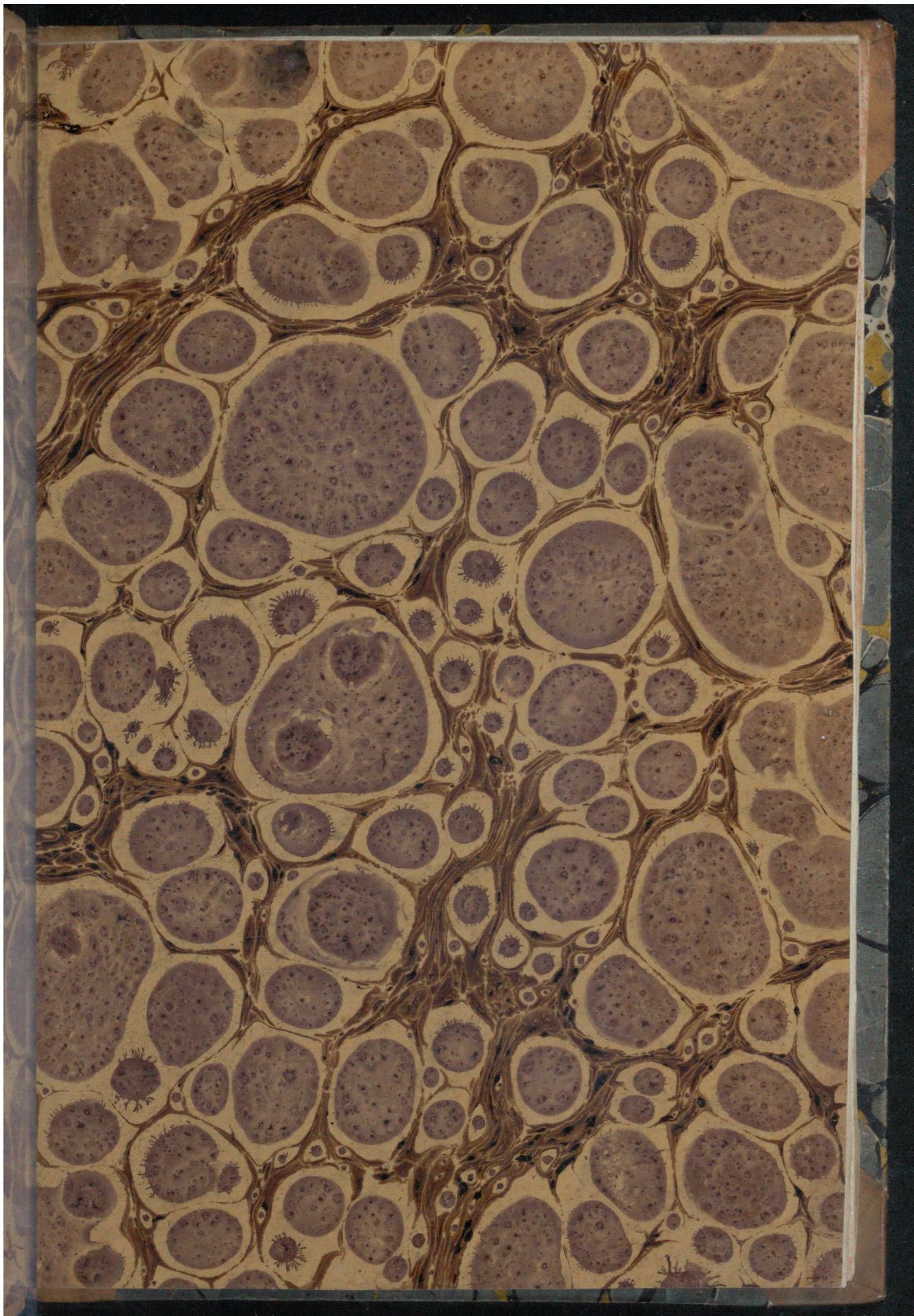

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 65

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 65

~~169.~~

D6. 342 (2)

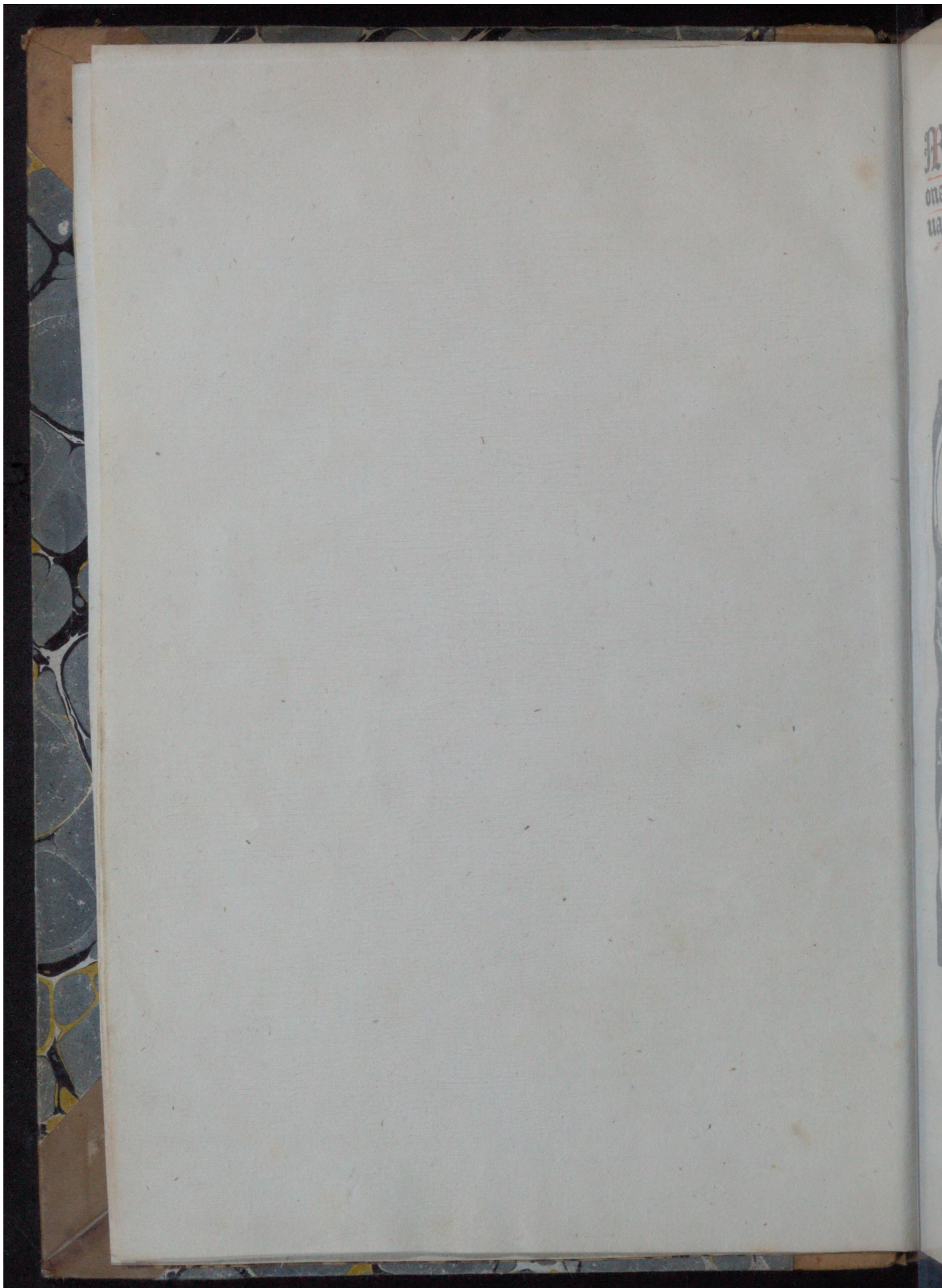
171.

G 65

CA. 1260

CA 1260

Rinorica elucidatiua raci
onabilis separationis fratrum minorū de obser
uantia ab alijs fratribus eiusdem ordinis.:

Koninklijke
Bibliotheek
te's Hage.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Vertical text on the right edge of the page, likely bleed-through from the reverse side. The text is mostly illegible but appears to be organized in columns.

Qontinetur in hoc libello materia mul-
tum exquisitè vtilata et discussa qua lectori via paratur. vt
clarius et pfectius sciat originè et differentiã fratrum minorum
de obseruãtia vulgariter nuncupatorum sub vicarijs christo
militantiũ. Et illorum fratrum minorum qui de cõitate seu colete
vel coletani nominantur et sub ministris referunt deo seruire. **N**ouerit quod pro
pter huius libelli lector et inspector quod in eo sunt duo tractatus. Quorum
primũ composuit quidam episcopus frater minor quod pridem aliquot annis coniunxit
se fratribus de obseruãtia. Sed rediens ad suos fratres de cõitate suffraga
neus ordiatus vitam et cõuersationem dictorum fratrum de obseruãtia. nõ
tam subtiliter quã nequiter fraudulenter et maliuole in hoc suo tractatu ni
titur impugnare maculare piter et damnare. **S**ecundũ autẽ tractatũ compo
suisset. quidam zelator paupertatis et pauperum amator. false doctrine
et errorum extirpator. veritatis atque orthodoxe fidei fidelis propugnator.
Quẽ tractatum alio nomine Apologiam possumus appellare. **I**n quo
turpiter per deũ suffraganeum episcopus detruncata totaliter redintegratur ne
quiter obfuscata clarius elucidant. dolose falsificata. veraciter rectificant
prout cunctis duos supradictos tractatus legentibus et rumurantibus patefcit.
Item habet etiã in isto libello decretũ concilij Constantienũ. Et cõfirma
tio eiusdem decreti a Martino papa quinto. necnõ et confirmatio sup eodem
decreto concilij Basilienũ. Etia disputatio et determinatio famosi sacre theo
logie doctoris Parisienũ. magistri Joãnis burij sup decreto Constantien
sis concilij. Et bulla Eugenij pape quarti. **I**n quibus luculenter patet quẽ
necessariũ fuerit. si stabilis in ordine fratrum minorum fieri debuit reforma
tio. sepissime prioribus annis acceptata sed semp frustrata. **D**iuidere et se
parare fratres illos qui dicunt de obseruãtia et sub vicarijs militant et
domino deo vota sua pfoluunt. **A**b his fratribus minoribus qui nuncu
pantur colete seu coletani. vel fratres de communitate et degunt sub mini
stris. **I**tem finaliter in isto libello continentur statuta et declaratio regu
le minorum Martini pape quinti. que alio nomine dicitur martiniana.
In quibus lector dirigitur et docetur quid frater minor professus. siue fue
rit frater de communitate nuncupatus. siue quocũque alio vocabulo. teneat
ad minus de necessitate obseruare. si sue professioni satisfacere desiderat.
Et animam suam saluare

¶ Finis prologus

¶ ¶

Tractatus cuiusdā episcopi ordīs minorū impu-
gnatiū stat^o eiusdē ordīs fratru de obseruātia dicto-
rum. Nam p̄fatus episcopus hic q̄dam cōpendiose
tractat vt ea legentē a deuotōe clare obseruātie auer-
tat. Et q̄ se a scō spū moueri insinuat. q̄si q̄ sine lumi-
ne in tenebris ambulat diuersis allegatōibz suū erro-
rē multiplicat z sic vndiqz semetipm ifamia vulnerat

Placet magnopere in obseruātibz vita regularis z monastica
Aliqua tamē z signāter quattuor de statu eorū solent occasio-
nem hesitandi scrupolosis z timoratis sepius ministrare.

Primū nempe horum est. Quia contra formā regule scī Fr̄acisci loco
generalis siue ministrozū et custodū impetrati z concessi sunt ipsis vica-
riū. Aut superiores alijs nomibz appellati q̄ regula p̄fata exp̄resserit
fratribz minoribus. **S**cōm q̄ dicti professores regule sancti Fr̄ancis
ci sinūt patienter z absqz importuna cōtradictione. se obseruātes vulga-
riter per vniuersa mundi clymata nuncupari. Quasi de regno celesti ec̄nt
certi quod talibus in professione promittitur. **T**ercū q̄ aliquos con-
fratres eorūz non taliter nominatos solent frequenter vitare contemne-
re molestare. Ac per obloquia ingenioser subtiliter mordere. quasi nō fra-
ternalem caritatem. sed potius infixum z latens odium aduersus eos ha-
berent. **Q**uartū q̄ antedicti fratres plusquā ceteri religiosi predicando
in ecclesia dei. solent per eorum sermones vulgoz secularibus contra pre-
latos ecclesie z totum cleruz siue p̄rios confratres duriter inuehere. siue
per diffamationes z scuas obiurgationes populū incitare. ad male sen-
tiendum de multitudine presbiterozū quasi ipsi soli non essent sicut cete-
ri. Sed magis honorandi z colendi. tanqz iustiores singulis ecclesiasti-
cis z monasticis personis..

Quā siquidem ambiguitates in meliorem p̄tem veniant interpre-
tande. Et p̄pheta illi imp̄ctetur. ve. q̄ malum bonum dicit z bonū
malum ponendo tenebras lucem. amarum dulce. Et ecōuerso. sicut dicit
Esaias. v. suo cap̄lo. Expauescerem nō parum in tantarū partium di-
uersitate z controuersia. quippiam sentētia liter differere. qd̄ in posterum
alicubi vel a quocūqz melius sentiente reprehensionis notam mereretur.
Nec etiam est humilitatis mee vel mensure tam eminentes materias quo-
modolibet definire. Lum non sufferant grādes materias teste Hierony-
mo ingenia parua. Hūc iudicium hoc maioribus referuans. Statuo
solum circa primū dubium scrupulosi viri de impetratis vicarijs z varia-
tione prelatorū. Argumenta. Solutiones z rationes partium que vtro-
biqz disputatiue consueuerunt allegari. Ad aliqz regulam redigere. Qua-
tenus curiosi scrutatores occasionem habeant. Et viam pertingendi vs-
qz ad intellectum dicte partialitatis. **T**andem quo ad alia tria punc-
ta intentionem scrupulosozū z dubitantū aliquātisper dilatabo z ape-
riam. Et illi p̄pter quos oritur dubiozū tempestas. causas habeant re-
ctificandi illud quod obliquū conuincitur. aut cum venia z humilitate ac

fine intuita vt decet respondendi. Quia vt dicitur. viij. questione prima. c.
Si quis Et. l. de postui. do. l. Quisquis Si quis adeo procaꝝ fuerit vt
non ratione sed probꝝ putat esse certanduz opinionis sue diminutionē
patietur

Ro euidentia namqꝫ z deductione primi puncti. Non est nouum
aut mirabile si plures timorati z scrupulosi trepident z ambigant
de variatione prelatorum in congregatione obseruantum. Quoni
am ab aduersarijs omnino illicita asseritur. Ab obseruantibus vero z vi
cariorum sectatoribus. necessaria z sancta predicatur. Cū igitur vt habe
tur. La. Quibus ad libertatem proclamare non licet. l. tertia qꝫ res per
negationem efficitur dubia. Possunt non immerito scrupulosi z hesitan
tes excusari si scrupulum vel perplexitatem habeant ppter antedictam p
latorum variationem. Nam pro iustificatione eorum qui obseruātes ap
pellantur. dicit amator vicariorum tres rationes fortiter stringentes p
ter quas fide in dubitabili existimat obedientiam vicariorum fore neces
sariam commendabilem sanctam. Atqꝫ etiam meritoꝝ a pluribus am
plectendam. **P**rima ratio ipsius est. Quia concilium constantiense. i
Et romani pontifices. martinus Eugeniꝫ. Nicolaus Calixtus Pyus
paulus Sixtus Et innocentius In quibus residet plenitudo potestatis
hanc obediendi formam concesserunt. Nec non apostolicis munimentis
roborando sollempniter confirmauerunt. Quorum determinationibus vl
indultis nephas esset z penitus illicitum velle pertinaciter aduersari aut
quouis modo contradicere illis. **S**ecunda ratio. Nisi talis obedientia
rationabilis esset laudabilisqꝫ z sublimiter extollenda. nunqꝫ tot lauda
biles siue timoratos z intelligentes habuisset imitatores. Nonne etiam
salium sonus in omnem terram exiit. z infines orbis terre verba eorum
recepta fuere. z formidabilia a parauerunt. **T**ercia ratio Si status me
moratus aliquomodo inutilis esset. Aut tanqꝫ victosus z impugnabilis
nunqꝫ fuisset ita aduersis mundi statibꝫ acceptabiliter fauorizatus. His
profecto rationibus profunda discussione consideratis. Astruit constan
ter vicariorum amator dictam obseruantiam faciliter esse commendan
dam. necnō omnino probabilem. in cuius robur z confirmationem op
pido suffragatur illud qd aristoteles dicit ante finem primi topicoruz sic
hoc inquit est probabile quod videtur omnibus aut pluribus z maxi
me notis aut sapientibus z precipius hec ille. Cum igitur vt dictum est
tales persone statum antedictum a probasse necnō nꝫ plurimum coluisse
z memorant satis videtur suā iustificasse ptem predictꝫ vicarioꝝ amatoꝝ
Licet iam deā Aliquoꝝ psciētis qetis possent vtrūqꝫ sufficere Nichilo
nius tñ cā exercitij z ad aciuendū ingeniū. necnō z p sua informatōe scru
pulosus dubitator modicū vult instare Et hoc sic. Nā pria forma obedi
endi sez gñali mistro puicialibꝫ custodibꝫ A deo fuit scō francoisco reuela
ta Attamē quantūlibet ipse scūs esset nō ab ecclesia regule sibi inspirare
z firmatoꝝ obtinere voluit Nisi pꝫ aplicam sedē p miraculū de volūta
te dei cercioꝝatā z instructā reddidisset Quo tñ facto. ad pꝫerū rei mēo
riā ab Honorio extitit sollempnīe a probata z zfirmata Cū igit nouimꝫ
singuli hoīem nō esse deo sapiētiore Quis auderet pstanti affirmatōe hanc

nouam et insolitam vicariorum obedientiam ab hominibus factiose ut timentur pra-
cticatam aliquando esse commendandam velut deo acceptabilem et gratam.
Unde scrupulosus ipse dubitator in ratione. et quo ad perfectiorem dicit illam
tamen distare a prima obedientia scilicet sancti francisci quantum distat ortus ab occi-
dente. **F**initum quod vir eminentis et deo gratissimus ac sanctus a deo illam accep-
sit et per reuelationem illius ac miraculum confirmari impetrauit perpetuo esse
duraturam. **I**stam eandem regulam nicolaus tercius in decretali. **L**icit quod se-
minat de sabbatum f. li. vi. tam firmiter obseruandam ac credendam censuit.
ut illum denunciauerit maledictum quod sue expositioni quam iuxta sancti francisci me-
tem edidit quippiam supraddeat vnde presumet. hec ille. **F**usos vero in iero-
nycis vel historiis sexaratum reperitur hunc nouum modum obedientie typum. a deo
vel sanctis dei ortum sumpsisse. **E**rgo scrupulosus viris et plerisque intelligen-
tibus durum est credere quod hec mutatio fuerit dextre excelsi. que circa tantam
regulam a tanto viro et tam sollemniter facta cernitur. **P**reterea velle etiam
hinc obedientiam stabilire. per eam multitudinem sapientium que superius fuit ad-
ducta. parum roboris admissat. **Q**uia multitudo sepius est in scelere. **N**on
ne omnes circa passionem christi defecisse leguntur propter solam virginem mariam
in qua tunc supposita fuit sola fides. **H**uc igitur multitudinis errorem et de-
fectum volens innuere dominus dicit. **E**xodi xxxij. **N**on suscipies vocem menda-
cium. nec iunges manum tuam ut pro impio dicas falsum testimonium. **N**on se-
quaris turbam ad faciendum malum. nec in iudicio plurimorum accersas senten-
tiam. ut a vero deuies. **I**nsuper ad denotandum quod multitudo delinquere soleat
nota textum pulchrum. **L**. de penis. l. de curione filij vbi dicitur quod vane prolo-
quentes voces non sunt audiende. **H**ic glosa accur. dicit quod peccauit pilatus. quod ad
voces multitudinis finem crucis aduersus christum protulit. **A**d ostendendum
hunc passum sunt innumerabiles scripture. per quas facilliter aliquid iualesceret
contra sequela multitudinis. in fauorem paucorum et sanioris partis. **A**d quod etiam
est singularissimus textus. **xxxij. dis. c.** **H**ycena synodus vbi habetur. quod so-
lus pannucius confessor suo consilio sapientissimo contradixit vniuersitati
Et ibidem glosa dicit quod vnus potest contradicere vniuersitati si habuerit rationa-
bilem causam. ut extra de his que fiunt a maiori parte capli. **L**u in cunctis. **E**t
hec sufficiant ad relinquendam obedientiam vicariorum valde hesitabilem. et non
tam pertinaciter defendendam. **A**matore vicariorum curare cupies. que ad-
uersus dicta sua fuerunt allegata. **P**ro solutione dicit non modicum oberrare
dubitatore scrupulosum. **A**fferens quod vel non intelligit potestatem romanorum
pontificum. **A**ut ex incuria ipsius cultum et eminentiam non aduertit. **L**u tunc effi-
cacia et vigore. hec vicariorum obedientia fuit toties concessa et sollemniter ap-
probata. **A**d ipsius igitur et aliorum dubitatum instructionem de dicta potestate aliquid
qua hic breuiter tangam et commemorabo. **D**icit igitur amator vicariorum hanc fa-
cultatem esse tam magnam. ut etiam maiores cause fidei ad illam referre veniant
vnde mathei. xvi. dicitur est petro et vnicuique successorum eius. **Q**uod cum ligaueris
super terram erit et ligatum in celis. **I**te xxij. q. i. c. **H**ec est fides papa beatissime. que
in catholica didici ecclesia quam quod spiritus tenemus in qua si minus prece aut parum cau-
te forte aliquid positum sit. hoc emendari cupimus a te que petri sedem tenes et fidem
hec. **H**ieronymus. **Q**uod enim maiores fidei conclusiones et cause. a papa determinari de-
beant habet in ca. et glosa. **Q**uod translationem. **D**e officio legati. **E**t in ca. ma-

iores **De baptismo. Et in ca. p. venerabile. Extra q. filij sunt legitimi. Et**
de excessibus platorum. c. Sicut vnire. Et xxiiij. q. i. c. No turbat. Nota etiam
multa pulchra de hac parte pape. xxi. dis. c. in nouo. Et extra de transla-
toe platorum. c. Quarto. Et. xix. c. Sic oes sanctioes. Et xl. dis. c. non nos
Et xij. dis. c. no decz. Et circa hoc notat mlt'a pulchra de auctoritate pape
rosarius. Si igitur hec maiora fidei negocia pr ipse papa. Quo igitur q. min'
est no esset in cel ligatum qd ei scitas in terris ligauit quo ad obedientiaz
vicariorum. Reticeat igitur scrupulosus dubitator vel meli' discat pfunda
re itueri et pteplari auctoritate summo et potificu. Scrupulosus dubi-
tator ptra hac solutoem data replicat et iterato arguit dicēs. Ante oia se
de parte summo et pontificu firmissima habere fide et sciam. Etia si allega-
toes dicte. ad ipm nunq puenissent. Sz est apud dubitatore ipm vehemens
suspicio. qz vicario et amatoz no satis ppria allegata itellexerit. Lausam
anectit. Na quis dea plenitudo ptatis resideat in potificibz romaīs. non
tn pt ex hoc sufficiter cludi q oia sint deo grata. Aut etia vtilia. q ab e-
isdē fieri patenter solēt. Et deducit hec ppositio ita. Qm licet pleitudo ptā-
tis pfata sit in potificibz romaīs. Attn nihil facere pnt nisi cu parte cla-
uiū et cu debita moderatoe. Et maxie illud qd singulare est veluti colligi-
tur ex multis scripturis. vñ math. xxiij. hētur textus q facit ad hoc scz
Sup cathedra moysi sederūt scribe. et. Item xxvi. q. vij. Alligāt at one-
ra. Itē de penitētijs et remissionibz. c. Lū ex eo. Ibi fatet met papa ptatis
pleitudinē in eo moderandā esse. Pmiz qz nunq ē intētois ei aliqd age-
re ptra iusticiā. sicut notat in ca. sup eo. De officio iudicis delegati. De de-
arbitris. c. Ex posita. Et in clemētis. c. pastoralis. De snia et re iudicata.
Et istis patet q papa sepe deuiat. et in agēdis nesciēs oberrat. et ptra iusti-
ciā facit. Hec tñ non psumit scrupulosus pma frōte ab ei' scitate ortum
cape. ppter falsas nugoso et iformatoes. q frequēt' ad ipam deferunt. que
admodū papa met pfitet in ca. Si qñ. De rescriptis. ibi idulget secūdam
iustionē posse expectari. qz vt dcm est et hētur in hoc ca. No est intētois
ipi' q in illis sibi obediat. q falsa in sikatōe eidem fuere suggesta. Et ad
hūc sensum dicit glosa. Accur. in auctētit. De mādati pncipiū. Collatōe
.ij. s. Neqz. Qd est argumētum ptra miseros platos ecclē. q timēt i tm
litteras dñi pape. vt no audeāt easdē lrās reclamare et. Per hec tñ dicta
no ptimefcāt vel indignēt pie aures. si dicāt summi potifices aliqui errare
cū ipsimet illud clare fateant. sicut patet in ca. A nobis ij. extra de snia
excoμμunicatōis vbi dē papa. Qz iudiciū ecclē non nūq opōne seqtur. qz
etia fallere et falli sepe pigit hec ibi. Qui etia legisset gesta et actū scholaf-
ticū. atqz obiurgatōes et ptradictōes iter potificē romanū. Et venerabile
occham et michaelē de sisenna tū c gñalem mioz. Et quō illi usqz ad mi-
nas scribēdo restiterunt circa materiā paupratis xpi et scī francisi. Ille nō
formidaret audire vel etia dicere q potifices romani sepe errāt. Et idipm
industriosus lector clare videre posset i dyalogo occham pfati. vbi caute
pspiciat ptra papā durū iuehere. Deniqz q no sit nouū aliqua in papa
rephendere. patet diffuse in libro de plderatōe ad eugenij. vbi bernardus
hūlter papā inceptat de his q male agere et dispensare solet. In multis
etia passibz decreti. Et detēmiatiōibz cōciliorū repiunt plura retractata

que olim facta a romatōis pontificibus fuerunt. Sed ad confirmatōem oīm
p̄dictorum dicit notāter in summa copiosa hostiensis. De filiis p̄btorum
circa finem. Hic nota de papa. Sed unū tñ non omitto. q̄ papa sine causa
p̄t dispensare de plenitudine potestatis pro eo q̄ non habz sup̄iorem in hoc
mundo. Attamen cum homo sit peccare p̄t ceta dñorum dño z pontifi/
cum oīm pontifice. si sine penitencia discederet puniretur. Ideo nouerit si
bi terribilius imminuere iudiciū q̄ alijs. vt habetur. ix. questione. tertia. c.
Alioꝝ. Et ca. sequenti. Et est optimum argumentū. L. De iudicijs. rem
non nouā circa medium hec ille. Ex his profecto in vnuz conflatis vult
scrupulosus dubitator inuere. q̄ amator vicarioꝝ nōn deberet merito tñ
in herere determinatōibus pontificum. vt p̄ easdem arbitretur sufficiēter
posse cōcludi. contra illa que a spū scō z scīs viris olim ipetrata fuerunt z
concessa. Hoc em̄ notum est omni theologo. Iuriste z fidem habent. q̄
ecclesia non errat in his que fidei sunt protegente se spū scō iuxta illud. ro
gauri pro te petre vt fides tua nunq̄ deficiat. In alijs tamen hoīm agen
dis. p̄t errare z deuiat cōmuniter papa sicut alius homo. Hanc siquidez
materiam diffinitiuē resoluunt doctores super ea. A nobis scdo sup̄ius
memorato. Et beatus thomas in vna questione suoꝝ quodlibetoꝝ scz v
trum ecclesia errat z errare possit in canonizatōe scōꝝ. Ex quo igitur p̄
ma obia vt dictum est a scō frācisco p̄ miraculum. Ac scī spūs opationez
confirmata sit insup z ab ecclesia dei. Et nō scda scz vicarioꝝ. dicit eque
cōstanter scrupulosus valde dubitandū esse de sepefato vicarioꝝ statu.
A amator vicarioꝝ se defendens contra hanc inuectōem potentissimam
concedit plenitudinē potestatis in pontifice moderandam esse atq̄ etiaz
papā errare posse ex falsis informatōibus. Si tñ scrupulosus dubitator
consequēter veller inferre conciliū aut pontifices olim p̄ nugosas z fal
sas narratōes deceptos fuisse in his vicarioꝝ concessiōibz z ex his tandē
oberresse. Hoc viuacit̄ z apte negat vicarioꝝ amator dicens scrupulosū
tangere mōtes z os ponere in celū. necnō z errorem maxīm committere.
Et pro ostentione veritatis vt dubitator melius agnoscat q̄ conciliū
constanciense z pontifices. Et optima narratōe causam habuerūt vgen
tem z summoꝝ necāriam ad limitandū hunc regule passum de obia gñā
lis z ministroꝝ. Et institutōe vicarioꝝ. Notandū q̄ obseruantū z vica
rioꝝ sollicitatores. olim dolētes z lachrymabiliter exposuerūt. Consilio cō
stancien̄. Et rōnis pontificibz quō vix aut nequaquē possibile erat bonis
frībz regulā obseruare spūaliter. Aut vitā ducere congruētē sub obedi
tia p̄latorū regule gñālis dūtaxat ministroꝝ z custodū p̄pter vitā eozuz
p̄auā insolentē z discolorā. Et qz in h̄mōi casu intentio erat bti francisci
vt frēs deberēt ad ministros z sup̄iores recurrere qui tenebant eis dē de re
medio oportuno p̄uidere. Usū tñ est p̄fatis sollicitatoribz nullum eē
in conueniēs ad ecclesiā recurrere. Lum gñālis z ministri mīme curabāt
eozū querel̄ tribuere locū. Optauerūt igit frēs timorati a cōcilio z p̄ti
ficibz in hac necitate oibz regulariter viuere cupiētibz. loco mīstri gene
ralis. Et prouincialium. indulgeri vicarios bone z regularis vite. Quo
rum directione. Exemplis z presidentia. per bonos salubrius regula
potuerit obseruari. Nonne iuxta omnium scripturarum testimonia

pontifices summi obligati fuerunt et sunt. ut quosque ad eorum magnitudinis apices confugientes dirigant et possidentur consolentur iustis et iustorum petitionibus misericorditer annuentes. **D**icit ergo amator vicariorum ex dicta necessitate et ad prefatam narrationem **C**oncilium **C**onstantiense. **E**t pontifices apostolicos dudum clementer indulgisse hanc novam obediendi formam scilicet sub vicariis. **E**t ut fratres deuoti et obseruanti aliter degere anhelantes sub tegmine et alis militarent vicariorum qui met cuncta usque ad minimum quadrantem obseruant. **N**ec esset aliquo modo presumendum quod tam multi et longo temporis spacio veram continuassent obseruantiam. **N**on enim animas querunt ministri prouinciales que iesu christi sunt. **S**ed potius contributiones munera propinas et immensas donationes ac commoda propria. **C**lerum sunt apud dictos generales et ministros in capitulis eorum. **G**uardianatus. lectoratus. cursoratus studium **P**arisien. **L**ustodiatu. **E**tque alie administrationes vel dignitates ordinis ita pro chdolor venales sicut vacce oues et boues atque vniuersa campi pecora in foro publico nundinarum. **I**ta quod de illis non immerito potest dici quod de **J**eroboam et de via eius pessima tertijs regum. xiiij. textus eloquitur. scilicet **Q**uicumque volebat implebat manum suam et fiebat sacerdos excelsozum. **N**ecnon et de eisdem dicitur. xi. q. iij. ca. **P**auper dum non habet quod offerat non solum audiri contemnitur. sed etiam contra veritatem opprimitur. **L**ito violatur auro iusticia. nullamque reus per timescit culpam quam redimere nummis existimat hec ibi. **E**nde recitat **A**ristoteles in poetria sua. quod poete iam bici vocauerunt dona sua compedes. **Q**uia sicut compeditus non potest incedere quo vult. sed stringitur ad ambulandum secundum mensuram quam compedes sibi limitant et concedunt **I**ta et ministri recipientes munera quantumcumque sint deuoti et iusti videantur sentiunt se restrictos et quasi compeditos ne libere malos corrigant. sed in peccatis sinunt perseuerantes. **N**onne clara luce videmus eosdem per ministros deputari lectores studentes atque etiam magistros. quibus etiam iuste impropere potest illud ad hebreos. v. scilicet **E**tiam cum debeat magistri esse propter tempus rursus indigetis ut vos doceamini que sunt elementa exordij sermonum dei et facti estis quibus lacte opus sit non solido cibo etc. **N**on enim dicti magistri attentius illud considerant quod habetur xxxvij. dis. caplo. **D**e quibusdam vbi ex synodo dicitur scilicet de quibusdam locis id refertur. **N**ecque magistros neque curam inueni pro studio litterarum. **I**dcirco ab vniuersis episcopis subiectis plebibus et alijs locis in quibus necessitas occurrerit omnino cura et diligentia habeatur. ut magistri et doctores constituantur qui studia litterarum liberaliumque artium dogmata assidue doceant. quia in his maxime diuina manifestantur et declarantur mandata hec ibi. **I**nsuper ad ignominiam et condemnationem indigne promotorum et promouentium. **N**ota glosam in caplo **Q**ualis. viij. q. pma que dicit. quod in hoc quidem discipuli decepti sunt quia nimis festinant ad cathedram. **E**t dum delectantur in loco glorie fiunt alijs auctores ruine **M**agister nempe cathedram facit. non cathedra magistrum xl. dis. caplo **M**ulti. **M**agistri enim moribus scientia et facundia debent alios precellere. **L**. de professoribus et in eadem. l. magistros. **E**t erit talis

magister cuius comparatōe discipuli palea dicant. hec glosa. De hac ma-
teria multa p̄clara notantur in glosa caplo cū ex litteris. De restitutōibz
in integz circa verbum instructus. r. l. De his qui veniam etatis impe-
trauerunt. l. ij. r. l. de athleticis. l. p̄ma in a paratu. Nec facile eloquio pos-
sit euolui. Quot scandala. quot ve erroresz scismata disseminēt in provin-
cijs eorum ministri. Qui eorum cupidine z lucro indoctos promouent ex-
collunt z multiplicant. Lum tales neqz ad prelia scholastica descendere
formidēt. neqz etiam ad custodiendum sarcinas diuinorum cultuum. se q̄
uisimodo applicare volunt priuilegium schole z promotiones allegantes.
Qui tamen p̄pter ignorantiam eorum irrisione z scandalo digni sunt
Quis em̄ monastice z regulariter viuere desiderans regulam suam possz
spiritualiter obseruare sub obedientia illorum qui similes sunt maioribz
olim in israel. de quibus dicitur Ezechiel. xx. scz principes eius in medio
illius quasi lupi rapientes predam ad effundendum sanguinem z ad p̄de-
das aīas z auara sectanda lucra. Hi em̄ dicti prelati z superiores fratru
iuxta illud Hieremie p̄mo. non euellunt nec destruunt vicia. neqz disper-
dere z dissipare curant luxuriosos insolentes z p̄rietarios. p̄ visitationū
efficax scrutiniū. z salubres correptiones delinquentium. Neqz em̄ edi-
ficant per exempla pietatis z paciētie. Neqz em̄ plātare satagūt fr̄es doc-
tos intelligentes z timoratos. Si em̄ ministri aliquem cōuentū nouerit
inopem rebz. aut fercula delicta preparare minime valentem illuz visita-
re aut cum mora temporis debite lustrare penitus abominant. Quō igitur
tales vtiliter p̄esse possent qui ad ingluuiem carnalitatē et p̄pria cō-
moda semper inhiant z aspirant. Ubi em̄ diuitie z rerum abundantia ac
donationes verisimiliter expectant. Ibidem solent ministri suas facere
ostentationes. In talibus quippe locis breuis hora. longi temporis vic-
tium consumit. Lum tamen visitatores lacte lardo z minutis deberēt esse
contenti. quēadmodum pulcre habet in caplo z glosa. Lum ap̄lus. De
censibz z exactionibus. Et in caplo illud. viij. q. p̄ma. Et xxxix. dis. c. Ecce
Nec de seip̄s coram deo z subditis suis. ministri custodes dicere possunt
q̄ de aliquibus sparsim in scripturis legitur. Et p̄mo de abrahā gen. xliij.
Lum em̄ illi per regem sodomo z dicere. Da mihi aīas cetera tolle tibi
Respondit. leuo manum meam ad dñm excelsum possessorem celi z terre
q̄ a filo sub regiminis vsqz ad corrigiam calige. nō excipia ex omnibus q̄
tua sunt. ne dicas Ego ditavi Abraham. Secōdo nec possunt dicere mi-
nistri z custodes illud Moyse numeri xvi. hic ait addñm de filijs israel q̄
suberant sibi. scz Tu scis q̄ nec asellū q̄dem vnqz accepi ab eis. nec affli-
xeram quempiam eorū. Tercio nec illud q̄ de samuele optimo legitur
prelato. p̄mi regū. xij. Hic dixit filijs israel q̄ suberant sibi itaqz cōuersa-
tus sum vobiscum ab adolescētia mea vsqz ad hanc diem. Ecce p̄sto sum
loq̄mini de me coram domino z coram christo eius. vtrum bouem cuius-
cumqz tulerim aut asinū. Si quēpiam calumniatus sum Si oppressi ali-
quē. si de manu cuiusquā munus accepi. z p̄remnā illud hodie restituāqz
illud vobis. Et dixerūt. Nō es calūniatus nos. neqz oppressisti neqz tul-
isti de manu alicuius q̄ppiam. Quarto nec p̄nt dicere illud Pauli actū
xij. Argentū z aurū aut veste nullius cōcupiui sicut ipi scitis qm̄ ad ea q̄

mibi opus erant et his qui mecum sunt ministraverunt manus iste **D**ice
ret fortasse ad ista scrupulosus dubitator ministros huius episcopi nihil cape
re fratribus nec unquam accepisse. Respondet ad hoc sector vicarioꝝ. **H**u
iusmodi luculenta haberet experientia. si id quotidie fieri quod de **P**atricio le
gitur. **Q**uidam namque ovem vicini sui furatus erat atque etiam comederat
Et cum sepius hortaretur furem patricius quis ille esset. et nullus apparet
Lum semel rocus populus ad ecclesiam venisset precepit patricius in vir
tute iesu christi. ut in cuius ventrem ovis intrasset coram omnibus balatum
daret. **E**t mox de reo ita factum est. **E**t penitentiam de furto confessus egit
Si inquit deo iubente hec vox acceptorum munerum de ventribus plerum
que ministrorum et custodum insonaret ut predicatur. **A**udiretur incuncta
ter non cymbalum tinniens. aut dulcia cantica dragmatis. **S**ed potius
rumor sonorosus argenteorum coclearum. cassiarum. crucibulum. pecu
nie. beghinarum specierum. equorum. ovium atque volatilium necnon cul
telloꝝ. pannorum nobilium. **S**ed quod his diebus occultatum remanet.
postmodum clarius apparebit. **E**luti patet exemplariter secundi macha
beorum. xij. **I**bi de donarijs idolorum sub tunicis interfectoꝝ. iudas
et sui inuenerunt dum corpora prostratoꝝ sepelire debebant. **Q**uid plu
ra **C**oncludit ex his et multis alijs ministrorum et custodum de fornicati
onibus. **N**ullatenus possibile esse spiritualiter obseruare regulam sub eis. que
contra deum et debitum cure pastoralis pecuniam et contributiones exi
gunt a fratribus. **Q**ua tamen habere et contractare omnino etiam pro
hibentur. iuxta regulam et clementinam. **E**t cum de paradiso. **A**bsurdum
etiam valde esset quod ad predictam narrationem querulosam **C**oncilium. **E**t
pontifices romani non debuerunt vicarios bone vite bonis fratribus in
dulgere. **L**um statuta martini pape quinti. que in ordine magne auctori
tatis estimant. expresse determinent ministro generali prouincialibus et
custodibus amplius non esse obediendum quando contributiones tales
exigant. **D**icit igitur hic vicarioꝝ amator. optima in veridicam et ne
cessariam pontificibus querelam de vita mala superiorum fuisse olim ex
positam. **A**tque eis adeo patentem et claram. quod nulla tergiversatio potest ce
lari **Q**uare opus fuit licitum et conueniens. vicarios loco talium conce
dere. atque etiam ipsam impetrare. cum scriptum sit. ij. q. viij. in ca. **A**dmo
nendi sunt subditi ne plus quam expediat sint subiecti. **E**t hec sufficiat contra
scrupulosum dubitatoreꝝ. **P**ro solutione et inuvalidatione argumenti
precedentis. iterato scrupulosus arguit et fortius insurgit contra predica
ta. **A**fferens nunc magis audacter totum assumptum fuisse ruinosum.
cui amator vicarioꝝ innititur. **R**atio est hec. **N**am si iuxta positionem
iuris famosissimam et vulgarem. is nihil impetrat qui fallum narrat. **A**p
paret prima fronte sollicitatores vicarioꝝ coram deo et in foro ecclesie
possessoribus huius obedientie nihil vel parum acquisuisse. **C**um narratio
prefata iniusta execrabilis obliqua et suspectissima esse censetur. **E**t hoc
propter rationes quoniamque vrgentissimas. **P**rima. **N**am si non sit possibile spiri
tualiter regulam obseruare sub obedientia generalis et ministroꝝ puicilia huius. que
pernitiose et irregulariter viuunt. **E**ludetur quod deus ipse qui hanc obedi
entiam formam inspirauit necnon et sanctus **F**ranciscus illius imperator. et

etiam ecclesia que eam confirmauit fratres in futurum ad legem aliquam
arrare voluerunt que temporū successu non fuisset aliquando obseruabi/
lis. Sed hoc sapere omnino est erroneum et inconueniens. cum impossibi/
lium nulla est obligatio. Nec potest etiam lex aliqua esse nisi sit honesta
possibilis et iusta. velut dicit caplm. Erit autem lex. dif. iiii. Ex quo igitur
regula sancti **Francisci**. lex quedam sit celsus sancto **Francisco** data. Et
per operationem sancti spiritus confirmata quo mediante ecclesia non po/
test errare. Certum est et indubitabile prefatam regulam nihil continere.
nisi omnem honestatem iusticiam et possibilitatem ergo etc. **¶** Secunda
ratio est. **S**anctus franciscus fuit per visionem **Anagogicam** edoctus de
totali fratrum et ordinis contingentia. Et confessus est sibi ostensum fu/
isse. **¶** generalis et ministri prouinciales. **L**ustodes **¶** et gardiani in futu/
ram pessime uiuerent. **S**i enim licuisset vel necessarium existimasset in hu/
iusmodi casu vicariorum institutionem procurare. velut pretendit narra/
tio olim facta **Concilio** constantien **P**ontificibus romanis atq; modernis
prelatis. **Q**uis tam insanus qui diceret virum dei id pro testamento non
ordinasse. **L**um nullus profecto post eum in ordine est natus. qui flam/
migeram charitatem tam humiliter habuit. **Q**uiq; tantū in secretis dei
scire creditus fuit **I**psa tamen ad mortem vsq; in illo perseverauit q; fra/
tres **General** et ministris humiliter et sine contradictione semper obedi/
rent. **L**egitur q; sanctus ipse per modum suadele et testamenti fratribus
reliquit. vt scz nunquā curiam romanam accederent imperaturi priuile/
gia. sed esset priuilegium eorum nihil habere. q; nunq; dixisset si propter
malam vitam et discordiam quā preuidit in ordine credidisset necessariū
procurare vicariorum institutionem. **Q**uare per consequens videtur pre/
fata narratio penitus et omnino execranda. **¶** Tercia ratio est. Nam sup/
posito q; olim fuerunt in ordine superiores irregularis vite. **N**on tamen
sequitur propter hoc impossibile fore regulam spiritaliter obseruare sub
obediencia talium prelatorum. velut sonat sepefata narratio. **L**um in scri/
pturis historijs et cronicis legatur ecclesia christi in multiplicatione mar/
tyrum et iustorum hominum valde profecisse. **E**tiam dum grassaretur se/
ua tyrannorum persecutio. **¶** Unde canticorum scdo dicitur. **S**icut lili/
um inter spinas sic dilecta mea inter filias. **H**oc tantum est dicere. **¶** si
cut rose et lilia florescunt inter spinas. **S**ic dilecte anime iustorum ad sub/
limia spūalū carismatū frequētius tēdere solēt. **¶** Nunc dicitur gen. xix. Et xl.
dif. ca. **Q**uelibet occulta. **¶** loth in ciuitate pueri iustus fuit. et in mor/
te peccauit. **I**de historie veteres testant **De** **Joseph** et **cardocheo** **Tho**/
bia **D**aniele et plerisq; alijs. q; etiā apud gētiles et inter pessimos deū celi
coluerūt et agnoscebāt. **I**psū notat. xi. q. iij. ca. **I**ulianus ipator q; uis
eēt apostata habuit tñ sub se christianos milites. **Q**uib; cū dicebat. pducite
te aciem p defensione rei publice obediebāt ei. **L**ū autē diceret. pducite ar/
ma cōtra christianos nō obediebāt ei. **S**z agnoscebāt ipatorē celi. **P**re/
terea nūq; credit bti frāncisci plātula tā steril aut arida existisse qm i eadē
fuerūt aliq; pūctus reformati. **I**mmo et multi boni frēs et; iter discolors
qui nō libēter dānassent suas aias. **E**t idē dicit papa **Martin** in declarati/
one sua circa regulā q; sp fuerunt in hoc ordine aliqui boni et excellentes

in deuotione **Q**uare p̄t non imerito aliter sentiētibz. illud ip̄operati q̄
dñs .iij. regū. xix. dicit helye **Q**ui credidit q̄ solus iustus derelictus esset
sez derelinquā mihi in isrl̄ septē milia viroꝝ quoꝝ genua nō sunt curua/
ta añ baal. **S**ic verisim̄ est p̄sumendū. q̄ hodierno tpe plures sunt deo de
diti inter vanos z lasciuos. qui more bti **F**rāncisci carnis petulantiam vi
tantes. cor nō a pponunt ad diuitias licet ille affluāt **N**i vero diebus et
noctibus deum colunt. malis prelatis in licitis z honestis hūiliter obedi
endo **P**rotestantur etiā coram deo. q̄ p̄pter eos non stat quo minus regu
la a multitudine obseruetur. **Q**uis si quidem sane mentis hos fratres bo
ne voluntatis z inter malos bene viuentes. damnandos predicare aude
ret **P**ropter hāc igitur rationē dicit scrupulosus dubitator. vicarioꝝ sec
tatores iniustam fecisse narrationē **C**oncilio z romanis pōtificibus.
Quarta ratio est propter quam non caret magna suspitione narra
tio p̄memorata **Q**m̄ expresse videtur militare aduersus clara oīm scrip
turaꝝ testimonia presbiteroꝝ z scōꝝ notissima exempla. necnō z senten
cias doctoꝝ siue concordata. **P**rimo quoq; vox vna est. **E**t scilicet boni
subditi. malis prelatis. hūiliter z absq; rebellionē obediunt. q̄dū malum
non iubēt vel illicitum **Q**uod habetur xi. questione iij. capitulo **S**i dñs.
Et ca. **Julianus.** **E**t ca. **Qui resistit.** **A**d euidentiā huius dicti. occurrūt
exempla veterum **E**nde hely ad mortem vsq; fuit a populo isrl̄ obedi
tus. attamen q̄ non satis dure correxit filios suos testante **H**ieronimo
fuit damnatus. videatur historia primi regū. ij. **I**nsuper quia recusa
bāt filijs hely subesse. accusantes eoꝝ maliciā. **A**c regē postulantes filij
israhel. habuerunt deum indignatum vt legitur primo regū. viij. **E**n
de elici p̄t q̄ inferiorum accusatio contra prelatos delinquentes. non sit
fundata in mōtibz sanctis **S**icut nycolaus de lyra dicit. q̄ prefati filij
hely peccabant cum mulieribus iudicium peruertebant z munera acci
piebant. **P**reterea saul fuit a deo reprobatus atq; viuens diabulo tra
ditus **T**amen samuel propter regiam maiestatem eum honorabat. **E**t
multo tempore postea filij israhel obediabant eidem vsq; ad mortem. vi
deatur historia primi regū. xvij. z vltra vsq; ad finem primi regū.
Talis deniq; dauid cum esset homicida z adulter. **I**nterrogatus a pro
pheta. sententiam in diuitem dedit qui ouem pauperis rapuit dicendo.
Judico reum hunc mortis secūdo regū. xij. **I**tem **A**chab q̄uis baal co
luit attamen israhel sine contradictione iudicabat. notetur historia illius
ij. regū. xvi. vsq; ad finem tercij. **M**ulti etiam alij tam in veteri quā
in nouo testamento inueniuntur. **Q**uorum vita cum esset blasphemia/
bilis. tamen eorum sententia quia ex officio suo z nota iudiciarij ordinis
integritate processit inuenitur seruata. **H**ec omnia commemorantur in
capitulo **S**acerdos iij. questione vij. **Q**uid plura vt habetur **E**cclēsiasti
ci. xlix. preter dauid **E**zechiam z **J**osyam. omnes peccatum commiserūt
Nam dereliquerunt legem altissimi reges iuda z contempserunt timo
rem dei. **N**ihilominus vt prefertur obediti semper fuerunt. licet erant
pessimi. **I**tem in nouo testamento mathei. xxij. **O**mnia quecunq; dixe
rint vobis seruate z facite. **E**nde xxiij. di. **D**ominus noster iesus chri
stus rex z iudex z deus noster vsq; in diem passionis seruauit honore

pontificibus et sacerdotibus. Quāvis illi non timorem dei nec agnitio-
nem christi seruassent. Item prime Petri secūdo. Serui subditi estote in
omni timore dominis. non tantum bonis et modestis. sed etiam discolis.
Preterea sanctus Franciscus fundator ordinis cuius nonnulli volunt se-
ctatores vocari perfectiores. nec non regule ipsius boni obseruatores di-
cere consuevit. **N**isi datus illi fuisset nouicius vnus anni gardianus. **E**i-
dem fuisset obedire paratus sicut antiquissimo et discretissimo fratri **Ra-**
tionem hanc assignans scz Nam q̄to hys contemptibilior est q̄ presidet
tanto magis humilitas obedientis placet. Et in proposito similem rati-
onem. Et quasi sub eisdem verbis recolo me olim florentie in tercio scri-
pto **A**lexandri de hales legisse. Et in eandem sententiam omnes doctores
theologie concordant. Quare prefati vicariorum sollicitatores videntur
iura humilitatis multum violasse necnon et a scripturarum testimonijs
longe recessisse. Unde poterant et debuerunt sub obedientia male viuen-
tium optime et regulariter viuere. **Q**uinta ratio propter quam inde-
cens fuit sepefata narratio querulosa. Nam et si narratum fuit necessari-
um. scz habere vicarios bone vite pro bene viuentibus. Sequeretur ex ea-
dem ratione q̄ necessarium esset in omni statu et congregatione preter or-
dinarios prelatos alios habere scilicet vnum pro bonis. Et alium. p̄ ma-
lis. Quantū at̄ hoc superuacuum foret et reprehensibile in ierarchico sta-
tu ecclesie non facile potest euolui. Cum talis multiplicatio verita dicat̄
pessima. Qualis em̄ decor si duo essent romani pontifices in ecclesia vni-
ca christi. Si duo ordinarij in quolibet episcopatu. Et duo abbates in q̄-
libet abbacia. scdm̄ tamen opinionem predictorum. hec necessitas locum
omnino habere videtur. Sed quia veritas huiusmodi errorem euomen-
do respuit. Apparet scrupuloso dubitatori q̄ aliqui pauci in ecclesia dei
non debuerunt talem singularitatem assumere. vbi tot sancti tot excellen-
tes tot ve religiosi in ecclesia dei. et christiana religione contenti fuerunt
sub obedientia male viuentium iuxta dei voluntatem. Et fm̄ doctores
humiliter et sine vlla rebellionē militando obedire. Nulla siq̄dem et hone-
stas. immo in scripturis legimus satis exprobratum superiorum vitam
corrodendo accusare. Hinc dicit̄. ij. q. vij. cap. lo plerunq̄ circa finem. **I**-
nfames sunt vt canonū tradit auctoritas qui in patres armantur. Et q̄
doctorum suorum vitam reprehendūt v̄l accusant. Nullus aut̄ infamis in ac-
cusatione prelatorū audiendus est nisi forte a fide exorbitauerit. Lū ergo
subditi eo ipso q̄ in accusatōe prelatorum prosiliunt efficiant̄ infames. In-
famibus autem copia accusandi denegetur. Patet q̄ subditi prelatos ac-
cusare non possunt. hec ibi. **E**xtra de Accusationibus capitulo. Quali-
ter et quando. Secundo dicitur q̄ prelati sunt signum positum ad sagit-
tam. Et quia non possunt omnibus complacere cum ex officio suo teneā-
tur non solum arguere sed etiam increpare. quin etiam interdum suspen-
dere nonnunq̄ vero ligare. frequenter odium multorum incurrunt et infi-
dias patiuntur. Et ideo sancti patres prouide statuerunt. vt accusatio p̄-
latorum non facile admittatur. ne concussis columnis. corruat edificium
totum hec ibi. Quid plura. **N**ut omnes per gerum christianitatis pecca-
uerunt. non acquirentes vicarios bone vite in congregationibus suis iuxta

pra necessitatem supradictam. **E**l isti vicariorum procuratores veniunt grauius obiurgandi. **E**x quo soli hanc nouitatem singularem insolitam et contra tantorum opinionones et scripta introducere laborauerunt. **P**roter autem has quinque rationes putat scrupulosus dubitator narratio nem pro vicarijs impetrandis omnino vanam insufficientem atque suspectam esse ergo etc.

ExPLICIT tractatus detractorius et impugnatius
Sequitur Apologia vel tractatus defensorius et inuisus

Apologia siue tractatus cuiusdam zelatoris veritatis amatoris et erronee falsitatis extirpatoris Defensorius ac responsiuus super articulis in precedenti opere male collectis et conscriptis. confusibiliterque deductis.

Quidam nimium scrupulosus frater ut ex suis penditur scriptis de sacro ordine minorum. **Q**uendam libellum edidit in quo iustos quos de obseruantia regulari vocat condemnatis. **E**t quosdam alios iniustos iustificans quos nesciens qualiter debeat vocare. **N**on sic ait nomina tos. **Q**ui tamen apud plurimos fratres colere vocantur. **D**iroz si hoc ignoret eo quod primitus in provincia Burgundie occasione cuiusdam sororis ordinis sancte **M**are que colera diminutiuē. sed **N**icolaā baptis mali nomine vacabatur. **Q**uidam fratres et conuentus eam sequi volentes. **E**t cum ea soluz hoc inconueniens scdm eorum arbitrium vitare intendentes. videlicet quod prelati eorum non vocentur vicarij sed ministri ut regula continet. **S**e a fratrum minorum de obseruantia nuncupatorum consortio. **E**t ex consequenti a prouisione sacri concilij Constantiensis pro regule obseruantia edita separauerunt. **E**t ob hoc iuxta predictate sororis baptismale nomen rectius **N**icolaite ut pluribus videtur posent vocari. **Q**uod parum ad rem pertinet siue sic aut aliter nominentur. **D**um tamen illius sororis errorem non imitentur. **Q**ue cum pluribus annis cum suis sororibus sub cura fratrum de obseruantia vixisset **S**ylabarum ac nominum sonum magis quam rei significate per ea veritatem attendens. **I**d est ut vicariorum nomen vitaret. **E**t obtineret ministrorum more muliebri sensui proprio nimium inherens. **E**t illum preferens sacri concilij decreto. **A**b eorundem fratrum obseruantium cura se subtraxit. **A**d dictos conuentus Burgundie. **E**t fratres ad se sequendum induxit. **E**t quia id fecerunt ut dixi solum ut prelatos ministrorum nomine vocatos haberent. **Q**uod minimum est scdm beati **F**rancisci intentionem in regula eiusdem manifestatam vbi nomen **M**inistri generalis mutat in custodem scilicet octauo capitulo. **E**t vbi etiam nomine **M**inistroz **L**ustodes **G**ardianos ac **V**icegardianos et quoscunqz

ordinis prelatos comprehendit decimo caplo. vbi sic precipit Firmiter precipio eis vt obediant suis ministris etc. Exinde in transgressionem sue regule grauer impigerunt ac scandalum diuisionis in obseruantia produxerunt. ministris transgressoribus regule notorij. Et ideo minime sufficientibus vt regula precipit ad communem vtilitatem fratrum inconsulte adherendo. Unde accidit eis et illud poeticum. Decidit in scillam cupiens vitare caribdim. Ac etiam in hoc illius aduene dyaconi Nicolai qui fuit de septem primis imitantur exemplum. Qui sicut legitur vt notam zelo typie in propriam vxorem iniuste ab aliquibus sibi imposita vitaret. Eandem illis contra diuinum preceptum exposuit communes. De quo Apocalipsis scdo dicit. Et angelo ephesi ecclesie scribe. Sed hoc habes qd odiisti facta nycolaitarum que et ego odi. Et ibidem rursus de eodem angelo pergami ecclesie dicitur. Habes ibi tenentes doctrina Balaam. qui docebat Balach mittere scandalum coram filiis israel edere et fornicari. ita habes et tu tenentes doctrinam nycolaitarum. ppter cuius nycolai scrupulosam imitationem Ac dicte nicolae erroris sequelam; Nicolaitae vel colete diminutiue fratres predicti diuisi; A multis merito nuncupantur. Hos igitur dictus frater scrupulosus iustificare volens. Alios fratres qd ipsemet de obseruantia dicit et vocat de regulari vita. Quantu potest condemnat prefatum libellum contra eos componendo et iniustam in eos proferendo calumniam. Propter quod ne fictis vel falsis eius assertionibus quicq simplices scandalisati. Et velut ceci a ceco conducti cadant in foueam sue falsitatis. Lensui iuxta mee exiguitatis conceptum suam huiusmodi falsitatem rationibus tantu apparentibus et non existentibus vtunq coniectam christi iuuante gratia clare detegere. Qua detecta fratres simplices sicuti pestiferum venenum cautius deuident. Ac etiam vt ipse si velit ab eadem sua falsitate desistendo. de calumia falso suis imposita fratribus debite peniteat. Ac veritatem qua niscus est impugnare de suo vtunq satisfaciendo peccato vt tenetur palam confiteatur atq defendat. Et mihi parcat si odio sui peccati non persone quam non noui durius eum quandoq alloqui videor. Quia veritas neminem palpat. Et a postoli precepto deberem cum patientia tamen ac doctrina peccantes arguere. Sanamq doctrinam non sustinentes etiam increpare. Et qz sub nomine scrupulosi vt plurimum loquitur. Idcirco sub eodem nomine eu sepius alloquor. Et sic exordiendo queram ab eo

Quia tu asseris frater scrupulose qd tibi magnopere placeat in obseruantibus vita regularis. Cur non vt prefaris sic scrupulose hesitando Sed potius asserendo et probando quantum preuales contra regule formam conaris ostendere ipsos fratres obseruantes impetrasse. Et sacrum Concilium eis concessisse. aliorum nominum prelatos scilicet vicarios loco ministrozum Si ergo obseruantes sunt vt premitis atqz vite regularis. Quomodo valebis probare simul esse verum qd aliquid faciunt contra regule formam? Nam forma est que dat esse rei. Quapropter aliquos dicere obseruantes regulam et de regulari vita. Et eosdem illico simul asserere aliquid agere contra regule formam manifesta contradictio est. Unde credo q iusto dei iudicio permissum sit vt tali contradictione

tū prefatū inlicitis libellis. Quatenus tue falsitatis reche frustra expā
deres ante oculos pēnatorū. Quibz sez. est facilimuz aduertere fallacias
callidorū. Et ad simpliciū cautelā eas detegere. Et qm̄ ex tui p̄cessu libel
li. de religione mioꝝ saltē p̄fessioe esse videris. In hoc p̄cipue. q̄ illoꝝ q̄s
dicis ministros. Notabiles defectus z excessus sic distincte in p̄sona ama
toris viciorū sciūsti prodere. Viror̄ satis q̄ contra p̄fessionem tue regu
le z religionis. Ac sacri concilij in spū scō legitime cōgregati vniuersalē
ecclesiam representantis. Ac summoꝝ p̄fificū auctoritatem sup̄mam in
ecclesia militante videaris ipugnare. In hoc videlicet q̄ ausus sis affir
matue loquendo in tuo primo hesitabili ponere. contra regule formam.
Eos fr̄ibus de obseruantia aliqd̄ concessisse aut statuisse. Nam velis nolis
si fratrum mioꝝ regulā professus es per ipsam tue professionis formam
et regulam. Preceptis eorundem z statutis es peculiariter ac specialiter
subiectus. fm̄ q̄ in ipsius regule p̄ncipio. beatus franciscus in p̄sona om
nium fr̄m tanq̄ eorū caput protestatur dicens. Frater franciscus. p̄mit
tit obiam z reuerentiaz dño pape Honorio. ac eius successoribus canonice
intrañtibz z ecclesie romane. Et in fine eiusdē regule adijcit vt sp̄ subdi
ci z subiecti pedibus eiusdē scē romane ecclesie zc. Que ecclesia etiam om
nia que fidem ac bonos mores concernūt habet diffinire atq̄ determina
re. Et reglas quasq̄ quas suscepit z approbavit declarare z interpretari. xi
q. ij. c. Excellentii. l. De legibz. l. vltia. Extra de sentētia excomunicatio
nis ca. Inter alia. Extra de iudicis ca. Cū veissent. Et extra de s̄boꝝ sigi
ficatōibz ca. Er̄it qui seminat. l. vltio. Viror̄ inq̄ multum cum regula
tua iubeat formaliter ei reuerentiam exhibere quam seruare promissisti.
Qua fronte p̄sumis asserere. q̄ contra regule formam aliqd̄ statuerit aut
p̄cesserit professoribz eius agere. p̄pter aliquoꝝ ordinis p̄latoꝝ noim mu
tatōem. Cū ita sit q̄ p̄ seipm̄ ip̄a regula. sit ei formaliter subiecta. Ac ec
cor̄ ordo. imo vt v̄x̄fateor̄ for̄lit̄ p̄tra formā regle cuijpe fac̄ exp̄sse. Tale
significatū formā do p̄tra reuerentiā sedis apostolice. Quierā in hoc. de e
auctoritate male videris sentire q̄si sez nō sit licitū. Et q̄ eā dicis p̄cessisse
contra regule formam. Qui aut̄ de summi pontificis z ecclesie romane iu
risdictione aliter sentit q̄ ipse cum sua cōmuni z vniuersali ecclesia sentit.
Non est censendus verus catholicus. Quod sic probat. Aliter em̄ sentire
de potestate pape z ecclesie q̄ ipse cum ipsa sentit. Est nedum indirecte s̄
directe ecclesiā dei destruere que est corpus xp̄i. Sed ecclesiam dei destrue
re scismaticū est z hereticū. xxij. q. li. Non vos hoim̄. Et xxvij. q. p. ca. lo
quit dñs ḡ zc. Letez dic queso. Si in verbis syllabis aut nomibus tm̄ ex
p̄stimas existere regule formam. An non magis in institutorū regulariū
p̄verbz z nomina ac syllabas expressorum opatiua exhibitioneseu execu
tione. Regule verba z nomina ac syllabas. q̄ facilimum sit in archa vel
sinu materialiter obseruare omnibus p̄spicuum est. Sed eorum signifi
cationes ope formaliter exercere. satis arduum est. In quo regule forma z
scias consistere. Quod credo facile concedis. si vigilanter attendas. Id
quod regule ipsius. ij. ca. dicitur. Promittentes vitam istam semper z re
gulam obseruare. Et in principio eiusdem dicitur. Regula z vita fratru
mioꝝ hęc est scilicet domini nostri ihesu xp̄i sanctum euangeliū ob

seruare. **S**upple. vt est in regula expressum. sicut dicunt summi pontifi-
ces in suis declarationibus **E**t in .x. ca. regule. **E**ubicunq; sunt fr̄es qui
scirent ⁊ cognoscerent se non posse regulam sp̄ialiter obseruare. ad suos
ministros debeant ⁊ possunt recurrere. **E**t in fine eiusdem. **P**auptatem ⁊
humilitatem ⁊ sc̄m euangelinm dñi nri ih̄u xp̄i quod firmiter promissim⁹
obseruemus. **Q**uibus p̄bis patet euidenter non in p̄bis ⁊ syllabis existere
vitam fr̄m m̄ioꝝ ac regule formam. **S**ed in eiusdem regule ⁊ vite. p̄ litte-
ras ⁊ syllabas expressa opatiua obseruantia. **N**ec ad hoc vt quis sit frat-
minor aut de religione fr̄m minorum sufficit habitum de ferre. q̄ posset
⁊ facere symea si illo indueretur. **Q**uia habitus iuxta vulgare prouerbi-
um non facit monachum. sed sc̄a vita. **N**ec etiam sufficit q̄ frater minor
cum delatione habitus fecerit professionem. **S**ed etiam oportet vt regu-
lam ⁊ vitam obseruet fr̄m minorum. **I**n qua regule obseruantia est pci-
pue regule forma ac religio fr̄m minorū. **E**nde dicit canon p̄. q̄. p̄. c. mar-
chion. **N**on putemus in p̄bis scriptura ⁊ esse euangelium sed in sensu. **N**ō
in superficie sed in medulla. non in fr̄monum folijs sed in radice rōis. **E**t rur-
sum sit fraus canoni vel legi cum salua superficie littere. p̄ adinventionem
aliquam dolo malo contra mentem eius circū uenitur. ff. de legibus. l. **C**ō-
tra legem. **E**t ergo regule forma intelligitur non fr̄m uoces. sed fr̄m sensus
⁊ effectum. **E**xtra de clericis non residētibus c. relatum. **D**e intentione ve-
ro legislatoris beati francisci constat existere p̄ predicta. **N**on esse ueros
fr̄es minores aut ordinis p̄latos siue ministros nisi obseruantes. **E**t esse or-
dinis ueros ministros fr̄m regulam quocūq; noīe uocent. prelati oēs regu-
lam ⁊ vitam minorum fr̄m obseruantes. **P**rimam huius positionis p̄-
tem ostendit ipse sc̄us esse uerā vi. ii. c. regule ubi ipse dicit. **E**t si aliquo tē-
pore a p̄pareret uniuersitati ministroꝝ p̄dictum ministꝝ non esse suffi-
cientem ad cōmunem utilitatem fr̄m teneant alium sc̄s sufficientem eli-
gere sibi in custodem. **E**t insufficientem ad utilitatem fr̄m. intelligas no-
torium sue regule transgressorem. **N**am facile trahit in exemplum a sub-
ditis quod agitur a p̄latis. **E**xtra de noui op̄is nunciacione c. **L**um ex in-
iuncto. **E**t gregorius in pastorali. **L**um pastor p̄ abrupta gradit conse-
quens est vt grex ad p̄cipitium sequat. **I**tem nam p̄latorum integritas
salus est subditorum. **E**t ordo totiusq; status dñice domus mutabitur s̄i
quod requirat in membris nō inuenit in capite. dis. lxi. c. miramur. **Q**uod
etiam intelligendum est de prouincialib; ministris. **Q**uia fr̄m sanctum bo-
nauenturam in declaratione regule. **D**os est huius regule. ex similibus
similia intelligere. ⁊ minora in maioribus implicare. **R**ursum constat o-
nibus insufficientem illum esse. qui notorie sua transgredit̄ uota. **N**am
facinus p̄petrat maius p̄urio. quo infamia contrahit que non abolet. nī
si post p̄ penitentiam. **E**xtra de testibus cogendis c. **T**estimoniu. **I**git̄ re-
merarium ualde est asserere uelle. q̄ id quod licuit beato francisco. hoc sc̄e
ecclesie dei non licuerit. **I**d est q̄ seruata regule forma. non potuerit aut
non licuerit aliquozum p̄latorum nomina mutare. quod vt patuit supra
fecit beatus franciscus. **I**tem fr̄m iura etiam non debet eligi in prelatum
aliquis criminofus. xxv. dis. **E**t. vi. questione p̄ma. c. **S**i sacerdos. **E**ligi

nempe debet melior aut saltem qui non apparet malus. Ille nempe non apparet bonus sed malus. qui est apparens sue regule et voti transgressor. Et qui dinoscit eam nunquam obseruasse. Propterea de huiusmodi electione. sic dicit nouum statutum domini martini pape quinti conformiter ad regulam. Ipse electores in tanta religione studeant habere pastorem qui scientia vita moribus et exemplo valeat prodesse magisque ambiciose preesse ouibus recommissis. Omni postposito amore odio timore preceptio rancore. Quod si secus factum fuerit electio nulla sit. Et electores voce actiua et passiuua perpetuo sint priuati. Generalis minister nullam exactionem pecuniarum facere possit. neque pro confirmatione ministrorum neque pro uisitatione prouinciarum. neque pro magisterio aut uestiaro aut litteris officiorum aut suffragiorum aut quacumque occasione colore que sitis. Quod si secus fecerit ipso facto sit priuatus suo officio. nec teneant sibi fratres obedire. Et si exinde in posterum generalatus officium retinuerit ipso facto sit priuatus et infamis et inhabilis ad quecumque officia ac beneficia et honores et dignitates tam in ordine quam extra ordinem. Et de alijs prelatis ibidem. Nullus minister Custos gardianus vel lector seu quicumque frater alius. quicumque exigit etiam deuotionis colore. quod si secus fecerit ipso facto sit priuatus suo officio. Et subditi deinde obedire sibi minime teneantur. Et rursum circa finem ibidem dicit. ubique autem predicta statuta constitutiones declarationes et ordinationes. volumus ab omnibus tam prelatis quam subditis integre et inuiolabiliter ab omnibus obseruari. Quod si in predictis fuerint negligentes. ipso facto sint priuati suo officio. Que quidem statuta edita fuere siue confirmata et ordini tradita a prefato domino martino quinto. Et a domino Eugenio. iij. eius immediate successore approbata et ratificata cum penis ibidem expressis. ad prefate regule precepti ac mentis legislatoris obseruandam realem ueritatem et existentiam. In quibus consistit uere regule forma et non in nominum uerbali consonantia. Ut tu et tui sequaces dicte nicolayte siue colere asserere uideamini. Et etiam ad euidenter demonstrandum. quod tales notorii transgressores sui uoti et regule in officijs ordinis ab ecclesia minime ueniant tolerandi. licet ad maius scandalum euitandum. patienter super similes transgressores regule sibi dimittentur. Que dimissio non excusat. Nam ad hoc ut tolerantia sit ydonea. requiritur quod sit uera necessitas aut euidentis utilitas. non propria sed communis. Quia si quecumque tolerantia pape subditos excusaret. Tunc symoniacae puuitates. usure meretricia et similes prauitates. quas papa non corrigit uiderentur excusari. De qua quidem tolerantia dicitur. xxij. questione. vij. c. Quicumque. Et sunt beati augustini uerba. Non nullos toleramus quos corrigere non possumus. Certum est etiam quod nec consuetudo eos excusat. quia quanto mala consuetudo diuturnior et generalior. tanto est iniquior cum inuenitur iuri et rationi contraria. ut in multis capitulis decreti prime partis per dicta sanctorum probat gracianus. Unde etiam magister iohannes gerson in tractatibus de contractibus parte tercia dicit. Quod argumentum est tolerantia pape vel ecclesie aut etiam ex consuetu

dine vel presumptōe vel abolitione sumptū. Solū habet locū in con-
stitutionibus positius vt positue sunt. Et non vt sunt iuris naturalis
vel diuini sicut est redditio voti. iuxta illud psalmi vouete et reddite. et.
Et p̄ predicta patet q̄ male dicit asserendo ipsum sacrum Conciliū huc
summos pontifices in mutatione noīm aliquorum ordinis p̄latorum a-
liquod contra regule formam aliquatenus egisse vel concessisse. Scdm̄
etiam propositionis supradicte p̄tem Scilicet Omnes p̄latos regulā
obseruantes vere debere dici et esse regulares ministros quocūq; vocentur
alio nomine. Verā esse similiter probō. p̄ ipsam regulam. x. ca. vbi sic p̄-
cipit b̄tissimus pater franciscus. Firmiter p̄cipio eis id est fratribus. vt
obediant suis ministris in omnib; q̄ promiserūt dño obseruare. vbi p̄ mi-
nistros comprehendit oēs sufficētes ordinis ac veros p̄latos. sicut in su-
is declaratiōibus sup regulam aiunt scūs bonauētura et scūs bernardus.
Et etiā hoc patet verum. q̄ nullibi in regula q̄ hic p̄cipit fr̄ibus obedire
Necq; custodibus necq; gardianis necq; vicarijs. Quibus tñ sicut de inten-
tione legislatoris constat est obediendū. Quod quidē faciliter probatur.
Hā custodibus quos in primo tuo hesitabili noīas. non dubitas esse obe-
diendū licet hoc explicite regula non p̄cipiat sc̄z exprimendo nomē custo-
dis De gardianis vero ambigere nime debes. licet hoc regula explicite
non exprimat. cū de intentione legislatoris constat eis obediendum super
hoc p̄bo testamēti ipsius vbi dicit. Et alij fr̄es teneant firmiter obedire
gardianis suis. et facere officiū fm regulam De vicarijs quoq; sc̄z. ordīs
cronicas legisti prout in sequētibus aliquam allegando videri possis le-
gisse. Attendere debuisti. q̄ etiā ante ipsius regule editionē quam tenem⁹
Vicarium habuerit b̄t̄s franciscus sc̄z fr̄m helyam. Qui cū alijs tūc
ministris ad montem rynerij accessit. vt ex pte ministrozū notificaret be-
ato francisco ibi regulā facienti Quatenus pro se solo faceret ipsam. Et
non pro seip̄s Et q̄ etiā citra regule editionē suo vicario voluerit fr̄es o-
bedire patet ex eis legenda a scō bonauētura edita. ii. ca. vbi semel suo vi-
cario tenēte capl̄m in eius absentia. fr̄i cuidam quē in spū cognouit eidē
vicario inobediētē mandauit Quatenus eidem vicario incūctanter o-
bediret etiā cum miraculo ibi posito. Et ab antiquo plures vicarios fuis-
isse in ordine sc̄z bosne. i. ruscie. orientis. aqlonis. sardinie corſice et tartar-
ie. quaz̄ quelibet p̄ aliquem vicarium habuit regi. Et fratres ibidē ma-
nentes eidem habuerūt obedire. Ex libro conformitatum prima pte legi-
mus. Et cum id fuerit ab antiquo institutum. Quomodo poteris nouū
asserere Minime ergo hoc debuisti. vnde xxv. q. p̄ma. c. Sunt quidam
homum non dicitur q̄ quandoq; statutum fuit. licet modo renouetur.
vt patet. x. q. p̄ma. ca. antiquos. Quapropter dici non debet noua aut in-
solita obia vicariorum vt expugnando eum quem vocas vocariorum
amatorē asseris. Cum a beato francisco ab inicio ordinis perhibeat
instituta. Et a beato bernardino non sine multis miraculis continua-
ta. Qui multis annis sub vicarijs vixit. Et ipsemet vicarius existit. nec
non ad mortem usq; sanctam peregit vitam. Si dicas q̄ hoc fuit sub
ministris Hoc non abnuo saltem pro certo tempore sine adiectione pro-
uisionis apostolice. Et postmodum cum eiusdem prouisionis additione

Et ex consequenti fateri habes q̄ fuit vicarius ac q̄ sub vicarijs vixerit
Ac per cōsequens vicariatū non eē nouum contra te. **E**t etiā si nouū esset
non esset cōtra regule formā. **Q**uia si aliter asseris. **L**um sanctus hic vixit
vit & obierit sub vicariatu addita etiam prouisione papali. **A**sseris cum
vixisse cōtra formā regule quod est directe cōtra ecclesie determinatōem q̄
determinauit eū sancte vixisse. **D**erito hereticus censeris deberes. **E**t hoc
verū si in tali assertione p̄tinaciter existas. **x**iiij. q. p̄ma. **H**ec ē fides. **D**e
quo scō in bulla sue canonisatōis ait papa **N**icolaus q̄ntus. **D**istravit
christo in scā religione p̄ficiēs dietim. maiora p̄tutū diuinarū augmenta
cupiebat p̄cipue humilitatis christi imitator effectus. paup̄ spū & diues
gratia fuit. **E**t infra ibidem dicit. **Q**uē cū scimus mīstrasse christo & ip̄m
fuisse secutum vsq̄ ad cōsummatōem vite mīme dubitare p̄mittimur. cū
potius certissimū tenemus q̄ vbi est christus dei filius. **E**t iā sitz minister
eius sanctus **B**ernardinus hec ille **F**ateor ergo tecum q̄ sub mīstris vi/
carius existit. **S**ic tamē si tūc nō erāt vtrūc sunt f̄m tuā assertōem in
persona amatoris vicarioꝝ notorij regule trāsgressores. **E**t iā certe ip̄i vi/
carij sub q̄bus nūc viuūt fr̄es de obseruātia sunt vicarij sub mīstris. **S**i
nō obster p̄fate trāsgressionis a p̄p̄tātia. **Q**uia respectu mīstroꝝ dicitur
vicarij. id ē eoz vice fungentes. si dictū nō obster impedimentū. **Q**uo
stante non ab eis sed a sede ap̄lica auctoritatē recipiūt dictoꝝ mīstroꝝ
defectum misericorditer supplente. **H**ōne & a scō viro **J**oāne de capistrano
fere innumeris a deo miraculis decorato. **E**t iā hec eadē obediētia existit
cōtinuata. **Q**ui & vicarius existit post sc̄m **B**ernardinū sub cuius obe/
diētia vicariatus pape sc̄s ex hac luce migravit. **Q**uid de papa **D**artio
quinto in p̄fato concilio **C**onstātiē creato q̄ etiā decretū ip̄ius **C**oncilij
q̄d impugnare videris p̄firmavit. & p̄ p̄sequēs etiā vicariatū. **L**uius p̄fir/
mationis l̄ra siue bulla incipit. **A**d p̄petuā rei memoriā **R**omanū pon/
tificem &c. **Q**uid rursum de immediato eius successore **E**ugenio quarto
Qui inherēs ip̄ius sacri concilij decreto p̄fato. **S**icut citra sic vltra mon/
tes vicariatū instituit. **L**uius institutōnis bulla incipit. **A**d p̄petuam rei
memoriam vt sacra ordie minoꝝ religio &c. **Q**uid & de papa **N**icolao. v.
Qui ex om̄i studio generali italie **C**ōgregauit coram se famosiores doc/
tores. **E**t de facta vicarioꝝ p̄uisione p̄ suum immediatum predecessoꝝ
Eugenū papā quartū plenius discernent. **E**t cōgregati numero **xxv**.
quozū **xxvi** erant vtriusq̄ iuris doctores q̄ suis tandem scriptis suisq̄
munitis sigillis ip̄am p̄uisionem licitam eē & rōnabilem atq̄ iuri confor/
mem solemniter p̄testati sunt. **Q**uoꝝ om̄iū doctoꝝ solius vltimi b̄re/
uitatis causa hic sentētiā iudicauit rōnabiliter ponēdam tenoris subse/
quētis. **I**n nomie dñi nostri iesu christi & eius clemētissime matris **M**arię
Varie. **Q**m̄ plenitudo non indiget adiectione. vi. q. p̄ma. **S**i om̄ia
Et **xxvi**. dif. c. **B**ene quidē. **N**ec veritas indiget p̄mendatōis argumento
Ideo considerata plenitudine & veritate p̄latorum elegantissimorum cōsu/
lentū inherē eoz concilij & auctoritatib; tantozū famosissimorum do/
ctoꝝ. **H**oc em̄ vep̄ obseruantie sancti **F**rācis̄ci ē nobis euidentis argu/
mentum magne validitatis bulle ap̄lice. **N**ā si p̄pter linguaz diuersarū
varietatem sub vna fide ac varijs ritus & moꝝ ep̄e vnius ciuitatis pōt.

plures vicarios substituere sibi c. **Q**uoniam in plerisque. **D**e officio iudicis ordinarij. **M**ulto fortius papa a cuius auctoritate pendet omnium religionum approbatio et reprobatio. caplo primo de religioſ domibus libro sexto. potest dictam obseruantiam eiusdem religionis et sup eam vicarius vel vicarios constituere. **E**t sacrilegiu foret hic dubitare de potestate pape. xvij. q. iij. c. **S**i quis. **E**t c. **Q**ue autem. **E**nde ex causa potest duos episcopos presules in eadem dyocesi constituere. vt notat glosa. vij. q. pma. **I**n summa. **E**t c. **N**on autem. **E**t ca. petuli. **E**rgo multo magis duos vicarios dare poterit ipi vni generali ordinis minorum. **Q**uapropter causa breuitatis ipis superioribus sigillum a pposui que consulo ee verissima **E**t manu propria conscripsi. ego **J**acobus de cochinis de ferraria iuris vtriusq; doctor padue legens ordinarie iura canonica. hec ille. **Q**uorum auditis et visis ac scriptis. **D**ns papa **N**icolaus pſatus etiam dictorum doctorum dicta confirmando vicariorum approbavit institutionem. **E**t prefatum sanctum bernardinum qui sub vicariatu vixerat ascripsit cathalago sanctorum. **D**e quibus videlicet sanctis patribus prefatis **B**ernardino et **J**oanne capistrano. qui in sua vita fuerunt vicarij generales. **D**ns pius papa scds. tuc existens seneſ epus in quadam epſa cardinali cuidaz directa sic ait **E**neas epus et c. **Q**uauis scribente cesare. ac negocia fratru beati **F**rancisci de obseruantia commendante. modestius me fuerit silere. **Q**uia tamen job memoriam diui bernardini contemporanei mei huic familie singulariter afficio. **N**equeo me comprimere. sed cogor assistere sancte familie. **S**icut em pauidi et pusillanimes in prelio seculari milites. fortium virozum pte salute saluant. ita et in beati **P**etri nauicula. prudentes et animosi naute. recordes atq; ignauos seruant remiges. **F**acit hoc et religio beati **F**rancisci que apud obseruantes habet. **N**ec em velut electissima militum manus vndiq; christianozum lustrat exercitum. **N**unc ista nunc illam ptem tuet. **A**rcet insidias impetu frangit ostium semper armata. sp in vigilia. semp in negocio nobis in exemplum vt ocium pereat. **S**cim qstum sub bernardino senensi iam supne hierusalem aue. hec religio ecclesie catholice profuerit. **Q**uantumq; modo sub fratre ioanne capistrano vtilitatis attulerit. **E**t quid hec religio aliud agit q; q habere nouimus euangelium. **S**entes et tribulos ex agro dominico diuellit. semen bonum seminat zizania et lolium sarculo veritatis prescidit exterminat auaricia pellit libidines. fulminat illecebras voluptates. strangulat ambitiones. et odia fugat. ignauie et recordie stimulum abigit. et apiens in ecclesia deos suum penitentiam suadet et viam domini in veritate docet. **N**ec sunt opera fratrum qui de obseruantia nuncupantur. **N**escio cui hec non placeant. **C**redo que non sunt omnino precisa ab ecclesie membris omnibus horum gratam esse conuersationem. **N**ec me dubium habet quantum etiam sedes apostolica his christi militibus afficiatur. **N**am et romani pſides qplurima huic familie priuilegia contulerunt quibus ab infestationibus hostium perseverant illesi. **N**ec prefatus dominus seneſ qui postea **P**ius papa secundus predecessoris sui domini **E**ugenij quarti inherendo preceptis. voluit et precepit q; fratres omnes de obseruantia quocumq; appellerentur nomine sub obedientia vicariorum de cetero viuerent sub

pena excommunicationis late sententię que nemini solet inferri nisi pro
gravi et enormi crimine. Sicut fecerat suus predecessor dominus **Eugenius**
et hoc cum concilio multorum sancte romane ecclesie cardinalium et
episcoporum ad hoc a sua sanctitate vocatorum. **Quibus** domini **Papae**
super hoc edita incipit. Pro nimia ad beatum **Franciscum** deuotione.
Et idcirco fortassis fratres illos quos defendis vocare de obseruantia for
midasti. Ne de transgressione precepti horum summorum pontificum et
per consequens de incurusione pene excommunicationis ab alijs notaren
tur. Immo nec quisquam summorum pontificum qui citra institutiones
vicariorum fuerunt eandem institutionem mutauerunt vel annullaue
runt. Sed potius approbauerunt et confirmauerunt. Immo etiam domi
nus **Innocentius octauus** papa modernus suorum precepta predecesso
rum scilicet **Eugenij quarti**. **Papae** **secundi**. **Pauli terti** et **Sixti quarti** confir
mando. Nec non sepe dictorum vicariorum et eis subditorum fratrum me
morum de obseruantia nuncupatorum statum approbando. Apostatas et
excommunicatos decernit eos qui ab eorundem vicariorum obedientia
sine licentia in scriptis habita in qua de locis a quibus recedunt ad que
transeunt fieri mentio specialis. Et receptores eorundem absque tali licen
tia. Declarat et vult ipso facto sententiam excommunicationis incurrere.
Et excommunicatos publice denunciari. **Quibus** indultum incipit. Exponi
nobis fecistis. Que quidem sanctio apostolica proorsus irrationabilis est et
quę iniusta. Si obedientia illorum ministroz regule notoziorum trans
gressozum perfectior aut securior esset quam obedientia dictozum vicariorum.
Quam asseruisti hesitabilem et relinquendam. Nam alicui sub pena excom
municationis late sententię prohibere vite perfectioris aggressum vel in
gressum irrationabile penitus est et iniustum. Quia contra preceptum domini
dicentis. Estote perfecti sicut et pater vester celestis perfectus est. **Matth.**
quinto. Et contra sacrum christi concilium. Si vis perfectus esse etc. **Ma
thaei** **ix**. Hinc est quod nuprime summus pontifex contempsit. Reuerendissi
mum dominum **Adrianum de la porta** sacro sancte romane ecclesie pre
sbyterum **Cardinalem** **Ac episcopum alerianum** omnibus dignitatibus et ecclesi
asticis beneficijs in presertim dominorum cardinalium sue sanctitati resi
gnantem sacrum fratrum minorum de obseruantia sub vicariatu intrare re
ligionem. Quod ut pie credendum est minime processisset in suam damna
tionem. Si reputasset vicariatum existere contra regule formam siue obe
dientiam. Nam aggressum vite perfectioris impediens. Etiam ipse domi
nus christus maledicit dicens. Ne vobis qui clauditis regnum celorum ante
homines vos aut non intratis nec introeuntes intrare sinitis. **Matth.**
xxiii. Que vtriusque maledictionis sententia contra te est. Qui id quod christi
us et ecclesia pro securiori et perfectiori approbant et asserunt seruandus
et tenendum. Tu temerarie affirmas hesitabile ac relinquendum. In quo
quidem temeraria assertione tua. Si sis pertinax te vtriusque maliuolum im
peritum et non catholicum sed hereticum declaras. Et a iesu christo et
ius sponsa ecclesia matre ut prefertur maledictum. **xxiii**. q. prima. **Hec**
est fides. **¶** Nam omnibus sane regulam fratrum minorum legentibus
aut intelligentibus constans est et euidens nomibus ministroz in ec

custodum intelligi debere omnes prelatos ordinis maxime ubi non abbi-
tur generalis aut prouinciales. Que denotant magis in speciali gradus
officiorum. Et eis omnibus scz ordinis prelati sub comuni aut generali no-
mine tali vno precepto in x. caplo regule precipit firmiter ac formaliter obe-
diri. ubi dicit. Unde firmiter precipio eis vt obediāt suis ministris etc. Sup-
posito illo tamē qd precipit p̄us viij. c. qd sint sufficētes id est regule sue veri
obseruatores. qd sciētia vita moribus z exemplo. vt vult papa Martinus
quintus valeant ouibus id ē fratribus prodesse sibi p̄missis. Nam insuf-
ficientes idem dñs Martinus papa q̄ntus. fm regule formā. A ministe-
rio rejicit z vult abstitui sub pena p̄iurij z infamie vt p̄missum est ip̄o fa-
cto incurreda. Et merito qd vt habet. ij. q. vij. plerumqz. Nō oēs prelati pro-
prelatis habent. Homē em̄ nō facit ep̄m sed vita. Que cū ita sint si ea nō
ignorasti. Cur nouam z insolitā vicariorum obedientiam z ab hoībus
factiose practicatam p̄sumpsisti asserere. Contra id quod p̄dixeras in tuo
prohemio. Es iam allegando. scz. Vt qd dicit malum bonū z bonū malū
et ponit tenebras lucem z ecōuerso. Et ibidem. Nō parumper a isti ex-
uiscerem in tanta z p̄rium diuersitate quippiāz sentēcialiter definire. Tu
hucusqz. Vñ cū a principio tui libelli tibi sis p̄dicatorius vt p̄batum est
mirum ē non debet si etiam in p̄gressu eiusdem in regularem frat̄z tuoꝝ
vitam. Quā a principio magnope tibi placere dixisti aliquid etiam falsum
presumas asserere. Vicariorum scz obedientiam contra regule formā no-
uam z insolitam affirmando. Preterea hoc notare debuisti qd ip̄i qd fra-
tribus de obseruātia assignati sunt prelati. vicarij scz vocati sunt. licet sine
veri fm regulam ministri vt dcm̄ est. Tamē ministros se minime faciunt
nominari. vt ex hoc cunctis pateat eos a superioribz ministris si vere sunt
ministri. scz canonicē electi. fm dñi Martini pape q̄nti formā z regulari-
ter cōtinuati. Si nō p̄uati. si nō suspēsi. Si nō excoicati aut omnino de-
positi. Auctoritatem eos vicarialiter habere. Sin autē a summo ponti-
fice defectum paternaliter ministroꝝ supplente. Rursum autē vt clarius
tibi innotescat qd dicimus. Audi qd de huiōi vicarijs declarauit summus
pontifex. Pius sc̄ds. in quadā sua declaratione que incipit. Circa regula-
ris obseruātie p̄fessores etc. Volētes inquit sup huiōi ambiguitate vob̄
cōsulare. Et cōscientiarū vestraz quieti de benignitate ap̄lica prouidere.
Omniumqz mētes p̄terea de vestro statu ābiguas paternali affectu q̄ntū
in nobis est quietas reddere salubriter attendētes. Qd sicut sine sedis a-
postolice auctoritate nulla regula seu modus religiose viuēdi recte insti-
tuitur aut declarat neqz interpretari potest. Ita in eis arbitrio est. z instituta
si velit cōmutare in melius. Et put vinentium in eis aīaz saluti n̄ueris
cōuenire. Suo arbitrio nouas ordinatōes instituere. Et platorum eorum
dem vocabula ac denominatōes immutare. alterare z interpretari. Unde
auctoritate ap̄lica. Ac ex certa nostra sc̄ia interpretamur z declaramus. qd
cum sedes p̄fata vestre familie de obseruātia post generalem totius ordi-
nis minist̄z z prouinciales. Vicarios loco ministroꝝ p̄ijs certis z sc̄is
respectibus esse voluerit z decreuerit. Vicarij igit ip̄si qui vobis p̄sunt
Et quibz vos ex debito p̄fessionis vestre obeditis veri z indubitati vestri
ministri. Et tales q̄les habere b̄tus franciscus regulam p̄fatam condens

intendebat sunt. Et perpetuo erunt. Quoadusq; applica sedes in cuius arbitrio consistit aliud alio tunc respectu ordinare statuerit. Igitur vicarij differentes sunt a predictis ministris solo nomine. Et id ex promissa declaratione applica. quia ipsi quibus presentium tenore et simili auctoritate ac scia ratam. et gratiam habentes. approbamus et confirmamus. Hosq; quibus eisdem vicariis obeditis. In determinatorem sedis applice predictae. Regule vestre prefate. Et precipue in ea parte. ubi scriptum est precipio firmiter scribis vniuersis. vt obediant suis ministris. plene et integre satisfacere auctoritate prefate sedis presentibus decernimus et declaramus. Quibus quidem prelibatis et diligenter notatis. Apparet satis clare tue scrupulositatis primum hesitabile. A te tamen cum assertionem in tui progressu libelli positum. falsum esse. Et a veritate semita valde semotum fore.

Secundum tuum hesitabile a te tamen assertiue non hesitanter positum est. quod fratres de obseruantia. assumunt sibi absque importuna contradictione. atque patiunt se de obseruantia nominari et vocari. Tu hucusque. Et hoc etiam falsum est quo ad primam sui partem. Quia hoc nomen sibi non assumpserunt. Licet id patet eis primitus a sacro Constantiensi concilio vniuersalem representante ecclesiam et in spiritu sancto legitime congregato. dinoscitur impositum. Vnde sacri ipsius concilij decretum super hoc editum si vis. Ubi prefatorum vicariorum de obseruantia primaria institutio reperitur. Ubi enim videbis eos non solum de obseruantia sed etiam de stricta obseruantia vocari. Et si ad differentiam non obseruantium debuit eis aliquid nomen imponi. Nonne hoc nomen conuenientius eis impositum est. Cuius significatio ne ab alijs differunt. quibus aliquid aliud per quod ab inuicem non sunt differentes. Igitur illud non a se vt assertiue dicis. assumunt. Sed gratanter suscipiunt. Ad hoc innitentes vt sua vita concordet cum hoc nomine. Et eorum professio non in verborum solijs vel sono solum consistat. Sed sentiat in opere. Nec est reprehensibile vt in secunda dicti tui hesitabilis parte videris notare si absque importuna contradictione ferant sic ab hominibus vocari. Nam secundum apostolum sanctos oportet testimonium sancti habere ab his que foris sunt. Et famam suam quisque non solum suscipere debet aut denigrare. Immo crudelis censet si eam negligat. Tu ergo ad hanc crudelitatem cum tuo asserto hesitabili. vis eos inducere vt importune contradicant se esse quod esse tenent. Nam oportet vt sui sint voti obseruatores vel transgressores. Si autem negant se sui voti sollempnis. obseruatores. Quod quo ad aliquid magis obligat quam iuramentum. cuius transgressione irrogatur infamia vt preactum est. Tunc se assererent sui voti transgressores. Et exinde seipsum in infamiam redderent notabilem quod est nephas cuiusque consulere. Iuste igitur et rationabiliter suscipiunt. Sed non assumunt vt asseris nomen de obseruantia. Quod a sacro concilio sibi primitus impositum est. Et ab omnibus qui circa concilium constantiensem fuerunt summis pontificibus. hucusque continuatum. Licet enim hoc nomen christianus sit nomen dignissimum et vetustissimum. Si tali vocem nomine. non ideo deo contradicere importune. meipsum de infidelitate notando quod esset perniciosum.

Tercium tuum hesitabile ad hoc tendit. Et fratres de obseruantia propter aliqua exteriora signa. notes de odio in suos fratres. Dicendo et asseren-

do q̄ alios fr̄es n̄ sic noiātos vitāe p̄tēnūt molestāt ac subtilit̄ mordēt. tū
hucufq̄ si h̄ forte de aliq̄b̄ asseris fr̄ib̄. q̄ z si p̄ sacriū p̄ciliū n̄ vocēt de ob
fuātia q̄ nec de ea sūt s̄z colete p̄tē quādā imitatōez p̄cāz l̄ recti n̄y colat
te vt p̄dixi nuncupant. **T**amen ipsi in prouincia francie atq̄ burgundie
habentes etiam vicarios. **C**ontra tue scrupulositatis irrationabilem et
falsam assertionem vt visum est. **N**ec eis hoc improperas. **N**on solum eti
am sufferunt se sine contradictione de obfuātia vocari. **S**ed z de vera ob
fuātia nomen sub h̄ipsis fingunt z assumunt. sicut p̄ litteras vni⁹ vicarij
eorum mihi constat. quas apud me refuo. nec tñ eos de hoc reprehendis
Innocentes in hoc condemnans vt dixi. z nocentes iustificans. **N**ec in
hoc solo deliquit. **S**ibi a seipsis tale nomen arrogando. **S**ed etiam suos
confratres p̄ ecclesiam de obfuātia vocatos vt p̄uissum est. sic dedignā
tur vocare. **E**cclēsiā in hoc imitari dedignantēs. **I**mmo z q̄ deterius
est quidam eorum de bulla vlipensiuē eos appellant. **A**ut gallice bulli
k̄ijs. quasi vile iudicent z damnabile. sub ecclesie siue summi pontificis bul
la aut prouisione dño militare. **E**t vt dictum est sese de obfuātia vo
vocare presumunt. **Q**uatenus fratres suos ab ecclesia de obfuātia vo
catos. notent non esse de vera obfuātia sed ficta. **E**o q̄ non sunt subditi
illis p̄fatis ministris notorijs regule transgressoribus. **Q**uod est direc
te ecclesiam dei de errore notare. **E**t heresim sapit euidenter. **x**iiij. q̄ p̄ma
hec est fides. **Q**uod vtiq̄ etiam in detractione reuerentie debite s̄m suaz
regulam sancte sedi aplice manifeste vident facere. **Q**ue sub pena excomu
nicationis. p̄cipit eos sub vicarijs viuere tanq̄ sub veris ministris. **A**b e
tiam imitatione paterna in hoc degenerantes. **Q**ui pater eorum sanctis
simus regulam suam bulla aplice impetrauit muniendam. **I**n cuius p̄n
cipio in p̄sona omnium fr̄m suorum dño pape honozio. ac successoribus ei⁹
canonice intransibibus obiam promittit z reuerentiam. **E**t ideo dixerim e
os de obfuātia non esse. q̄ suū sensum. **S**acri concilij. **H**c summo r̄ū p̄
tificum prouisionib̄ z statutis. pro regulari obfuātia in ordine obfuā
da z amplianda edicis. preferentes. **V**alunt contra p̄cepta aplice a plu
ribus summis pontificib̄ maxime **E**ugenio. iij. **E**t p̄yo. ij. eis facta. **E**t
contra regulā z iussa eius. prelatis non canoice electis. z irregulariter in
officijs continuatis. regule sue z sollempnis sui voti notorijs transgresso
ribus subesse. propter tñ syllabaz so num z vocem scz ministri. veritatem
sui significati non habentem in eis. **Q**uam obfuātoribus rite electis z i
officijs ordinis regulariter continuatis prelatis. vere habentibus signifi
catum vocis z syllabaz. id est vere regulariter viuētib̄. scz vicarijs p̄
eccleaz. p̄ regle obfuātia eisdem prouisis z assignatis. **V**nde z si forsitan
vt estimo in ceteris obfuēnt regulā. minime tñ in obie voto. quod maxi
mum est in omni religione. **Q**uodq̄ illis notorijs transgressoribus regu
le quantū volunt exhibent. **S**i tñ debeat talis obia dici obia. **L**um s̄m
licitum beati francisci in antiqua legenda. **O**bedientia non sit in quā de
dictum est vel committit. **E**t beatus bernardus par periculum est obiam
prebere cui non debet. q̄ denegare. cui debet. **E**t ideo si obia foret noian
da. non tñ regularis censeri p̄t. **L**um s̄m regulam s̄t predictum est prela
ti ordinis debeant sue regule obseruatores esse. **Q**uod autem vltra asse /

ris. q. fratres minores de obseruantia. Alios sic non noiatos solent frequenter vitare. Hoc reprehensibile non videt vt pretendis. cum scda ad thesalonicen tercio dicat ap[osto]lus de quibusdam Denunciamus vobis fratres in noie d[omi]ni. vt subtrahatis vos ab omni fr[atre] ambulante inordinate. Et scotus in iij. dis. xix. Malos inquit ab illis qui nitunt ad bonitate ap[osto]lus docet vitandos esse. p. choz. v. Si is qui frater noiat inter vos est fornicator aut auarus aut ydolis fuisens. aut maledic[us] aut ebriosus aut rapax. cum h[omi]ni nec cibum sumere. Quoz etiam p[er]sonas vt spero m[er]ito contemnunt. sed eo q[ui] vicium quod mordent ac p[er]sequunt in eis scz obie simulationem Non ex odio vt scrupulose notare videris. Sed amore fraterno potius vt ab errore suo desistentes ad regularem z veram obiam citius conuertant se z ad eandem currant

Quarto tuo hesitabili eos vituperas vnde meo iudicio laudare debueras. Pro eo vt dicis. q[ui] duriter inuehunt contra ecclesie prelatos. clerum z suos confr[atr]es plus q[ua]m ceteri religiosi predicatores. Etiam quia in genere si hoc fecerint iuxta glosam sup c. Religiosi Extra de priuilegiis in clement[is]. Et fm suam regulam a sancta matre ecclesia confirmatam. vbi iniunctum habent vicia z virtutes annunciare. penam est gloriā cum breuitate sermonis. Nulli prozsus detrahunt. Nam z si contra vicia malo z p[re]latorum z clericorum inuehunt. hoc vtiq[ue] fit cuz laude bonorum Cum virtutes ex comp[ar]atione vicioz magis elucescant Nec generaliter contra vicia quozuncunq[ue] statuum fulminando dici p[otes]t quenz dure diffamare. Quia cunctis notum est in omni statu aliquos existere viciosos. qui g[ra]ui oburgatione suo z vicioz minime diffamant sed eo z p[er]petratione. Et q[ui] ibi asseris eos id agere. quasi ipsi soli no essent sicut ceteri Et vt apparent honorandi magis z colendi tanq[ua]m iustiores singulis eccl[esi]asticis p[er]sonis zc. Quandam in te temeritatem demonstrare videt. cordium scz secreto z siue de cordis intencio[n]ib[us] tibi vsurpando iudiciu[m] Quod soli deo co[m]petit. iuxta dictu[m] psal. ipe solus nouit abscondita cordis De qua quidem intencione si aliq[ui] aliquid forsitan exteriorib[us] signis in aliquo fr[atr]e de obseruantia visis. hoc rationabiliter potuisti suspicari. Tamen etiam quia fm te dubia queq[ue] in meliorem p[ar]tem debent interpretari. Etiam vnus aut paucor[um] defectus in vnam tota[m] comunitatem iuste nequis retorquere. In iuste ergo videris agere. z temerarie in deteriozem p[ar]tem iudicando. que tibi dubia sunt Et paucos z def[ec]t[us] in vna[m] totam comunitate[m] inducendo Parce mihi care frater q[ui] vere nimis scrupulosus es Et in tuo scrupulositate vicio. videris excecatus. Quis tu sis ignoro Sed tu ex tuo scripto de ordine miorum te p[er]icuro existere. vnde etiam confidentius tui scripti redarguo scrupulositate[m] vel scropolositate[m] p[er] qua[m] cecis z ignaris siue simplicib[us] z ordinis tui statum ignorantibus scandali ponis offendicula. per que quoq[ue] ipe cecus ductus in foueam cecos. Ulterius at progrediens asseris. non esse mirabile q[ui] scrupulosi trepidant z ambigui sunt sup mutatione[m] p[re]latorum in zgregatoe obfuantum Salua tua pace. Immo multum mirabile est aliquem trepidare z ambiguum esse. de eccl[esi]e determinatione. Et de eo q[ui] fere apud oes religioes frequenter euenit. Nonne salte[m] adueniente morte. vel certe demerita depositione

C u

in quibuscunq; religionibus plati frequēter mutant. Sed si dicis eorum tunc mutacōem solum esse in psonis. bene quidem. Etiam solū in psonis inter obfuentes fit mutatio platorum. Nam auctoritas eadem que apō gñalem ministrum. Et prouiciales ministros a centū annis exercit. Apud mutatos eadem redit. quocunq; vocent nomine nec mutat. Sed de hoc solum hesitare et trepidare videris. q; ipsi prelati obfuantum nuncupant vicarij et non ministri. Sed de hoc superius satis p̄libatum est. Nam vicarij dicunt eo q; aliquoꝝ alioꝝ vicem gerant superiorum ac platorū. scz mistrorum. Aut pape. qui etiā p regulam est p̄mus ordinis platus. Qui scz aut ministri sunt aut esse deberent. nisi p̄m regulam et statutum dñi martini p̄allegatum sua insufficiētia obstaret. Nec vt rursus asseris nouū est et in solitum in ordine isto. scz vicarios existere vt supra prolixē dixi. Nec etiā nouum est si in suo modo viuendi habeant aduersarios. Cum vt patet p̄ domini nicolai tercij decretalem. Exijt qui semināt. Hic sacer ordo olim quasi infinitos ab aduersarijs sustinuit insultus.

Queterum post tres rōes p̄m tuā fictionem ab amatore vicarioꝝ affi gnatas. Vnā adducēs instātiā de duplici obic forma scz mistroꝝ et vicarioꝝ. Ad quā si velis attendere tibi supra responsum est. Non duplicem esse obiam sed vnam tm̄. Nō nouam et insolitam sed antiquam et cōsuetam. Nam obediēdo vicario gñalis ministri. qui minister de triēnio in triēnium mihi p̄cipit vicario suo tanq; sue p̄sone in obij obediēdo. Si sit verus gñalis mīster. Eisdē suo vicario obediēdo sibi obediō. Sic etiā de vicario puincialis mīstri. ac de vicario gardiani p̄formiter intelligendū est ita tm̄ si p̄m regulā veri plati sunt scz obfuentes suā regulā et vota. id est si sunt canonicē electi. regulariter p̄nuati in suis officijs. nō ex cōmunicati. depositi suspēsi v̄l p̄uati. Quia si alicui istoꝝ ipedimētoꝝ sunt obnoxij pape obediō. cui tūc vice fungunt dicti vicarij misericorditer supplētis eoz defectū. Qui videtꝝ papa p regulā ipam est specialis pater et p̄ncipal' ordinis hui' platus. Extra de p̄boꝝ et carōibz. Exijt q; semiat li. vi. Deinde miror satis q; asserere velis in cronicis ordīs modū hunc obediēdi vicariis a scis p̄tibz ortū mīme sup̄fisse. Cū p̄spiciū sit in eisdem cronicis rep̄rti. q; cum br̄s franciscus trans mare ad soldanū p̄xisset. q; tunc duos reliquit vicarios. Quibz fr̄s veluti sibi voluit obedire. Qui cū aliquas nouitates vellent introducere in ordine. ex quibz multū turbabant fr̄es. Quidā laycus frater ad eū iuit trās mare. Quē cū repperisset. Eisdē scō narravit nouitates. Quaz vna erat q; fr̄ibz nitebant imponere. q; nunq; carnes commederent. Sup̄ qua re cum ex sua humilitate interrogasset fratrem petrum cathani tunc cum eo existentem. Respondit ipse frater petrus q; ad eum spectabat de hoc diffinire. Qui beatissimus vir tandem conclusit. q; quia sanctum euangelium seruare promissimus. p̄m etiam euangelium ea que apponunt nobis de cetero manducemus. Nec est durum vt dicis. vris intelligentibus credere vicarioꝝ obiam fuisse et esse licitam. Nisi forte nimis scrupulosus tibi similibus. Cum in omni ecclesiasticō statu pateat a dudum fuisse adhuc vicarios. licet aliquotiens alio nomine appellatos. que nominum differentia parum facit ad rem. Et q; asseris multitudinem sepius esse in scelere. Et q; varie populorum voces

non sunt audiende. **H**oc totum pro illis quos fingis amatores vicarioꝝ
 optime facit. **Q**uia pauci sunt sectatores vicarioꝝz compatiue ad sequa
 ces prohibitorum. p regulam **E**t p aplica statuta de positorum ministroꝝ
 rum **N**ec vt false concludis **E**t idcirco hesitabilis z relinquenda vicarioꝝz
 obia. quia siue paucorum sit siue multorum **C**um duorum sit confirma
 ta sacrorum concilioꝝz auctoritate **C**onstancienꝝ scz z basilienꝝ. tunc cū
Eugenio papa. iiii. vntorum. **N**ecnon oim qui citra fuerunt summorum
 pontificū litteris approbata. tanqꝝ ipa sit vera obia ordinis prelatorum
 siue supredictorum ministroꝝz **E**rras plane **A**sserendo hesitabilem eē
 eam atqꝝ relinquendā. **I**mmo si in hoc errore obstinate p̄sistas vere here
 ticum non vereor te censendum **E**t pote qui temeraria presumptioe au
 deas ea que ad mores spectant z salutem aīaꝝ. per ecclesiam determina
 ta approbata z confirmata. **E**t que p̄cipit nō relinquēda sub pena excom
 municatōis late snie. asserere hesitabilia atqꝝ relinquēda. vt p̄bat. xxiiij.
 q. p. hec est fides **E**t licet prolixē z plusqꝝ satis sit ad hoc propositū de au
 ctoritate pape loquaris. tñ ad hoc finaliter declinare intendis. vt probes
 falsa narratione falsiqꝝ nugosorum informationibꝝ quas ad libitum tu
 um in p̄sona amatoꝝz vicarioꝝz confinxisti **I**lla sacra concilia z ea se
 quētes septem summos p̄ntifices. vitā z statum fr̄m minoꝝz de obseruan
 tia approbātes. sub vicarijs militantiū fuisse delusos **Q**ua p̄pter aduerte
 qꝝ in hac re sacrum conciliū constancienꝝ in spū scō legitime congregatum
Contra tuū prefatū odibile figmentū tale phibet testimoniu **U**bi in de
 creto suo quod sic incipit **S**upplicationibꝝ p̄sonarū zc sic dicit **S**upplica
 tio ex pte conuētuum ibi noiatoꝝz. nobis hūiliter p̄ntata cōtinebat. qꝝ di
 uina coopante grā. his t̄pibꝝ nouissimis. regularis obseruātia vestri iam
 dicti ordinis in p̄fatis conuētibꝝ inceperat vigere. **S**ed varijs obstantibꝝ
 ipedimentis p̄ ministros z custodes eis p̄stitis. in ipa obfuantia nō medi
 ocriter ipediebant **Q**uoꝝ ipedimētoꝝz occasione scandala multa pullu
 labant **H**ūiliter z deuote supplicātes. quatenꝝ eis de remedio oportūo p
 uidere dignaremur **Q**ue narratio z supplicatio nullā proꝝsus facit de pe
 titōe vicarioꝝz mētionē **C**ui tu ꝑtrariū in tuo hesitabili p̄mo asseruisti.
Et iusta est igit ipa narratio ac vtiqꝝ vera **E**t nō falsa vt dixisti **Q**uod cō
 sequēter p̄bat ipm decretū dicēs **N**os igit eozū supplicatōi tanqꝝ iuste be
 nigne annuētes **A**c cupiētes scādala queqꝝ de medio v̄ri ord̄is tollere. at
 qꝝ in eo v̄nitate fuata. fr̄es in paucis dulcedie ꝑfouere **S**tatuimꝝ z decer
 nimus eisde supplicatōibꝝ esse puidendū. **E**t de scō tenore p̄ntium eis. pui
 demꝝ. iuxta formā p̄ reuerēdissimos p̄res dños videlz iordanē ep̄m alba
 nenꝝ de v̄sinis eiusde ord̄is p̄tore. **E**t petrū tituli sc̄i ḡnlogoni q̄ fuit
 petrꝝ de aliaco p̄sbyterū cameracenꝝ vulgariter nūcupatos. sc̄e romane ec
 clesie **C**ardinales **E**t alios ex pte huiꝝ sacri ꝑciliꝝ sup hoc sp̄caliter deputa
 tos. ordinatā z traditā. atqꝝ p̄ religiosum virū fr̄m ioh̄em de rogha. in sa
 cra pagina p̄fessore z vicariū **C**ui mister ḡn̄alis. vna cū pl̄ibꝝ mgris alijs
 z discretis fr̄ibꝝ ipiꝝ ord̄is ex vna pte **E**t fr̄es p̄noiatos ꝑuctus rep̄ntātes
 ex alia. ꝑcordatā zc. **U**bi nota ꝑtra tuā assercōem añ hoc decretū. ḡn̄ales
 mistꝝ in ipo ꝑcilio habuisse vicariū **E**t qꝝ v̄nitate in ord̄ie obfuantia. de p
 tuā cōi assensū ipm ꝑciliū voluisse dem ḡn̄alem. p̄ sacra obfuantia regule

adhuc vnum habere vicarium in dicta obseruantia .multipliciter limatū
at in ea repetitis vicibus ignibus examinatum quicq; in eadem regatur
anteq; regat ante discat q; doceat. **li. di. c. Si officia. Extra de electione**
c. Cum in magistrum. Et qui regularem obseruantiam s̄bo z exemplo
doceat. c. Cum ad monasterium. Extra de statu monachoꝝ. Nec hoc con-
cessit concilium vt asseruisti. Sed statuit z prouidit z patet in finali ipi
decreti clausula. Condiotionum clausularum singularium eius repetitiua
z contentiua. ibi scz Nulli ergo. zc. Vbi de concessione nulla mentio fit.
Patens est etiam q; in p̄sona amatoris vicariorum illam narrationem
ex tuo corde fingisti. Cum aliter narrat decretum vt visum est. Sic etiam
ad tuum libitum in eiusdem amatoris vicariorum p̄sona. notabiles mi-
nistroꝝ defectus in publicum deprompsisti. contra tuūpius doctrinā
vbi in hac ratione contra dictum amatorem vicariorum dicitis sic. Nulla
siquidem honestas est. Immo in scripturis legit̄ satis auctenticis expro-
bratum. sup̄iorē vitam corrodendo accusare. ij. q. vij. c. plerumq; Et q; i
fames sunt vt canonum tradit auctoritas. qui in patres armant z qui do-
ctoꝝ suozum vitam reprehendunt vel accusant. Quapropter omni-
bis premissis diligenter attendis. quinq; ille finales tue rationes quas
ex tuo scrupulositate aduersus amatorem vicariorum adduxisti. Sicut
stipula ante faciem venti. sic faciler ab amplectente z noscente veritatez
in hac materia. exsufflant. Quas breuiter recitando. veritate christo
fauente. satis euidenter fm̄ predicta dissoluam. Quarum prima talis
est. Si sit impossibile regulam obfuarē sub obia ministroꝝ quia p̄ni-
ciōse z irregulariter viuunt. Videt̄ q; deus ecclesia z beatus franciscus vo-
luerunt astringere fr̄es ad legem aliquando inobfuablem. quod nephas
est dicere. Cui ego respondeo. N̄ antecedens tuum affirmatiue sumptuz
verū est. scz q; p̄niciōse viuunt z irregulariter illi quos ministros vocas.
Atiq; ministri non sunt fm̄ regulam. nisi vsurpatiuē compatiuē vel nū-
cupatiuē tm̄. Idcirco sub talibus. est impossibile regulam obfuarē. Que
vult z iubet ordinis ministros esse sufficientes ad seruitium z cōmunem
utilitatem fratrum. Que sufficientia in regule obfuantia maxime confis-
tit. vt euidenter patet. viij. c. eiusdem regule. Unde si talibus irregulari-
ter viuantibus obedis. quantum ad hunc partem regulam tuam minime
obfuas. nec regulariter obedis. Sed consequens est falsissimum. Quia
deus. z sc̄us franciscus atq; ecc̄la. que regulam confirmauit non intendit
te ad obediendū talibus obligare. Cum p̄pterea tibi sc̄a ecc̄la prouidit de
regularibus p̄latis. Qui z si ministri non appellant̄. sunt tū veri z indu-
bitati ministri. quales br̄s franciscans regulā condens intendebat. Sub
quibus non est tibi impossibile. Immo multū facile si vis. tuā regulam
q̄tum ad regularem obedientiam. cū dei adiutorio penitus obseruare.
Quodq; p̄ides agere debuisses cū tuis complicibus. si aplicis mandatis
scz d̄ni Eugeniij pape iij. Et p̄ij. ij. sumoꝝ pontificū fm̄ tue regule p̄ceptū
speciale. obedire voluisses. Qui preceperunt atq; mandauerunt omnib;
de obfuantia vulgariter nuncupatis. seu de regulari obfuantia dicitis.
sub dictoꝝ vicariorum obia deinceps simul viuere. Secunda ratio
tue scrupulositatis talis est. Quod sanctus franciscus prouidit oia que in

futurum fratribus et ordini contingere debebant. Et per consequens quod generalis et provincialis ministri et custodes ut asseris pessime viuerent. Propterea si licuisset concilio synodali et summis pontificibus. Et beatus franciscus necessariam in huiusmodi casu estimasset vicariorum institutionem. quod de hoc in testamento ordinasset. Ad quod respondeo tibi quod sicut dixi. Ipse plures dum vixit instituit vicarios. de quibus tamen in testamento suo nullam facit mentionem. Et circa eum etiam in ordine fuerunt vicarii de quibus sicut in testamento nulla fit mentio. Et si ut asseris omnia preuidit que concernunt ordinem. hos utique etiam preuidit vicarios siue eorum institutionem quibus de eis non reperiri fuisse locutus. quia nec de eo loqui sufficit ei necessarium. sicut nec multa alia que circa eum in ordine contigerunt in speciali preuidit. que tamen omnia asseris eum preuidisse. Sed sibi sufficit. quod aduersum omnia mala ab eo preuisa. suam regulam et ordinem ob gubernatori ac protectioni sancte matris ecclesie. ac sancte sedis apostolice immediate et specialiter subiecit. Quatinus aduersum preuisa mala. specialiter contra pessimam vitam et prauum regimen ministrorum quod preuidendo expressit. ipsa sancta ecclesia salubriter eidem ordini secundum tempus et varietatem et personarum necessitatem prouideret. pro ut etiam deo insperante modo prefato prouidit. Et licet in tua ratione asseras. de huiusmodi vicariorum institutione nihil preuidisse beati franciscus. Quia etiam hanc tuam rationem assumis ex croniceis ordinis. Idcirco de eisdem croniceis contra tuum eiusdem intentum. vniuersum quod tibi legit referam exemplum. Quidam frater huius ordinis in theologia magister nationis germanice. cum audisset beati franciscus pronunciasse fratres sui ordinis ab obsequantia sue regule declinatos. Humiliter eum rogauit. quatenus si id tempore suo accideret sibi licentiam prederet. quod cum aliquibus fratribus ad loca posset ire. ubi regulam suam posset obsequare. Tunc beatus franciscus osculando pectus eius respondit ei dicens. Quod a me postulas. a christo scias tibi esse concessum. Et tunc posuit dexteram manum super caput eius dicens. Tu es sacerdos in eternum secundum ordinem melchisedech hec tibi. Quasi diceret ei beatus franciscus. Ex hoc nunc secundum ordinem regis pacifici christi videlicet. hoc ut dixi tibi concedit. Nam melchisedech rex etiam pacificus interpretatur. Tu etiam etiam sacerdos. id est sacrum exemplum dans ceteris bonis fratribus. In eternum id est usque ad finem mundi se scilicet sepandi a regule transgressoribus notorij. secundum dictam tibi a christo factam concessionem. et se transferendi ad loca fratrum in obsequantia regulari viuere volentium. Quod de fratribus qui de obsequantia vocantur apparet fuisse predictum. Qui sub prelatibus regularibus et veris ut dictum est secundum regulam et sancti franciscus intentionem ministris alijs putatiuis tamen. seu noialibus regule notorij transgressoribus. derelictis. regulam suam elaborant obsequare. Quod autem addis. quod usque ad mortem voluit generali ministro obedire. hoc tibi concedo de regulari scilicet et vero. Qui etiam ut asseris consuluisse videtur ut fratres nullam a sede apostolica litteram impetrarent. neque pro aliquo loco. neque sub specie predicationis. neque pro persecutione corporum suorum. Tamen ibi non disconsuluit litteram petere pro persecutione suorum animarum. ac pro regulari obsequantia suorum. Tercia ratio tua coincidit cum prima. Que dicitur. quod quia ab olim fuerunt in ordine superiores irreglariter viuentes. hoc tamen sequitur propterea esse impossibile res.

C iij

gulam spūaliter obseruare sub obia talium platorum. velut sonat pfata
narratio. Unde ad hanc respondeo vt prius. Dicendo q̄ immo est impos-
sibile. Cum tales notorij sui voti transgressores regule vt tu asseris. Nō sine
veri ministri fm regulam. Sicq̄ eis obediendo non satisfacis regule tue
que vult z precipit eos esse sufficientes. id est obseruatores. Aut saltē nō
apparentes sue regule transgressores. Quia tales transgressores ipa regu-
la reijcit a ministerio. Et ne acephala maneat religio. precipit cum diuini
nominis adiuratione. que subditos electores obligat vt iuramentuz qua
tenus alios sibi eligant z sufficientes. siue sue regule obseruatores. Idcirco
talibus insufficientibus obediendo preceptum regule tue transgrede-
ris. decimo c. exaratum scilicet. Unde precipio firmiter eis. vt obediant
suis ministris in omnibus zc. quia tales non sunt tui veri ministri. Et qua-
cumq̄ consequenter adducis ad confirmationem tue rationis. licet in ali-
quarum religionum prelatis possint forsitan locum habere. Nullum ta-
men habent locum in hac miorum sacra religione propter p̄dicta regule
precepta. Ad que cōmuniter non sunt sic astricti aliarum religionū subdi-
ti atq̄ plati. Et q̄ in fine addis. q̄ p̄pter hanc rationez dicit scrupulosus
dubitator iniustam fuisse narrationem sectatorum obie vicariorum. co-
ram Concilio vniuersali z summis pontificibus. falsissimum est. Quia e-
tiam si narrassent vt tu finxisti supposita irregularitate ministrorū quam
asseruisti. fuisset tñ iusta z rationabilis. Quia cum non possent p̄ mediū
illozum quibus electio data est fm regulam. habere sufficientes prelatos
sub quibus possent regulam obseruare. Quia electores hacenus eligūt
semp̄ insufficientes presertim inter illos qui conuētuales dicunt. Idcirco
iuste z rationabiliter debuerunt recurrere ad sacrum vniuersale conciliū.
seu ad sanctam sedem aplicam. Cuius pedibus p̄ ipam regulam suā sub-
secti sunt omnes immediate ac etiam specialiter. Et asserendo narratio-
nem eorum fuisse iniustam. execrabilem obliquam z suspēctissimam om-
nino vanam z insufficientem atq̄ suspectam. Crimen falsitatis. ipis tuis frī-
bus imposuisti. Quia falsarij dicunt. qui falsa suggestionē. vel precibus
falsis impetrant. xxy. q. ij. c. Dicenti. Et sunt blasphemī. ecclesie principi
siue pape derogando. Extra de clericis maledicis. c. innotuit. Et iniurie
prelatorum. degradatione puniunt. xi. q. p. c. Si quis sacerdotum. Impos-
uisti in q̄s eis crimen falsitatis erga summum pontificem vel sacrum con-
cilium representans vniuersalem ecclesiam. Et iniuste hoc fecisti. Quod p̄
bo dupliciter. primo qz fm tuam regulā debuerunt sibi puidere z regula-
ribus platis. p̄ ipam scām ecclesiam. Cum spes eis non esset in illis. qui de
his debuerunt sibi fm regulā puidere. cū sp̄ eligāt insufficientes. scdo quia
ipm sacri cōsiliij cōstāciē decretū. asserit narratōem illozū frīm non qualē
finxisti. Sed iustam fuisse. Quapropter pena eiusdē criminis venis pumen-
dus. qua eos detractorie accusas. qz ad penā talionis accusator obligat.
ij. q. viij. c. Quisq̄s. Et ca. Qui. Crimē. Et. v. q. vi. c. Qui calumniā illatā
nō pbat. penā debz incurrere. quā si p̄basset vtigz re' iustineret. pena autē
falsariozū est. q̄ ipi sunt excōicati. Cui' excōicatōis absolutio pape reuocat.
Etia clerici debēt degradari q̄ sunt falsarij. Et sc̄lari p̄tate tradi puniendi.
Extra de crūme falsi. c. Ad falsarioz. Et rursum cū ipam narratōez tu ip̄e

fingeris. **E**t eam dicis falsissimā z execrabilem. **T**u teipsum falsissimus
et execrabilem probas in hoc q̄ eam finxisti zc. **Q**uarta tua ratio qua
dicis q̄ nō caret magna suspicionē narratio p̄memorata .eo q̄ expresse
videt̄ militare aduersus ciara oīm scripturarum testimonia. **Q**uā mul-
tis auctoritatibus z exemplis scripture eniteris roborare. **Q**uibus addis
sic cōcludendo in fine. **E**t p̄fati vicariorum sollicitatores videntur iura
humilitatis multū violasse. necnō a scripturaz testimonijs lōge recessisse
vñ poterāt sub obediētia male viuētū optie z regulari viuere. **T**u huc
usq̄. **Q**ue oīa si sollerter aduertisti iam dissoluta sunt in hoc p̄mo. q̄ tuā
fictam z false impositam narratōem negamus. **S**cdo qz secrete affirma-
mus oēs fr̄es minores ex p̄fessione sue regule teneri summo ad optinen-
dum veroz seu regularium mīstrozum vñ p̄latorum institutōem qualicū
qz vocent̄ nomīe qd̄ ad rem modicum facit. **L**ū ita sit q̄ quo ad votū obe-
diētie non possit aliter suam regulam vere obseruare sicut supra clari⁹ p̄-
fatus sum. **Q**uinta tua ratio multū cornuta mihi videt̄ z irrōnabilis
vbi dicis. **Q**d si narratum fuerit vt asseris necārium fuisse habere vicari-
os bone vite. p̄ bene viuētibus. **S**equeret̄ ex eadem rōne. q̄ in oīm con-
gregatione eēt necessarium habere vnum p̄latum p̄ bonis z alium p̄ ma-
lis. **Q**ue p̄sequentia tua talis est. quasi diceret̄ necārium est hoīm habere
vnum bonū caput ad suoz sanoz mēbrozum p̄seruatōem. ergo oportet q̄
etiam habeat aliud malū caput ad p̄seruatōem infirmozum mēbrozū cuius-
dem corporis. **Q**ue est p̄sequentia euidenter falsa. **N**am claz est q̄ sanum
caput magis aptum est ad infirmozum repationē z sanozum p̄seruatōez
q̄ egrū. **S**i p̄ bonis z bene viuētibus aliq̄s instituat̄ p̄latus bonus in ali-
qua congregatione in qua fm iura nō nisi bonus aut melior debet insti-
tui dis. lxiij. c. metropolitanano. z viij. q. p̄ma. c. licet. **T**ollerat̄ dum tamen
sit sufficiens. ca. **L**ū nobis olim. **E**xtra de electione. **E**t licet multi eo sint
meliores. sufficit tamē q̄ nō sit malus. xvi. q. viij. c. monasteriuz. **E**t glosa
magna in fine in caplo. **L**ū inter canonicos. **E**xtra de electōe. **S**i ergo ma-
lus nō est bonus ceteri debet vt seruet ea que habent̄ in caplo. **L**ū ad mo-
nasterium. **E**xtra. f. p̄mo de statu monachozum. **E**t seruari ea faciet. **S**i
in q̄ alius instituat̄ bonus p̄latus p̄ bonis. qz oīm p̄latus debet esse bo-
nus vt dcm̄ est. **E**t inde rōnabiliter nō elicit̄ cōsequentia. quod in eadem
congregatione etiam vnus malus debeat poni pro malis. cuz bonus suo
bono exemplo z verbo liberius z salubrius malos corrigere possit. z ad e-
mendationem vite eos melius z facilius prouocare quā malus. cui malo
possent subditi cum ab eo corripentur impropere illud quod ait do-
minus **L**uce viij. **M**edice cura teipm̄. **E**t illud ad romanos scdo. **T**u q̄
alium doces teipm̄ non doces. **S**ic etiam fratrum minorum regula quaz
ip̄i fratres obseruare promittunt p̄cipit z vult fm sacros canones p̄la-
tos esse bonos siue sue regule promisse obseruatores sine cuius obediē-
tia boni esse non possunt. **N**on ideo potest elici consequentia vt tu preten-
dis q̄ pro malis in eodem ordine oporteat aliquos malos p̄latos habe-
re. **E**t alia omnia que ad hanc cornutam consequentiam probandam in-
ducis nihil efficacie afferunt pro te vt p̄cedentia intuenti facillime patet
Et eam dixi cornutam. qz cōtra sui auctorem pugnat z in ip̄m fortiter in-

pingit dum scz videatur euidenter ex hoc regulam sue professionis impu-
gnare z sanctorum decreta reprehendere. que solum bonos in ecclesia dei
et in ordine fratrum minorum volunt esse aut dicunt debere esse prelatos
ad utrosq; bonos scz z malos subditos salubriter dirigendos z corrigen-
dos. **Ad**dis autem ibidem. Nulla siquidem est honestas. immo in scri-
pturis legitur satis exprobatum superiorem vitam corrodendo accusare.
Quia ij. q. vij. c. plerumq; dicit. q. infames sunt vt canonum tradit aucto-
ritas. qui in patres armant z qui doctorum suorum vitam reprehendunt
vel accusant. Nullus autem infamis in accusationibus prelatorum audi-
endus est nisi forte exorbitauerint a fide. **L**u ergo subditi eo ipso q. in accu-
satione suorum prelatorum p'siliunt infames efficiunt. z infamibus copia
accusandi prelatos denegat. Haret q. subditi prelatos minime accusare debet
aut possunt. **Tu** hucusq;. **E**t cum hec tua allegata magis contra te mi-
litent q. contra eos quos impugnare intendis. in hoc q. in p'sona amato-
ris vicariorum contra eos quos acceptas prelatos defectus tam graues et
enormes excessus in isto tuo libello accusando vel magis prodendo scrip-
sisti. **D**iroz q. non aduertisti si tamen cautelose vt fr'es obseruantes libe-
rius morderes. aduertere non curasti. q. hoc caplm plerumq; quod allegas.
Et caplm Testes. z capi apostoli. z alia p. totum ex quibus habet q. no
auditur minor ordine volens accusare maiorem. **E**t fm hostien' z astara-
num in summa. libro. ij. tit. iij. arti. iij. corrigunt p. hec capla scz latoz. **E**t
presumunt. **E**t quib; clare habet q. clericus potest accusare epim suum. z
monachus abbatem vl' porem vbi abbas non est. **E**t ex consequenti sub-
diti quilibet suos prelatos accusare possunt. **E**t ibi tales sup hoc format de-
stinctione idem astaranus dicens. **D**istinguendum tamen est. quod phi-
bita est accusatio prelatorum ab ignotis. z etiam a notis criminosis z infamibus.
non aut a notis bonis ex affectu caritatis. **Q**ue distinctio elicitur
vt ibidem dicitur ex caplo. **Q**uerit ij. q. vij. c. f. his auctoritatibus. **E**t c. p'su-
munt fm qua distinctionem vt asserit ibidem intelligi debent omnes ca-
nones quibus videtur prohiberi accusatio prelatorum. **Q**ua quidez distin-
ctionem si sciuisti z subtrixisti p'sumi verisimiliter potest q. p'atos cano-
nes per te allegatos ad pauperum fratrum de obseruantia diffamatoem
de infamia notando eos p'cise inter ceteros canones fraudulentem elegisti.
Lum ita sit q. in eodem caplo plerumq; quod allegasti sit in pncipio ex-
pressum q. subditi non phibentur ab accusatione sed a p'ditione. **A**liud est
autem prodere. z aliud accusare. **P**rodit qui non probanda defert. **A**ccu-
sat vero qui reo p'sente crimen offert iudici probaturus quod intendit. **E**t
in glosa ibidem dicatur ei qui prodere potest z non obesse. **E**t eiusdem eti-
am canonis per te allegati finem subtrixisti vbi in defensionem tue calum-
nie contra dictos fratres sic habetur. **H**is itaq; sic responderetur. **N**o om-
nes prelati pro prelati habentur. quia nomen non facit epim sed vita. **E**t
quo colligitur verbo q. etia si illicitu eet subditis suos accusare prelatos vt
subdole allegasti. **L**um fm te illi ministri sint mali z pessime viuat prop-
ter quod fm predictam sententiam canonis solum nomine sunt prelati.
Et ex consequenti non habent pro prelati. inde e q. licite accusari potue-

runt. Et idcirco ex predictis omnibus satis clare patet quod frivole et satis
cautelose sint tue quinque rationes. quas ceteris dixeris fortiores et virgē/
tissimas. quasque fraudulenter et malivole ut a pareret contra fratres forma
regule servare cupientes eos quantum in te est diffamando. et regularem ob/
servantiam annihilando prolixè produxisti. Patetque rursum ex tuis ver
bis quibus secundum christi sententiam quisque condemnatur vel iustificatur.
quod magis calumniandi auditate. hec in fratres tuos scripseris quod ut ag
nosceres veritatem veluti te acturum ante promiseras. Sic etiam patet quod
in quo eisdem false et maliciose diiudicas te ipsum condemnas secundum aposto
lum. Ad romanos secundo. Quippe qui illorum ministroz crimina descri
bendo quos tamen pro tuis acceptas prelati. et acceptandos asseris. non
solum accusas eos. sed etiam subdole prodis in favorem ut patet errorz
predictorum nicolaitarz. Cum illam narrationem in prima ratione tua
de quinque ultimis a te positam iniustam fuisse execrabilem obliquam et
suspectillimam asseras. quam tamen tuipse in persona amatoris vicarioz
vulpina dolo sitate finxisti. quia ut supra patuit narratio fratrum de ob/
servantia coram sacro Concilio penitus alia fuit et iusta sicut de ea ipsuz
concilium testimonium perhibuit. Denique sicut in initio tui scripti teipz
illa queas verbis asserendo contraria. Sic etiam finem eius falsitate atque
mendacio defedasti. ubi dicis. Quid plura. Aut omnes per gratum christi
animitatis peccaverunt non acquirentes vicarios bone vite in suis congre/
gationibus secundum necessitatem supradictam. Vel isti vicarioz procura/
tores veniunt graviter obiurgandi. eo quod sibi hanc novitatem singularez
contra tantoz opinionones introducere laboraverunt. propter quas quin
que rationes putat scrupulosus dubitator narrationem pro vicariis factam
omnino vanam esse et insufficientem atque suspectam. Tu hucusque.
Duo scilicet libelli tui sine patet te falsum concludere. Cum dicis quod om
nes in congregationibus peccaverunt. quia non acquisierunt sibi vicari/
os bone vite. quia plerique ut celestini reformati sub regula sancti Bene/
dicti secundum quam vivere promittunt loco abbatum qui in regula sua nomi
nantur. acquisierunt sibi priores tam locales quam etiam provinciales. Si
militer ut fratres predicatorum qui secundum regulam sancti Augustini promit
tunt vivere loco presbyteri siue prepositi in regula eorum nominati acqui
sierunt sibi locales priores. Sic et fratres heremite siue Augustinenses.
Et etiam canonici regulares reformati loco presbyteri secundum eorum regu
lam curam animarum ipsorum habentis acquisierunt sibi priores. ubi
non reformati habent abbates. Ex quo patet falsum quod dicis omnes pec
casse in congregationibus viventes. Eo quod acquisierunt sibi vicarios
id est prelatos alio nomine nominatos quam eorum regula sonat. quia om
nes isti id ipsum fecerunt quod tam a cre reprehendis. ergo non soli fratres
minores de observantia vicarioz amatores. Nec est etiam novitas
ut asseris. Cum ante eos multis annis id ipsum fecerunt Celestini asidici
et predicatorum. Nec etiam singularis quia ut premissum est pluribus com
munis est. nec ob hoc veniunt graviter obiurgandi. sed magis laudandi.
quia non ut dixisti contra opinionem tanto sancto. Sed secundum factorum

sententiam canonum studuerunt sibi bonos acquirere prelatos ad vindictam siue correctionem malorum. laudem vero siue conseruationem bonorum. vbi etiam addidisti iuxta necessitatem predictam. Ad quod dico qd talis necessitas nullis religiosis taliter faciendi sic incumbit aut incumbit sicut incumbit fratribus minoribus qui necesse habent ex precepto regule qua uouerunt obseruare habere sufficientes id est obseruatores siue bonos prelatos. Non tamen sic illi quos supra nominauimus. Que breuiter dicta sint ad quinque rationes friuolas tue vulpine ac simulate scipulositatis vt predicti merito respuendas. et a cunctis intelligentibus procul abijciendas. Et si tu sis de ordine fratrum minorum salteꝝ professione vt apparet. Cum glosam siue expositionem omnino regule a te promisse contrariam descriperis asserendo scz qd ministros eiusdem publicos transgressores freres predicti debeant p suis acceptare placis. quos ipa regula phibet eligere ac retinere. vbi octauo caplo sic dicit. Et si aliquo tpe appareret vniuersitati ministroꝝ et custodum predictam ministꝝ non esse sufficientem ad seruitium et com vtilitatem fratꝝ teneant in nomine domini alium sibi eligere in custodem. Vbi nota qd cu deponit insufficientem implicite precipit qd eligant sufficientem et explicite qd non continuant in officio aliquem insufficientem. Que sua sufficientia vel insufficientia maxime consistit in regule obseruantia vera ab eis pmissa. vel in eius transgressione manifesta et notoria. Tu inqꝝ sic glosando regulam tuam scienter. Excommunicationem incurristi qua in prima tua responsione ad rationes amatoris vicarioꝝ allegasti. videlicet in fine decretalis. Exijt qui seminat positam aqua per neminem nisi per romanum pontificem poteris absolui. Et iniuriando fratribus de obseruantia atqꝝ calumniam in eos ferendo. rursus in aliam excommunicationem incidisti in decreto constancienꝝ concilij positam. vbi sic habetur circa finem. Quod si de cetero alij alijs facto contra premissa vel eorum aliquid hinc inde iniuriati fuerint sententiam excommunicationis incurrunt ipso facto iniuriatores a qua non possint absolui articulo mortis excepto. nisi per eum cardinales qui eo tempore huius ordinis erit ptecor. Sed contra contenta in dicto decreto totius fere libelli tui sermo decurrit ergo etc. Rursus itaqꝝ nec ab illa excoꝛicatione videris immunis que in fine prouisionis Eugenij quarti edite descripta est sub hac forma. Generalis vero aut quispiam ministroꝝ supradicti ordinis. nec dicto vicario generali seu ceteris vicarijs prouincialibus. vel cuiqꝝ fratri eiusdem familie de obseruantia nuncupate molestiam seu impedimentum aliquod inferre presumat vel audeat sub pena excommunicationis late sententie. priuationis officij omniumqꝝ actuum legitimorum. Quas quidem sententias si a dictis fratribus de obseruantia sis agnitus et contra te proba re valeant antedicta. Per aliquem suoz privilegioꝝ seruatoꝝ pnt expetere et facilt obtinere publicari. vt patꝝ in mari magno dñi Sixti pape. iij. f. Et nihilominꝝ cuiuslibet etc. Vbi papa etiam pcedit et vult qd p seruatoꝝ pnt quilibet indignitate ecclesiastica pstituz. vel aliquem metropolitanam vel cathedralis ecclesie canonicum eligere. Qui summarie et de plano sine strepitu et figura iudicij sola veritate facti inspecta ministret eis iusticie complementum contra quoscunqꝝ cuiuscunqꝝ qꝛtatis

vel conditionis existant. Et quacūq; ecclesiastica. Etiam si patriarchali
archiepiscopali z epali v'l mūdāna forēt dignitate z exemptōe muniti zē
Et idcirco illa psalmiste imprecatio tibi accidisse videt. scz veniat illi laqus
quē ignorat z captio quā abscondit a p'chēdat eū z in laqueuz cadat in
ipm. Atq; etiā illud psalmiste. Laqueū parauerūt pedib; meis z incur/
uauerūt aiām meā. foderūt añ faciem meam foueā z inciderūt in eaz. Tu
videlicet z tibi in scelere tuo adherētes. Quia fauens platis in malo pec/
canti; eis in malicia sociat. xxij. q. iij. Ita. Et c. A malis. Et c. Si q's
a. Et viso ame tuo detractorio libello nē tacens videar tibi fauere. Id /
circo cū caritate monēdo tuis falsis signētis merito debui repugnare. qz
resistere posse pueris z nō facere ē eis p'sentire. xxij. q. iij. Qui p't. Atq;
nil p'dest alicui suo errore nō pollui. q' p'sensum p'restat erranti. lxxij. dis.
c. Lōsentire. Et c. Quid em. Propter q' in ch'risti sincera caritate p'sultū
tibi fit. Lū ipis eisdem fratrib; quos iniuriatus es fraternaliter p'm euan/
geliū recōciliari. Ne scz ad dictaz sentētiaz quas de facto incurristi p'nun/
ciatōem p'curādā ipi p'cedāt. p'm p'allegati p'uilegij tenorem. Et diligē/
ter ab eis dē sentētis te p'cures absolui. Ad eorumq; p'sortū si salubriter
peniteas te trāssere nō differas. de p'dictis p' te in eos irrogatis iurijs hu/
militer satisfactorius vt teneris ac salutem aiē tue tuā regulā seruādo hu/
militer opaturus. Et tūc p' me peccatore si tibi placet dñm ch'ristū orab.
vt vna tecū penitens debite ad vitā p'tingere merear eternā. Amen.

Quia vero tuo scripto bassum valde tenorem grauemq; nimis et
omnino dissonātem cecinisti. Idcirco cōtra tenorem tuo tenori cō/
sonū nō debui nec potui vt forsitan voluisses adiūgere. Sed illi potius su/
periori cantui me debui cōformare. quē p'piciū est auditum suum a p'ita/
te nō auertētib; plurimū p'placere. Quē cantū sup'iozem p'itati optie p'so/
nātem si digneris inspicere suditum tuum ab ipius p'itate mūne auerten/
da. Spero q' ad eius optimū sonū regulari veritati optime p'cordātem.
Tuū tenorem p'fatum reformare curabis. Qui q'dem cantus sup'ior est
Quedā questio magistralis de p'fata materia cuiusdam olim famosi do/
ctoris Parisiē dudū nominati Joānes brixij. Qui ante suū trāsitus ad
obseruantia puincie francie extitit mīster. Quāq; questioē formauit ac
intonuit mō sequēti dicēs. Vtz decretum sacri Concilij constantiē. diui/
dens frēs minores puincia z fracie Burgundie z turonie de obseruantia
nūcupatos. A mīstris z alijs earundē puincia z platis sit rōnabilezē.
Ista questio habet post decretū sacri concilij Constantiē. Qd decretum
immediate sequitur.

Explicit Apologia defensoria z respōsiua

**Decretum sacri Concilij cōstantiē cōsulte
salubriterq; separantis fratres minores de ob/
seruantia ab alijs.**

Sacroscā z generalis synodus constantiē. Pilectis ecclē fili
is Generali z puincialibus mīstris z custodibus ceterisq; or/
dinis frat'z minoz p'fessorib;. Salutē z dei omnipotentis be

nedictionem. Supplicationibus personarum que voto relegionis sunt
astrictae. Illis praesertim libenter annuimus quas ad finem tendere conspi-
cimus. per quem persone sub placida iuxta suam professionem tranquillita-
te quiescant. Ac sedulum in humilitatis spiritu reddere valeant domino
famulatum. Super siquidem supplicatio pro parte religiosorum virorum
ac gardianoꝝ et fratꝝ vestri ordinis conuentuū scz de sagio sagien. de san-
cto audomaro moruen. de varentus remen. de dola bisfontien. de laual-
lo cenonianen. de clitio nautenen. de ambasia turonen. de sancto iohanne
angeliacen. de barchorio xanctonen. de toleto et fontiniaco comitis mal-
leacen dyocesis. infra prouincias francie burgundie et turonie. iuxta mo-
dum dicti ordinis existentium. nobis humiliter presentata pertinebat quod di-
uina cooperante clementia temporibus his nouissimis regularis obser-
uatiō vestri iam dicti ordinis in prefatis prouentibus inceperat vigere. Et
varijs obstantibus impedimentis. per ministros et custodes illarum pro-
uinciarum eis prestitis ipsa obseruantia non medio criteꝝ impediēbatur.
Quorum impedimentoꝝ occasione scandala multa pullulabant. Hu-
militer et deuote supplicantes. quatenus de remedio eis oportuno prouidere
dignaremur. Nos igit eoꝝ supplicationi tanquā iuste benigne annuentes.
Lupientes scandala queꝝ de medio vestri ordinis tollere. atque vnitatem in-
ter conseruata fratres in pacis dulcedine conseruare. Gratulauimus et decer-
uimus eisdem supplicationibus fore prouidendum. Et de facto eisdem pro-
uidemus tenore presentium iuxta formam per reuerendissimos patres et
dominos videlicet Jordanum episcopum albanen de vrsinis ipsius ordinis pro-
tectoꝝ. et Petrum tituli sancti Grisogoni presbyterum Lameracen vul-
gariter nuncupatos. sancte ecclesie romane Cardinales et alios ex huius
sacri palatii parte super hoc specialiter deputatos ordinatam et traditam.
Atque per religiosum virum fratrem iohannem de rocha in sacra pagina pro-
fessorem et vicarium. Cui minister generalis vna cum alijs pluribus ma-
gistris et discretis fratribus ipsius ordinis ex vna parte. Et fratres preno-
minatos conuentus representantes ex alia concordatam videlicet. Quod fra-
tres prouentuum predictoꝝ de cetero quousque aliud super hoc per sacrum generale palatii
fuerit ordinatum. possint et valeant quilibet in sua prouincia eligere de predicta
sua obseruatiō vnum fratrem idoneum. Quē in scriptis ministro illius prouincie pre-
sentatum. ipsum dictus minister prouincialis infra triduum post huiusmodi presentationem
suum vicarium constituere debeat ad ipsos regendum in solidum loco et vice eius. Et
eis prouidendum in omnibus quibuscumque modis quibus ipse prouincialis eis prouidere
posset. ita quod de ipsorum fratꝝ regimine in nullo se possint intromittere dicti
prouinciales ministri vel custodes. Sed ad ipsos vicarios cura et correctio eo-
rum omnino pertineat. Excepto quod ad sue superioritatis cognitionem minister pro-
uincialis ipsos possit si voluerit in propria persona visitare. Et tunc punire de con-
sensu maiorum et discretorum prouentus in quo fiet hec visitatio. quicquid dignum
punitōe repperit. Quē si constituere rennuit modo predicto. Ex tunc constitutio
eiusdem vicarij presentati ad vicarium ministri generalis inferius annotatum deuoluatur
et pertineat absolute. Qui quidem vicarius in huiusmodi trium prouinciarum pos-
sint et debeant vna cum fratribus discretis sibi subditis forma solita in electione or-
dinis seruata insimul eligere inter se vnum alium fratrem ad hoc sufficientem et ido-

neum pro eorundē vicariorum correptione. **E**t totius huius stricte obser-
uantie in p̄dictis prouincijs meliori regimine. **Q**uē p̄ eos in scriptis mi-
nistro generali ordinis qui erit pro tempe humiliter p̄ncatum. ip̄m m̄ster
generalis suum vicarium sup̄ illos constituere infra triduum post illam
presentatōem benigne debeat z caritatiue. **A**lioquin ip̄o triduo elapso ha-
beat. vicarius ip̄ius generalis auctoritate huius sacri cōcilij constitutus.
Qui q̄dem vicarius generalis in sua congregatōe vel alias solus debeat
et possit vicarios p̄fatos quotiens opus erit punire. **E**t ip̄is ac fratribus
alijs sibi subditis prouidere in omnibus quibuscūq; casibus. **Q**uibus mi-
nister general' eis potuisset prouidere. ne ip̄os vt sepe cōtingit quoties mi-
nistro generali indigent longius oporteat euagari. **E**t pro hac vice p̄ma-
ria constituimus in p̄fatum m̄stri generalis vicariū fratrem Nicolaum ro-
dulphi dicti ordinis apud nos de hac obseruantia laudabili prouidentia
ac sollerti diligētia multipliciter cōmendatum. **Q**uē volumus posse de-
poni quoties vicarijs z alijs fratrib; discretis sep̄dictis videbitur expedi-
re. **P**ossit t̄n̄ ḡn̄alis minister p̄fatus q̄ est z qui erit pro tpe ip̄os fr̄es z cō-
uentus in sua p̄sona quotiens voluerit visitare p̄fato vicario nō obstan-
te. **E**t punire si q̄d in dicta visitatōe puniendū repperit sicut moris est in
ordine z alias facere p̄uenit. **V**erūtamen nō intēdimus q̄ p̄fati vicarij
p̄pter mortē depōnem̄ y l' mutatōem illoꝝ quoz vice fungent possint a su-
is officijs remoueri vel in eis impediri. nisi sup̄ hoc assensus maioꝝ z dis-
cretoꝝ sibi subditoꝝ p̄us interuenerit ad quos sp̄ eos deponere z alios e-
ligere aūdcis ḡn̄ali prouincialibusq; m̄stris p̄ncare. mō z forma premis̄
quoties fuerit oportunū volumus z decreuimus p̄tinere. **I**nsup̄ possit et
debeat ipse vicarius ḡn̄alis z sui successores p̄uētus sibi pro tpe subditos
ad statū dicte stricte obseruat̄e p̄sonū. iuxta declaratōes z statuta sedis a-
postolice z ord̄is reducere tollēdo q̄scunq; sup̄fluitates siue sint in rebus
mobilib; y l' immobilibus q̄stum fieri poterit bono modo habito semp̄
cōcilio maioꝝum z discretoꝝ sibi obedientiū. eligēdo si opus est aliquos si-
deles qui ipsas sup̄fluitates auctoritate huius sacri cōcilij vendāt p̄mutēt
aut alias in pijs operib; cōuertant. **I**nsuper statuimus q̄ oēs z singu-
li cōuentus earundem quoties maioꝝi vel sanioꝝi parti fratꝝ in eis existē-
tiū placuerit ad hanc stricā obseruantia reducere se. z vicarijs antedictis
subdere se hoc libere facere possint. **E**t singuli etiam fratres cuiuslibet cō-
uentus dicti ordinis contradictione cuiuscūq; non obstante. **E**t quorum
vicarioꝝ obedientia z subiectōe nullus exire possit sine sp̄c̄ali licētia vica-
rij generalis antedicti. **N**on t̄n̄ per hoc intēdimus quin fr̄es z cōuentus
qui volunt possunt s̄m hanc stricā obseruantia viuere immediate manē-
do sub cura ministroꝝum prouincialiu. **E**xceptis t̄n̄ p̄noꝝiatis cōuentib; z
conuentu de mira bello pictauien̄ dyocesis. quē volum' expresse z ordina-
mus cure z regiminē predictoꝝum vicarioꝝum subesse z ex causa. vt sicut
in eo hec stricā obseruantia regularis in partibus illis sumpsit exordiu
ita in illo tanq; in alioꝝum speculo elucescat. **L**etex cum s̄m sentētia z
sapientis volatilia ad silia cōueniāt libenter. **S**tatuimus q̄ q̄n̄ fr̄es hu-
iusmōi obseruat̄e causa peregrinatōis studij vel alias per mundū profi-
ciscēt ad loca z conuētus cōitatis ordinis declinēt si voluerint. **A**d alia

vero loca fratrum in obseruantia sibi similia semper declinare teneantur iuxta q̄ in statutis ordinis continetur. **I**nsuper ⁊ quilibet prouincialis minister prouinciarum premissarum. vicario generali sepedicto pro pre / senti duos uentus in sua puincia fideliter assignet aptos ad manendos munitos libris ⁊ alijs reb; p̄ diuino cultu quoties ab eodem vicario ḡnali p̄ litteras aut alias in suo puinciali caplo fuerit requisitus eligendos per ip̄m puincialem. ita q̄ p̄pter h̄ac assignatōem mobilia q̄cunq; dictis conuentibus pertinētia quocūq; sit nō debeāt abigi seu segregari nisi fm̄ di / spoſitōem cardinalis protectoris ord̄is vestri. **E**t si p̄tingeret q̄ ministri prouinciales custodes vel alij expulerint vel eiecerint fr̄es huius obseruan / tie ab aliquo seu aliq̄bus cōuentuū p̄dictorū a q̄ndecim mēſib; citra vio / lentiā ⁊ alios loco illoꝝ collocauerint ibidem v̄l mobilia ad ip̄os p̄uēctus seu aliquē ip̄oꝝ spectantia deportauerint. volumus ⁊ mādamus districte p̄dictos fr̄es indilate recedere ⁊ exire de dicto p̄uēctū. **H**ādantes tenore presentiu p̄libato vicario ḡnali. quatenus auctoritate nostra oībus mōis quibus fieri poterit honeste ⁊ licite eos exire ⁊ bona p̄dicta restituere cō / pellat p̄ cēsuras ecclesiasticas. **E**t alios fr̄es ⁊ subditos suos denuo collo cando. **O**ibus q̄buscūq; p̄cipietes ⁊ prohibētes ne quis eū sup̄ his impe dire p̄sumat sub excoīcationis pena. sed magis ei p̄beat vnusquisq; sup̄ h̄ requisitus p̄ ip̄m auxilium ⁊ iuamē. **S**tatuētes vltērius ne deinceps fr̄es huius stricte obseruatiē fiant capellani honoris. v̄l maneāt p̄tinue in do mibus secularium causa p̄fessionis audiende v̄l alia. **L**itra tamē p̄iudiciū alioꝝ fratꝝ eiusdem vestri ordinis. ne forsitan freno obediētie laxato. v̄l p̄phana p̄uersatōe feruor deuotōis tepescat eorundem. **P**recipimus insu per ⁊ mādamus districte in p̄tute sc̄e obediētie. oībus ⁊ singulis fratri / bus cōuentuum p̄ractorū ⁊ alijs in futurū sub cura ⁊ regimine p̄dictorum vicarioꝝ p̄stitutis v̄l p̄stituēdis. quatenus ip̄is firmiter obediant ⁊ pare / ant cū effectu in oībus in quib; fr̄es ordinis illius suis generali ⁊ prouī cialibus ministris obedire debent aut tenent. **L**etēꝝ cū p̄dicta sint de vo luntate p̄tium sicut p̄ferē. per nos statuta ⁊ ordinata. districte inhi be / mus omnibus ⁊ singulis ministris ⁊ custodibus qui sunt ⁊ qui erūt in fu turum. ⁊ alijs fr̄ibus vestri ordinis. ne occasione p̄trauersie p̄us sup̄ his mote. aut prouisionis in p̄nti p̄cilio facto seu alia queuis causa fratres de hac obseruatiā p̄ntes ⁊ futuros inq̄detent molestāt vel affligant seu eorūꝝ vicarios de secta noua seu reprobata quolibet notent. **N**ec etiā fr̄es dicte obseruatiē alios fr̄es vestri ordinis aut elemosinas ⁊ oblatōes sibi dādas impedire p̄sumāt. **N**ō si de cetero alij alijs facto contra p̄missa vel eorūꝝ aliq̄d hincinde iniuriati fuerint. manus violentas in eos ponēdo. eos in / carcerādo. arestādo. libris spoliādo. aut alias maculā heresis false impo / nendo. sententiā excoīcatōis ip̄o facto incurrāt iniuriatores. **A** qua non possint excepto mortis articulo absolui. nisi per eum cardinalem q̄ pro tē pore ordinis huius erit protector. **D**e ceteris vero iniurijs p̄balib; oīes quicūq; fuerint in hoc culpabiles dep̄hensi puniant p̄ eorūꝝ p̄latos. **C**irca premissarum sententiāꝝ fulminationibus excoīcatōibus appellatōnib; interpositis. **E**t l̄ris felicis recordatōis **A**lexādr̄i pape q̄nti. ⁊ eorūꝝ confir matione quas tenore presentium reuocamus cassamus ⁊ annullamus. ac

nullius esse roboris vel momenti declaramus. Et alijs statutis ap[osto]licis v[el]
huiusmodi ordinis in contrariu[m] editis. non obstantib[us] quibuscu[m]q[ue]. Nul-
li ergo o[mn]ino hoim liceat hanc paginam n[ost]r[um] p[ro]uisionis constitutionis
statuti p[re]cepti mandati inhibitionis cassationis annullationis voluntatis
et declaratois infringere. vel ei ausu temerario contra ire. Si quis autem
hoc attēptare p[re]sumpserit indignatōem o[mn]ipotētis dei. et b[ea]t[or]u[m] petri et pau-
li ap[osto]lo[rum] eius se nouerit incursum Datu[m] et actum p[re]stantie in ecclesia ca-
thedrali in sessione nostra publica. Nono kalendas octobris. Anno d[omi]ni.
D. LXXX. quinto decimo. Apostolica sede vacante.

ExPLICIT decretum concilij constantien[si].

Incipit confirmatio decreti concilij constantien[si] a do-
mino martino quinto data.

Martinus ep[iscopu]s seruus seruor[um] dei ad futuram rei me[m]oriam Romanu[m]
p[ro]tice[m] xpi vicariu[m] beati petri ap[osto]lo[rum] q[ue] p[ri]ncipis successorem Re-
ligiosos sub ar[bit]ra ob[edi]entia d[omi]no deuote fau[or]antes. ap[osto]licis p[ro]uenit
munire p[ro]sidijs. Ne forte cuiuslibet temeritatis incursum. aut eos a
sincero p[ro]posito reuocet seu robur sacre religionis infringat. Accepimus
siquidē. q[uo]d nō nulli ministri ac alij professores ordi[n]is fr[at]r[um] m[ino]r[um] p[re]tendentes
nos quecu[m]q[ue] decreta statuta et ordinata p[er] sacra[m] synodu[m] constantien[si] in fa-
uorem vicario[rum] et gardiano[rum] et fr[at]r[um] dicti ordi[n]is pu[n]cia[rum] francie burgū
die et turo[n]ie s[ed] m[od]o ip[s]ius ordi[n]is necnon domorum de sc[ilicet] audomaro
mozine[n]si. de sagie[n]si. de varentus reme[n]si. de dola bisfontine[n]si. de laual-
lo cenoniane[n]si. de elicio nautene[n]si. de abagia turo[n]ie[n]si. de sc[ilicet] ioh[ann]e anglia-
ce[n]si. de barthorio rathone[n]si. de tholero et fontinaco comitis malleace[n]si dy-
ocelis ceperat[ur] q[uo]d domo[rum] infra p[re]dictas pu[n]cias existentiu[m] qui ordi[n]em
p[re]fatu[m] dicunt sub ar[bit]ra ob[edi]entia tenere. p[er] suas litteras cōcessa in ge-
nere vel in sp[eci]e. p[er] n[ost]ras l[ite]ras reuocasse cassasse irritasse et annullasse. reponēdo
ip[s]u[m] ordi[n]em quo ad electionem g[en]eralem et pu[n]cialium ministro[rum] eiusdē
et ob[edi]entia[m] regularem s[ed] viuere sub ob[edi]entia p[re]latoru[m] ordi[n]is ip[s]i[us] eo m[od]o
seu in illis terminis in quib[us] ordo ip[s]e ante obitu[m] et t[em]p[or]e felicis recordatois
pape gregori[us] noni p[re]decessoris n[ost]ri existeret non obstantib[us] litteris et p[ro]u-
legijs ap[osto]licis et alijs indultis sub quauis p[ro]por[um] forma hactenus q[ui]bus-
cunq[ue] concessis. et etiam concedendis in futurum. Etiam si de illis et de eo-
rum totis tenorib[us] esset in eisdem de p[re]missis mentio sc[ilicet] specialis. p[re]teritu[m]
nostrarum litterarum assertarum. necnon reuocationis irritationis cas-
sationis annullationis et repositionis p[re]dictarum. Eisdem vicarios gardia-
nos et fr[at]res dicti ordi[n]is pu[n]ciarum et domo[rum] p[re]dictarum. contra hu-
iusmodi statuta decreta et ordinata p[re]fate synodis diuersis modis oppri-
mere et molestare p[re]sumpserint hactenus et p[re]sumunt. in p[re]dicto[rum]
decretorum statuto[rum] et ordinatorum sacri concilij derogationem non
modicam. Nos igitur qui contra huiusmodi dicte synodi statuta decre-
ta et ordinata. nihil hactenus volumus prout nec volumus attēptare i-
tendentes memoratos vicarios gardanos et fr[at]res ab illatis et forte inferē-
dis opp[re]SSIONIBUS et molestationibus omnibus sup[er] p[re]missis et eor[um] oc-

D i

casione releuare motu proprio declaramus nostre intentionis et voluntatis
hactenus minime fuisse aut existere contra huiusmodi statuta decreta et
ordinata in predictorum fratrum de obseruancia fauorem aut litteras dicte
synodi fecisse aut erogasse eis. seu illa vel illorum aliquod reuocasse cassasse
irritasse et annullasse in genere vel in specie. Quinimmo volumus deca de
creta statuta et ordinata contra litteras dicte synodi attemptata. et forsitan
acceptanda per quoscumque dicti ordinis professores. nec non quolibet alios
nullius extitisse vel existere roboris vel momenti non obstantibus clausu
lis quibuscumque verbis expressis in eisdem presentis vel alijs litteris ceteris
que contrarijs quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc pagi
nam nostre declarationis voluntatis et constitutionis infringere vel ei au
su temerario contraire. Si quis autem hoc acceptare presumpserit indigna
tionem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se no
uerit incursurum. Datus Florentie nonas maij Pontificatus nostri anno tercio.
Explicit bulla Martini pape quinti

**Incipit bulla confirmationis huius decreti da
ta in concilio Basiliensi.**

Universis presentes litteras inspecturis. miseracione diuina **L**u
dovicus patriarcha aquilegiensis dux de deck. **A**madius lugdu
nensis. Et henricus bituricensis archiepiscopus. Salutem in domino semp
ternam. Reueritis nos quasdam litteras huius sacre sancte Basiliensis synodi.
sub eius vera bulla plumbea cum cordula cana pis impendenti. more so
lito bullatas sanas integras omnique prorsus vicio et suspitione per primum fa
cie apparebat carentes. Nobis pro parte et nomine nonnullorum gardiano
rum et fratrum certorum conventuum et locorum ordinis fratrum minorum infra p
uincias francie burgundie et tyronie iuxta modum dicti ordinis existentium
de obseruancia vulgariter nuncupatorum et in dictis litteris latius specifi
catorum exhibitas et presentatas in nostris manibus recepisse tenuisse vi
disseque ac diligenter insperisse. Et demum in nostra presentia per deos notarios
de verbo ad verbum plegi fecisse tenore subsequens.

Sacro sancte generalis synodus Basiliensis in spiritu sancto legitime congregata v
niuersale ecclesiam representans. Ad futura rei memoria. Sicut rectoru
m hactenus in agro militaris ecclesie inclita francie domus sicque fru
ctificauit ut in fidei sinceritate etiam preclara principum et platorum regni ipsius deu
otio. ut gratissima etiam ad ea que pace statu et tranquillitate illorum que in ipso hu
militatis preteritum domino sub regulari obseruancia famulant respiciunt sua auxi
lia fauoresque extenderunt. Et in preces votis ipsorum fauorosis prout digne exau
ditiois gratiam impetrari. Hanc nunc quoniam ecclesie filij Karoli regis francorum. nec
non nullorum dilectorum ecclesie filiorum ducum principum ac platorum regni francie no
bis petitio exhibitae continebat. que olim pro parte dilectorum ecclesie filiorum gardia
norum et fratrum quatuor. de sancto audomaro morinensium. de sagio sagienensium. de varen
nis remensium. de dola bisontinensium. de lauallo cenoniansium. de clivio nautinensium.
de ambasia tyronensium. de sancto iohanne angeliaceus. de barchorio ranconensium. de
toleto et fontiniaco. comitis malleacensium. dyocesis ordinis fratrum minorum in
francie puincias francie burgundie et tyronie iuxta modum dei ordinis existentium sacre

constantienſi ſynodo fuit expoſitis & diuina cooperante clemētia rēgibus
illis vt dicebatur regularis obſeruantia dicti ordinis in p̄dictis conuenti
bus incepat vigere. Sed varijs obſtantibus impedimentis per miſtros
et cuſtodes illarum prouinciarum eiſdem ordinis eis preſtitis in ipſa
obſeruantia non medio criteꝛ impediebantur. Quorum impedimen torū
occasione ſcandala multa pullulabant. Et propterea eidem ſynodo humi
liter ſupplicare vt ſuper hoc oportuno remedio prouideret. ipaꝝ eozum/
dem gardianoꝝ & fratꝝ ſupplicationibus inclinata. ac cupiens ſcandala
queꝝ de medio tollere in quadā ſua ſeſſione publica. licet inter cetera tūc
nōnulla ſalubria. Etiam p̄ dictos fratres conuentuū impedimētis tam
miſtroꝝ cuſtodumꝝ p̄dictozum ac quozumcunꝝ eiſdem ordinis
alioꝝ fratꝝ quibuſlibet ceſſantibus ſub certis modozum forma & pe
nis contentis & expreſſis. Quouſꝝ aliud ſuper hoc p̄ ſacꝝ concilium fo
ret ordinatum obſeruanda ſtatuiffet & ordinatiffet. prout in cōſtitutionibꝝ
et decretis huiuſmodi quozum tenores haberi volumus pro exp̄ſſis pleni
us continetur. Tamen nōnulli ex p̄dictis miſtris & p̄ſidētibus ordinis
preſati decreta & conſtitutiones huiuſmodi p̄ſuſpendentes quedam ſtatu
ra & ordinationes per que decreto & conſtitutionibus a p̄obatis & p̄dic
tis. necnon regule beati Franciſci aut declarationibus apoſtolicis in cor
pore iuris clauſis ad la rationem & remiſſionem obſeruantie regularis or
dinis eiſdem in Biſſieneſi & bononieſi caplis eozum ḡnālibus ſucceſſiue
et nouiſſime celebratis non parum derogatur. Dicuntur per legatum a
poſtolicum ſibi procurariſſe ac etiam eundem aliqua edidiſſe p̄pter que no
ua inter fratres conuentuum eozundem maxime prouinciaruꝝ frācie bur
gundie turoſie p̄miſſaꝝ. necnō miſtros & p̄dictos p̄ſidētes materia diſſen
tionis extitit exorta. ac in p̄ſilio p̄ eozdē frēs introducta. grauelꝝqꝝ in frēs
dictozꝝ conuentuū ipaꝝ frācie burgūdie & turoſie puinciaꝝ moleſtias et
diſtraçtōes patiunt. ſcādala quoꝝ in clero & p̄plo diuerſaꝝ p̄tū regni p̄
dicti ſuſcitant & maiora niſi ſup hoc debite p̄uideat veriſimlꝛ incommoda
ſuccedēt. Quare p̄ tpe ipſius regis q̄ licet ad ordinē ipꝝ ad memoratos tū
frēs p̄maxie q̄ regularē eiſdē ordiſ uuxta p̄ſtitutōes & decreta p̄dca ob
ſeruantia. Ex qua ſperat dño p̄piciante regno & p̄plo ſuo plima bona p̄
ueniſſe & p̄ueire inſequi deuotū gerit affectū. Necnō p̄ncipū & p̄latoꝝ p̄di
ctoꝝ nobis fuit humiliter ſupplicatū. vt ſcādalis & diſſentōibꝝ huiōi ob
uiare & ſuper p̄miſſis de oportuno remedio p̄uidere dignaremur. ¶ Nos
igitꝛ quoꝝ intereſt ne noxia grauiora ſuccedāt ſublato more diſpēdio p̄gru
am in p̄miſſis adhibere medelam. Ac paci dictozꝝ fratꝝ obſeruatōiꝝ lau
dabiliū p̄ſtitutionū p̄uidere cupientes. Cum ad plenariā & finalem que
ſtionis huiōi deciſionē ḡnālemꝝ ordiſ reformatōem. quā añ huius Con
ciliꝝ diſſolutōem duce paraclito facere alijs in p̄ntiaꝝ & grauibus negocijs
quibus neceſſario incūbimus p̄pediti diſpoſuimus. intendere neq̄amus.
huiōi ſupplicatōibus inclinari om̄ia & ſingula circa obſeruantia regularē
fr̄m cōuentuū p̄dictozꝝ p̄ ſacram Cōſtantiēſi ſynodū auidictā ſtatuta de
creta ordinataꝝ huiuſmodi in ſuo robore pleno vigore & firmitate. maxie
quo ad prouincias frācie burgundie & turoſie ſupradictas perſiſtere de
bere. **H**oc et quouſꝝ per nos aut generale concilium aliud fueris

sup hoc ordinatū. Auctoritate vniuersalis ecclē tenore p̄ntium decernim⁹
declaramus statuimus ⁊ ordinamus. ac volum⁹ q̄ decreta ⁊ p̄stitutōnes
h̄mōi interim irrefragabiliter obfuent non obstantib⁹ p̄stitutōibus aplī
cis. ac statutis ⁊ ordinatōib⁹ caploꝝ ordinis p̄dictoꝝ iuramēto p̄firma/
tione aplīca vel quacūq̄ firmitate alia roboratis. ceterisq̄ p̄rarijs qui/
buscūq̄. Nulli ergo oīno hōim liceat hāc paginā nrē p̄stitutōis declara/
tionis ordinatōis ⁊ volūtatis infringere. seu ei ausu temerario p̄traire.
Si quis at̄ hoc attēptare p̄sumpserit indignationem oī potētis dei ⁊ be/
atorū petri ⁊ pauli aploꝝ eius se nouerit incursum. Datum basilee.
Anno dñi .M.LXXXV. Tricesimo quinto In quozū receptōis testimo/
nium ⁊ fidem nos p̄iarcha ⁊ archiepi supradicti nrōrum sigilloꝝ feci/
mus appensione cōmuni. Datū basilee die decimonono mensis octo/
bris. Anno domini vlt̄supra indictōe terciadecima Pontificatus in x̄sti/
sto patris ⁊ dñi dñi Eugenij diuina prouidētia pape q̄rti. Anno suo q̄nto
Explicit bulla sup cōfirmatōe decreti cōcilij Basiliē.

**Incipit magistralis questio magistri Joannis burij
doctoris Parisiē sup decreto Cōcilij constantiē.**

Utrū decretū sacri cōcilij cōstantiē. diuidēs frēs mīores pro/
uinciarū frācie. burgūdie ⁊ turonie de obseruātia nūcupatos.
a mīstris ⁊ alijs earundē puinciaꝝ p̄latis. sit rationale?
Et arguitur p̄mo q̄ nō. quia ordo minorū est quōdā corpus
mysticū. Quis omnes frēs dicti ordinis sunt inuicē mēbra. ergo dē dē
cretū diuidēs ipa mēbra ab inuicē nō ē rōnabile. Tenet p̄na. qz ex h̄mōi
diuisione seq̄tur dissipatio ipsius ordis. Et p̄z āns. qz dē frēs de obseruā/
tia sunt dicti ordis mēbra sicut ⁊ ceteri q̄ rē. **S**cōdo arguit. Dē dē decre/
tū diuidit mēbra dēi corpis a suo capite. q̄ nō est rōnabile. Tenet p̄na
quia corpus sine capite ē mōstruosum ⁊ deforme. Patet etiam āns. Dē dē
ipm decretū diuidit ipsos frēs de obseruātia a suis puincialibus mīstris
qui sunt eozū capita ergo rē. **T**ercio arguit sic. Causa p̄cipua q̄re di/
ctū sacri cōcilij decretū fecit ē q̄ mīstris ⁊ custodes dictarū puinciarū va/
lide molestabant frēs de obseruātia nūcupatos. Et illius causa nō est rō/
nabilis. ergo nec decretū ē rōnabile. Tenet p̄na ⁊ p̄ma ps āntis. qz ipm
met decretū allegat q̄rulosam supplicatōem dictozū fratru de obseruan/
tia dēam molestiā cōtinentē. Et p̄z scōda ps āntis. qz dicta causa est cōtra
rōnabilem doctrinā sancti Petri aplī dicētis. Serui subditi estote in oī
timore dñis. nō tm̄ bonis ⁊ modestis sed etiā discolis. ergo rē. **Q**uarto
arguit. Dē dē decretū diuidit frēs de obseruātia nūcupatos ab obseruan/
tia regulari ergo nō ē rōnabile. Tenet p̄na. qz talis diuisio iplicat p̄tra/
dictionē. Et p̄z āns. Sed de cēntia obseruātie regularis ē frēs oēs obedi/
te suis mīstris in oībus q̄ p̄miserūt dño obseruare. ⁊ nō sunt cōtraria aie/
sue ⁊ regule nrē. Quis oppositū ponit ipm decretū absolūendo dictos
frēs a regimie suozū mīstrorū ergo rē. **Q**uinto arguit. Dicta diuisio ē
introducitiua scismatis in omni statu ecclēastico. ergo decretū huiōi diuisi

sionem faciens non est rationabile. **C**onsequētia est nota. **E**t patet añs. qz
 eadem ratione qua sic diuidunt fratres antedicti. sic totus ordo minorum
 et omnes ceteri ordines diuidi possent. **E**t similiter ipa ecclā tota. **S**ex
 to arguit. **D**ictum decretum est diuino decreto dissonum. q̄ non est ratio
 nabile. **C**onsequētia nota est. **E**t patet antecedēs. quia diuino decreto ma
 nent et uniuersim inuicem p̄destinati et p̄sciti. **E**t confirmat p̄ euangelicā pa
 bolam de zizanijs et tritico q̄ vsqz ad messem christus decreuit manere si
 mul et concrefcere. q̄ zc. **S**eptimo arguit sic. **D**ictum decretum tollit et
 impedit materiam et occasionē maioris meriti. q̄ non est rōnabile. **T**enet
 consequētia. quia eligibilius est maius meritū. patet añs. **N**am fm̄ **A**u
 gustinū. **A**um mali a deo viuere pmittunt vt boni per eos exerceant. seq̄
 tur qz pmittendi sunt fratres de obseruantia regule cum transgressoribus
 eiusdem regule. vt ipi de obseruantia p̄ trāsgressores exerceant. et per p̄ns
 plus mereant. quia maioris meriti est seruare regulam inter transgresso
 res q̄ alibi. **E**t cōfirmat. **N**am fm̄ orōem ecclē nulla nocebit ei aduersi
 tas si nō dominat ei iniquitas. **E**rgo aduersitas transgressorū regule nō
 potest illis de obseruantia nocere. nisi in ipis de obseruātia regule aliqua
 dominet iniquitas. **U**n sequit̄ ulterius qz si in illis de obseruātia regulari
 noceat aduersitas trāsgressorū. h̄ ē qz ipi de obseruātia aliq̄ dñct̄ iniquitas.
In oppositum et pro pte affirmatiua. **A**rguit p̄mo sic. **D**ictum decre
 tum diuidendo fr̄s de obseruantia a transgressoribus. **E**t quasi diuidēs
 oues a lupis rapacibus. ergo rōnabile. **T**enet cōsequētia. quia oues cū
 lupis manere est irrōnabile. **E**t patet añs. quia fr̄s de obseruantia sunt o
 ues beati **F**rancisci. et transgressores sunt lupi de quibus exponit̄ ybum
 christi dicentis. **A**tendite a falsis p̄phetis qui veniunt ad vos in vestimē
 tis ouium. intrinsecus autē zc. **L**uii smodi ipi transgressores regule supra
 dicte sunt minoz. sed a fructibus eorum cognoscunt. **F**ructus autē eorum
 transgressiones sunt omnium p̄ceptorum diuinorum et regule. seculari
 bus etiam euidenter manifeste. **S**econdo arguit sic. **H**ebra sana cu
 iuslibet corporis rōnabiliter sunt ab aridis et infectiuis diuidenda. **S**ed
 fr̄s de obseruātia regule p̄ nūcupati sunt mēbra sana supradicti corporis
 mystici quod est ordo minorum. **E**t transgressores eiusdē regule sunt ari
 da mēbra et infectiua eiusdem corporis. ergo rōnabiliter diuidunt fr̄s de
 obseruantia a transgressoribus sicut facit decretum ergo est rōnabile. **E**t
 confirmat qz videmus per experientiam homines sanos a leprosis et ca
 ducis ceterisqz contagiosis infirmis rōnabiliter separari ne ab ipsis infir
 mis inficiantur sani. fr̄s vero de obseruantia nūcupati sunt sani. **E**t trāsg
 gressores sunt infirmi et infectiui. ergo rōnabiliter sepantur ab inuicem.
Tercio arguit sic. **M**inistri cogunt et compellunt fr̄s et subditos in
 comuni et in particulari transgredi p̄ceptum regule. ergo decretum diui
 dens dictos fr̄s a dictis ministris est rōnabile. **C**onsequētia tenet. **Q**uia
 fratres non tenent obedire ministris p̄cipientibus aliquid quod est cōtra
 animam suam et regulam. **P**atet antecedens. quia ipsi ministri compellunt
 in communi conuentus sibi subditos contributiones pecuniarias sibi
 soluere. **E**t in particulari fratres dictorum conuentuum confessores com
 pellunt etiam sub pena p̄uatiōnis actuum legitimum et cōsuetū. co /

gunt pecunias soluere. Ergo consequenter cogunt eos et compellunt in com-
muni et in particulari pecunias habere quod est manifeste contra preceptum
regule dicente beato Francisco precipio firmiter fratribus vniuersis vt
nullo modo denarios vel pecuniam recipiant ergo etc. Quarto arguit
sic Corpus mysticum et eius membra diuidenda sunt a putatiuis capitibus
et veris vniuersis. Ministri vero sunt capita putatiua patet. quia solo no-
mine sunt ministri. vsurpatiuo pro domini pecuniarum et a dictis membris
extractores qui tamen per regulam deberent esse serui aliorum fratrum. etc.
Quinto arguit sic. Dicitur decretum euidenter assimilatur diuino de-
creto ergo est rationabile. Tenet consequentia. Patet antecedens. Quia sicut
diuino decreto angeli mali sunt a bonis separati. Sic per decretum constan-
tientienses fratres de obseruantia se nuncupati tanquam angeli boni a transgressori-
bus regule tanquam a malis angelis et filiis sathane diuiduntur. et sicut aque
que supra firmamentum sunt ab aquis que sub firmamento diuino decreto
sunt diuise. Sic per decretum constantientienses fratres de obseruantia se nuncupa-
ti. tanquam aque que supra firmamentum sunt per abdicationem temporalium
et celestium contemplationem. A transgressoribus regule tanquam ab aquis
que sub firmamento sunt terrenis affectibus et procellosis fluctuationibus
occupatis diuiduntur. Et sicut diuino decreto lux a tenebris est diuisa. sic per
decretum constantientienses fratres de obseruantia se nuncupati tanquam lux a trans-
gressoribus tanquam a tenebris. Unde apostolus. Que societas luci ad te-
nebras. Et sicut diuino decreto diluuij Noe cum sua domo fuit
diuisus ab omnibus demersis. sic per constantientiense decretum fratres de obserua-
tia se nuncupati in archa penitentie existentes a transgressoribus tanquam
a submersis in aquis viliu concupiscentia sunt diuisi. Et sicut diuino
decreto populus israheliticus fuit diuisus a ceteris gentibus. Sic per con-
stantientiense decretum fratres de obseruantia se nuncupati tanquam populus pecu-
liaris dei a transgressoribus regule diuiduntur. Et sicut hebrei ab egyptiis
oppressi diuino decreto sunt diuisi et in desertum sunt translati ad pacifice
deo vacandum. Sic per decretum constantientienses fratres de obseruantia se nuncu-
pati a transgressoribus regule nummis oppressi diuisi sunt et translati in
desertum euangelice paupertatis ad quietius deo seruendum. Per que om-
nia patet decretum dictum constantientiense rationabile et diuino decreto con-
sonum fuisse et esse. Sexto arguit sic. Hac concilium constantiense de
voluntate et beneplacito et assensu vtriusque partis dictum decretum condi-
dit. ergo est rationabile atque stabile. Rationabile quidem ex parte dicti con-
cilij satisficientis vtriusque partis. Stabile pro ex parte dictarum partium in dicto
decreto complacentium et concordantium. quia quod semel placuit amplius di-
splicere non debet. Extra de regulis iuris. Et patet antecedens per dictum
decretum sic dicens. Extra cum predicta sint de voluntate partium sicut pre-
fertur per nos statuta et ordinata districtius inhibemus omnibus et singulis ministris
et custodibus que sunt et erunt in futurum. ac fratribus vniuersis ordinis. ne occasione praeter-
sita super his morte aut pulsiois in presenti concilio facte. seu alia quis cum fratribus
de hac obseruantia prentes vel futuros inquietet aut molestet vel affligat seu
eorum vicarios de secta noua seu reprobata quolibet vocet. Et confirmat ar-
gumentum quod super predicta deum sacrum concilium in procedendo deum decretum modum arbitri

eri iustissimi habuit a quo nō est appellandū neq; pnotandū qz legitime factū retractari nō dz licet casus postea euciat a quo nō potuit inchoari. **Extra do regul' iuris.** **S**eptimo arguit sic. **D**cm decretū ē exhortatiuū et inchoatū reformatōis vltis ecclē militātis. q̄ velim' nolimus ieuitabiliter et insparte veiet q̄ rōnabile. **T**enet p̄na. qz rōnabile eo qz bonū ineuitabiliter et insparte fiendū inchoet. **E**t p̄z aūs q̄ ad p̄mā p̄rē. qz sicut ordo mī norū a deo fuit ordiatus ad reformatōem vltis ecclē. sic et p̄fca euuldē ordinis reformatōe iā inchoata. **P**z silitudo qz vtrobiq; est cā motiua reformatōis. **E**t p̄z fundamētū silitudis p̄ voce crucifigi ter dicētis. **F**rancisce vade repara domū meā q̄ vt cernis tota destruit. **I**de dñs **H**onor' papa vidit in somnis b̄m̄ **F**rānciscū pp̄rio dorso submisso sustinentē basilicā la terancū. **E**t p̄z sc̄da ps̄ aūtis. p̄ imutabile s̄bum christi dicētis. qz fili' ho minis mittet angelos suos et colligent de regno eius omnia scādala. hoc aut regnum s̄m **B**regorium p̄ntis temporis ecclā dicēt. **E**t angeli mittendi erunt duo paupes induti sacris vt notat **A**pocal. xi. q̄ zc.

Histā questionē rñdebo p̄ septe p̄clusiones. **S**z aūq; p̄cedā ad positionē p̄clusionū cū suis defensiuis. **E**go frat' ioānes b̄rixij. p̄fessor qz nō ex odio nec aīo iniuriādi. **S**z solū zelo defensionis n̄re sacre religiois et regularis obfuarie sicut in argumētis p̄ p̄te affirmatiā p̄tra mistros ac alios regule trāsgressores locutus suz. sicut etiā in positōe p̄clusionum cū suis ānecis intēdo loq̄ **D**e cuius regule trāsgressione multis ānis cōtinuis nō solū p̄ audita s̄z p̄ visa et exp̄ientias certissimas exp̄tus loquar

Prima cōclusio ē. **P**refecare mēbra phisici corpis infectiua nō ē dissipare corp' ipm s̄z potius p̄suare. **S**ic fr̄es de obfuarie diuidere a trāsgressorib; regule nō ē dissipare ordinē mīoz s̄z potius ipm cōsuare. **P**z similitudo qz ordo mīnoz est q̄ddā corpus mysticū cuius fr̄es regule obfuarie sunt mēbra sana. **E**t trāsgressores euuldē regule mēbra sunt ipius ordinis infectiua. **P**atet fundamētū silitudis p̄ certā exp̄ientā. **E**t si dicat qz eadē rōe posset argui dcm̄ corpus mysticū solū esse in fr̄ibus de obfuarie n̄re nūcupatis. **R**ñdet qz nō est incōueniēs hoc cōcedere. qz s̄m **A**ugustinū sup̄ psalmū. **S**epe expugnauerūt me zc. **A**liqñ fuit ecclā solum in **A**bel. **A**liqñ solum in **N**oe et domo sua. **A**liqñ in **M**oyse et prophetis. **A**liqñ in christo et discipulis eius. **N**ō est ergo mir' si ordo sit solum in fratrib; de obfuarie n̄re nūcupatis. **E**t nō in trāsgressorib; regule. agif etiam diuidere eos a trāsgressorib; regule non est ipm ordinē destruere. s̄z ipm integz seruare. **S**c̄da conclusio est. **S**icut populum christianum a putatiuo papa diuidere et p̄o vicario vnire nō est populū christianū diuidere a suo capite. sed fr̄es de obfuarie n̄re nūcupatos a mistris nō re sed nomine solum nūcupatis manifestis regule trāsgressoribus diuidere ac eos vicarijs auctoritate sacri concilij **C**onstantien' p̄ eosdem electis vnire nō est diuidere eos a suo capite. sed potius eidem eosdem vnire. **S**imilitudo patet de se. **E**t patet fundamentum similitudinis p̄ euidentem exp̄ientiam. quia sic factum est plures specialiter nunc in sacro **C**oncilio constantien'. vt i populū christianus a putatiuo papa fuit diuisus. **E**t vero vicario ibidem electo christi firmiter vnitus. **C**orrelarium. **D**iuidere fr̄es de obfuarie n̄re nūcupatos a dictis ministris huiusmodi

regule transgressoribus non est eos diuidere a suis veris capitibus. quia eorum ha capita quibus obedire debent sunt generalis et provincialis vicarij quibus firmiter dicti fr̄es vniti sunt. vt patet p̄ decretum ita dicens. Statuimus pariter et mandamus districte in virtute sancte obedientie omnibus et singulis fratribus conuentuum predictorum et alijs in futurum sub cura et regimine dictorum vicariorum constitutis seu constituendis. quatenus ip̄s firmiter obediant et pareant cum effectu in omnibus in quibus fratres dicti ordinis suis generali et provincialibus ministris obedire debent aut tenentur. **Tercia conclusio est.** Sicut dominis siue modestis siue discipulis precipientibus aliquid vel facientibus contra regulam. Patet prima pars. quia magis oportet deo obedire quam hominibus. Et confirmat auctoritate xi. q. iij. Si is qui preest cuius quod a deo prohibitum est facere iusserit. vel quod preceptum est preteriri aut preterire mandauerit anathema sit. Patet secunda pars. quia transgressio precepti regule secundum declarationem apostolicam est mortalis et consequenter contra mandatum dei. Et confirmat per decretum ubi supra eodem capitulo Si quis impat fieri quod dominus prohibet fieri. execrabile omnibus sit qui diligunt deum. **Correlarium.** Dictum decretum non precipue fr̄es de obseruantia nuncupatos absoluit a regimine ministrorum et custodum quia molestabant eos. sed quia nimis impediabant eosdem in obseruantia regulari. Patet hoc in prologo ipsius decreti. **Quarta conclusio est.** Sicut obedientia debita christi vicario sine repugnantia stat cum obedientie subtractione a papa putatiuo. Sic et obedientia vicarijs auctoritate sacri concilij constantien̄s per fr̄es de obseruantia nuncupatos electis debita sine repugnantia stat cum subtractione obedientie a dictis ministris putatiuis. Patet. quia dicti ministri cum non sint ministrantes sed usurpatiuē dñi pecuniarum quas a fr̄ibus exactionant non sunt plus ministri quam papa putatiuus sit papa. Et si dicat quod eadem ratione summi pontifices solo nomine sunt serui seruatorum dei. quod non ministrant sed dñant eis. R̄ndet quod non valet obiectio. quia ipsi summi pontifices non usurpatiuē sed constitutione diuina sunt dñi omnium seruatorum dei. teste propheta qui dicit. Constituit eos principes super omnem terram. Et nihilominus cum hoc sunt paciter serui seruatorum dei non solum nomine sed et thesauris ecclesie conferunt seque bona spiritualia et temporalia. Spiritualia quidem ipsi christianis dando indulgentias generales et particulares. Temporalia pro ipsi seruis dei conferendo Cardinalatus Episcopatus et cetera ecclesie beneficia. Unde abundantissime deo seruiedo victum habent et vestitum. Non sic autem non sic dicti ministri seruiunt fr̄ibus ordinis bona temporalia ac spiritualia conferendo. quod ipsi multis contributionibus varijs modis extortis et collectis pecunijs non contenti. Conuentus desuper per quos transseunt vel in quibus morantur pro suis excessiuis expensis in cibis et potibus delicatis et in equorum suorum apparatu ac victu factis. taliter oneratos relinquunt tabernarijs pistoibz et carnificibus. quod vix conuentus ipsi pauperum vestitum et victum habere possunt. Unde patet euidenter quod ipsi ministri solum nomine sunt ministri fratrum. **Correlarium.** Obedientiam subtrahere ab huiusmodi ministris regule transgressoribus

bus fratrib; mīme mīstrantibus nō est cōtra regularem obseruantā. **P**atet. qz sepe cōpellunt eos eē sue regule transgressores. **E**t si qritur. **E**t quo di-
cti ministri tot z tātos ac tales defectus z excessus pmittunt. cur nōn ab-
soluunt a suis officijs. cū etiā per regulam gñalis minister a frībus sibi
subditis possit absolui. **R**ndetur q multa sunt impedimenta qre non ab-
soluunt. **P**rimū qz postq sunt electi p frēs aplicam impetrant pfirmatō-
nem maxime gñales mīstrī. **S**cđm qz sue puincie custodijs z cōuētibus
constituunt vicarios sibi fauorabiles. **T**ercū p motionum appetitus qui-
bus carerēt si de ministroꝝ excessibus loqrētur. **Q**uartū quia omnib; pla-
cere student laxationes ordinis regule ac statutorum tolerando quibus
fratres non gauderent si ipsi ministri a suis excessibus obstinerent.

Quinta pclusio est. **S**icut separe malos de medio iustozum z fideles
christianos ab excomunicatis hereticis z alijs infidelib;. nō est cā scisma-
tis in ecclā. sed potius vere pacis z pcordie. **S**ic sepatio v'l diuisio fratꝝ
de obseruātia vere nuncupatoꝝ a trāsgressoribus regule minoz nō est cā
scismatis in ipō ordine v'l ecclā. sed potius pē pacis z pcordie in eisdem.

Patet quia p concordia vtriusq; ptis dictoꝝ fratꝝ ordinatum ē decretū
diuidens obseruatores regule a trāsgressorib; eiusdem tāq; fideles ab in-
fidelibus. **E**t q trāsgressores regule rōnabilr dici pnt infideles. patet ex eo
q deo beate pginī **M**arie beato **F**rāscisco z omnibus sanctis fidē frāgunt
quā eis obseruare p miserunt qñ scz dixerunt singuli eorum. **G**loueo et p
mitto deo z beate **M**arie pginī z beato **F**rāscisco z omnib; sanctis toto
tempore vite mee seruare regulā fratꝝ minoz zc. **E**t patet etiam pma ps
cōclusionis. quia deus alias eēt cā scismatis qñ mitter āgelos suos z sepa-
bit malos de medio iustozū. z etiā ecclā eēt cā scismatis sepando scz. chri-
stianos fideles ab excomunicatis scismaticis hereticis z alijs infidelibus

Correleriū. **O**bseruatores regule a trāsgressorib; eiusdem diuidere nō
est in ordine minoz aut in ecclā v'l in quocūq; statu ecclāstico scisma cau-
sare. sz potius verā pacē z ymōnē in eisdē pfovere. vt patet per pclusiones

Sexta cōclusio est. **S**icut diuina voluntas pceptiua. z diuina volun-
tas bñplaciti in voluto sepe repugnāt nō tñ sunt inter se dissonantes. **S**ic
omne decretum ecclē. z diuinum decretū in reb; ordinatis apparent aliqñ
dissonātia licet inter se sunt psonantia. **P**atet. quia decretum ecclē ordi-
nit obseruatores regule a trāsgressorib; esse diuites. z diuinum decretum
siue voluntas dei bñplaciti vult pdestinatos vere z pscitos soli deo zgni-
tos in mūdo simul viuere z manere. que volita licet dissonāt. nō tamē ipa
decreta scz diuinum z ecclē dissonāt aut repugnāt. **Q**uare decretum pfa-
tum potius dici debet diuinum q; hūmanum z p pñs rōnabile. **C**orre-
leriū. **D**ecretum sacri pculij **K**onstantien sepeditū approbatū z pfirmā-
tum est in celis. **P**atet ex pclusionē. **C**onfirmat p verbū christi dicentis.

Quodcūq; ligaueris sup terram erit ligatum z in celis. **E**t qdūq; sol-
ueris sup terram erit solutum z in celis. **T**unc aut hoc decretū auctorita-
te apostolica soluit fratres de obseruantia vere nuncupatos a regimie mī-
nistrozum pdictozum z custodū. z eos ligat vicarijs p eos electis. **P**atet
expresse ipōmet decreto canēte quo ad solutōem sic. **D**e ipoz fratꝝ regimi-
ne in nullo possunt se intromittere dicti mīstrī puinciales v'l custodes. sz

ad ipsos vicarios cura et correctio eorum omnino pertineat. Quo autem ad ligationem habetur infra precipimus insuper et mandamus in virtute sancte obedientie omnibus et singulis fratribus conuentuum praetorum et alijs in futurum sub cura et regimine dictorum vicariorum constitutis seu constituendis. quatenus ipsis firmiter obediant et pareant cum effectu in omnibus in quibus fratres dicti ordinis suis generali et provincialibus ministris obedire debent aut teneantur. **S**eptima conclusio est Si aut fugere periculum damnabilis persionis est magis meritorium quam se ipse sine necessitate exponere eide. Sic fratribus de obseruantia fugere transgressores regule et eorum consortium est magis meritorium quam sponte et sine necessitate adherere vel cum ipsis conuersari. Patet per prophetam dicentem. **L**ux sancto sanctus eris et cum pueris puerteris. Et etiam per apostolum dicentem. **N**olite iugum ducere cum infidelibus. Que enim participatio iusticie cum iniquitate aut que societas lucis ad tenebras. sicut est iam dictum argumento quanto. **A**t sequitur infra propter quod inquit ap[osto]lus. Exite de medio eorum et separamini dicit dominus. **C**orrelariū. Reducere fratres de obseruantia vere nuncupatos ad obedientiam ministroꝝ et consortium alioꝝ regule transgressorum est reformationē ordinis minorum releuatam impedire. Patet in testamento ipsius beati **F**rancisci. quod tangit aliquo modo releuatōem reformationis et impedimentum ipsius reformationis. quod posset fieri per reductōem fratꝝ de obseruantia ad obedientiam ministroꝝ. Patet hoc quod non est verisimile nec opinabile quod per huiusmodi ministros ordo minorum reformari debeat. sed magis ac magis continue per eos deformari. Quis enim putat quod ministri velint carere contributionibus pecuniarum conuersis et alijs contra regulam receptis et possessis. Et quis putat quod ipsi ministri velint corrigere omnia scandala que secundum christi decretum et reuelatōem beato **F**rancisco factam ad ipsius ordinis reformationem oportet fieri. **O**rdinis enim scandala sunt pecuniarum receptiones et possessiones eorumdem localium vestium preciosarum et multipliciter superfluarum equorum multorum et concupiscibilium mulierum frequentationes et incolarum specialitates. **Q**ue scandala per dictos ministros et alios regule transgressores carius amplexata continue crescunt et semper inualescunt. Et confirmat huiusmodi reformationis deum impedimentum. **E**o quod generalis in suo primo capitulo generali iurauit solemniter palam et publice quod fratres de obseruantia reduceret ad obedientiam ministroꝝ provincialium. **E**t quod sepe deum decretum reuocari faceret. Et ibidem tunc publice inquam excommunicationis fulminauit contra omnes fratres dictos de obseruantia. qui infra duos menses a noticia dicte excommunicationis non compareret coram ipso ad excusandum se. **Q**uia quidem indiscretam sententiam minister provincie francie demittere voluit executioni. sed per appellatōem propter hoc deum iuramentum interiectum. quod sic incipit. **Q**uia appellatōe pendente legitima impeditus non exercuit. **Q**uid enim voluit ista nisi reformationē ordinis impedire tam solemniter inchoatam. et iam per totum mundum fere diffusam. **E**t iterum confirmat. quod ministri provinciales quatenus sunt varijs modis fratres conuersos ad obedientiam vicarioꝝ retrahunt. **A**c promouentes apostotas et excommunicatos scilicet sine licentia debita ab obedientia vicarioꝝ de obseruantia recedentes. **Q**uasi velint dicere quod qui voluit de obseruantia promo-

ueti relinquane obseruanciam regularem ad transgressores reuertendo. Que omnia probat euidenter q̄ dicti mīstri nitunt̄ ordīs reformatōem imp̄pedire b̄tō Fr̄ncisco reuelatā. Et sic patz Correlariū verū. **C**orrelariuz responsiuum ad questione q̄ est pars eius affirmatiua scz Quod ip̄m sacrum concilium constantiē sep̄dictum nō est reuocandū. sed potius irrevocabiliter cōfirmandum vsqz ad perfectam reformatiōem totius ordīs in capitibus z in mēbris per trāsgressores regule turpiter deformati. **N**ō reuocandū dico p̄pter inconuenientia tam corporalia q̄ sp̄alia que vbiqz p̄pter huiusmodi reuocationē verisimiliter possent inde sequi. Sp̄alia quidem. quia multi de seculo tam nobiles q̄ ignobiles relinquētes possessiones magnas temporales z eas pauperibus erogātes. Et similiter sacerdotes q̄ plurimi beneficijs ecclesiasticis renūciātes. plures quoqz fratres alias regule transgressores mīstros relinquentes z illam partem ordīs per transgressores deformatam. v̄so dicto sacri cōcilij Constantiē decreto cum in eo contentis. **A**d dictos fr̄s de obseruancia confugiunt deuote. Et quia cessante causa cessat etiam effectus. Verisimile videt̄ q̄ si dictuz decretum reuocaretur. tunc hi supradicti relicta regulari obseruancia redirent ad vomitum. z tunc eorum nouissima essent peiora prioribus. **S**i vero predictum decretum cōfirmaret̄ multo plures de seculo. et de pte ordīs p̄ transgressores deformati ad ip̄am regularem obseruanciam confugerent. Et sic paulatim posset totus ordo reformari. Corporalia s̄o sequerent̄ inconuenientia nimis formidanda. Quia multi domini z dñe et etiam cōes populi rātū habent erga fr̄s de obseruancia deuotionem. q̄ plures conuentus novos eis faciunt z eis iam edificauerunt. Et s̄ de gr̄a dei talit̄ prouident q̄ non oportet eos sollicitos esse quid manducent aut quo induant̄. **U**nde formidandum est q̄ si dictum decretum reuocaret̄ q̄ ipsi domini z dñe z populi tanq̄ decepti aut a suo proposito frustrati cōtra elez commouerent̄. q̄ esset nimis formidandum. Quia iam in aliquibus mundi p̄tibus quidam sacerdotes z clerici seculares p̄sequentes quosdam fr̄s de obseruancia in maximo fuerunt mortis piculo. **A**d rationes in oppositum patet p̄ cōclusiones z correlaria quid sit respondendum. Et hec sint dicta cum vr̄a z vr̄ozum benigna correctione.

Explicat̄ questio fr̄is iohannis brixij doctoris Parisiē in theologia sup̄ decreto Concilij constantiē edita ad conseruationem fratrum minorum de obseruancia nūcupatorum.

Incipit bulla Eugenij quarti vel eugeniana in qua segregantur fratres minores de obseruancia sub vicarijs viuētes ab his qui stant sub ministris.

Eugenius episcopus seruus seruorum dei. **A**d perpetuam rei memoriam. **E**t sacra ordinis minorū religio. cuius zeli sinceritas ex suis laudabilibz clarēs opibz. cōmēdabile plurimū catholice fidei p̄stare nō desinit augmētū ab oī reddat̄ q̄ntū p̄miserit altissimus

aduersitate secuta internis gerimus insitum votis efficere vt summo
qđ officit z surrogato quod pficit nil maneat qđ fratres receptos forsitan
retrahat a salubritate ppositi. aut yllatenus robur sacre religionis infrin
gat. Sane si qđdem dilectus filius **A**nthonius de rusconibus sacre theolo
gie pffesor z ordinis minorum generalis minister. nobis suadentibus nō
nullis sacre theologie pffessoribus z ipius religionis viris. **S**uasionis no
stre ppositum laudantibus assentientibusq; z idipm consulentibus. duos
instituit vicarios dilectos filios **J**oannem de capistrano in z sup omnes
in ptibus citra montanis. z **J**oannem de manberto in z sup omnes in p
tibus vltra montanis eiusdem ordinis fratres de obseruantia nuncupa
tos pffesores. cum plenaria sui officij potestate vtriq; singillatim pcessa.
vt suis nostris insertis litteris euidenter apparet. **C**um igitur ex prefata
institutione status quietem fugata vagationis materia sacro studio attē
tionem psonarum augmentū z plurima bona vt certa expientia didici
mus ipis fratribus de obseruantia nūcupatis. necnō chustiane religioni
ex iporum exemplari vita accessisse intelligamus. z plura dño conceden
te in futuz euenire speret. **S**i eadem institutio futuris tpbibus perseveret
nos qui singulorum psertim regulari obseruantie dedito z qetem piter et
salutem intensis desiderijs affectamus. inherētes pstitutionibus z statu
tis sup huiōi dispōnibus editis sacri constantien cōcilij. z felicitis recorda
tionis **B**artini pape qnti pdecessores nostri pprio motu nō ad alicuius
sup hoc nobis oblate petitiōis instantiaz. sed ex certa nostra sciētia aucto
ritate apostolica de concilio z assensu venerabilium fratrum nostroꝝ sanc
te romane ecclē cardinaliū. **S**tatuimus decernimus z ordinamus. vt de
inceps vicarius generalis iporum fratꝝ de obseruantia vltra montanis
circa finem triennij ex quo ad officium vicariatus electus fuerit possit et
debeat vocare vicarios z discretos. ac vocem in quocātōe habētes depu
tatos quarūlibet vicariarꝝ z puinciaꝝ sibi subiectaꝝ in loco p ipm vica
rium generalem deputādo. **E**t circa finē ipius triennij caplariter pgrega
ri. **Q**uoꝝ si qui infirmitate seu legitimo impedimento detenti intereē nō
possunt p nūcios ab eis deputatos. vel p suppletionē vocis iuxta eoz cō
suetudinem pntia suppleat. qui sic pgregati facultatē habeant omnia z sin
gula faciēdi ordinādi atq; disponēdi qđ de iure z p̄suetudine z ex p̄uilegijs
possunt fratres eiusdem ordinis in eorum gnali caplo pgregati. **E**t p̄ci
pue eligēdi z eligere sint astricti vnū religiosum eiusdē ordinis in eozuz si
milē vicariū gnalem. **C**uius electionem si a duabus ptibus eligentiū ce
lebrez. qđ p̄mode p̄mum fieri poterit gnali ministro totius ordinis. iuxta
eorum consuetudinem faciāt p̄ntari. ip̄e vero generalis minister infra tri
duum a p̄ntatione sibi facta p̄dictum electum pfirmare teneat cōcedendo
ei z p̄mittendo plenarie vices suas vt supra dando sez ei liberam auctori
tatem z potestatem ac omnimodam facultatem sup omes z singulos fra
tres de obseruantia nūcupatos. z alio nomie quempiā eorum nomiātos
in ptibus vltra montanis commorantes z comoratorios. tam in capiti
bus qđ in mēbris. visitandi publice z puate vocandi. citādi inq̄rendi exa
minandi procedēdi iudicādi amouēdi terminādi decidendi sentētiandi ap
probandi reprobādi corrigēdi artādi detinēdi puniēdi carcērādi z a ca

actibus liberandi. ad actus legitimos restituendi. **F**rēs vicarioꝝ & pro
uinciarum h̄mōi collocandi. mutandi. expellēdi & reuocandi. frēs de vl/
tramontanis partibus cum bona licentia venientes. recipiendi. **A**postatas
oēs ad ordinē redire volētes. cum p̄nā que eidem vicario videbit̄ inuēgen
da reducendi. & acceptandi. frēs p̄uentuales. dum mō suis ministris non
sint rebelles. & ab eis licentiā pecierint. & p̄niam non effugerint delicto
rum. veraciter cupientes ad meliorem frugem se transferre & viuere regu
lariter. recipiendi. **O**fficiales & prelatos quoslibet sibi subiectos cum op̄
fuerit aut casus exegerit. priuandi. absoluendi. deponendi & restituendi. v̄l
alios loco eorū. de p̄sensu fr̄m t̄m eorūdem locoꝝ. in quibus h̄mōi officiales
vel prelati existunt. vel saltē maioris partis eorūdem. frēs. p̄uentus. domos
loca & heremitoria p̄dicta. p̄ntia & futura ei subiecta. informandi. reformā
dici. absq; socio vel sine licentia de citra montanis partibus seu ultra mon
tes. delinquentes. puniēdi. **E**t quos nouerit habiles & ydoneos esse ad sacros
ordines vsq; ad sacerdotium inclusiue. promoueri faciendi. & ad confessio
nis & predicationis officia promouendi. & promotos cum eidem vicario
videbit̄ priuandi vel suspendendi. oēs & singulos frēs sibi subiectos. ab o
nibus suis partibus. penis sp̄ialibus & tp̄alibus. excoicationibus. suspensio
nibus. transgressionibus. regule & statutorum casibus. irregularitatibus et
censuris. p̄fato ministro ḡnali p̄missis & reuatis. libere absoluendi. libe
randi & dispensandi quotiens opus fuerit. **S**e q̄z ab h̄mōi absolui libera
ri & dispensari faciendi etiam quotiens ei videbit̄ oportere. **A**d oēs vicari
as p̄uinciasq; & ad presentiam ipsius ḡnalis. & ad romanam curiā. acce
dendi mittendi. fugientes a seculo. ac quoscūq; volentes deo in dicto ordi
ne desuere. tam pro clericis q̄z pro laicis ad habitum & professionem reci
piendi. **B**ratie siue littere quecūq; a p̄fato ḡnali ministro eidem fr̄ibus
concesse vel destinate. vel in posterū concedēdi vel destinande. si tales eēt
p̄ quas ab obfuantia distraherent̄ frēs h̄mōi. aut que scandalū in regimi
ne eidē vicario p̄missis habeāt. p̄ infectis p̄radictores & rebelles. p̄
censurā ecclesiasticā & alia iuris & dicti ordinis remedia. etiā p̄ inuocatōem
brachij ecclesiastici vel secularis si opus fuerit p̄secendi. **C**ōgregationes in
prouincijs & vicarijs oibus eis subiectis. siue pro electione vicariorū. siue
pro alijs vtilibus negocijs & occurrencijs oportuis. faciēdi. finē fieri faci
endi. **E**t ḡnaler & specialiter omnia alia & singula. circa p̄uentus domos
loca & heremitoria h̄mōi faciendi exercendi disponendi ordinandi admi
nistrandi & statuendi. que ipse minister generalis facere possit. si p̄sonalif
adesset. **E**t eisdem insup̄ auctoritates & gratias potestates & facultates p̄ ip
sum ministrum ḡnalem eidem vicario concessas. vti vel earum partem ali
is fr̄ibus. quos ad hoc iudicauerit esse ydoneos p̄mittēdi & p̄cedēdi. necnō p̄
ipsos dicti vicarij commissarios. committi & concedi faciendi. **M**andet
preterea generalis minister. q̄ mandatum in commissione p̄dicto vica
rio facto. semp̄ appareat in scriptis. omnibus & singulis fratribus in pre
fatis vltromontanis partibus commorantibus & commoraturis prela
tis & subditis ad meritum obie salutaris in virtute spiritus sancti. quate
nus omni appellatione postposita. quam nullo modo facere liceat. in om
nibus & p̄ omnia firmissime pareant & obediant eidem vicario. toto tem

potere sui vicariatus tanq̄ p̄sone ip̄ius ministri ḡn̄alis. Et nullo colore v̄
causa quesitis. possint ipsi fr̄es sub pena excoicationis ⁊ carceris ac priua
tionis officiorum. Et oim̄ actuum legitimorum late snie. ad subterfugien
dum correctionem examinationē reformationē. ⁊ p̄fati vicarij seu vicario
rum sibi subiectorum obiam. ad uentus domus loca seu heremitoria q̄
cunq̄ illius cure non p̄missa auferere. Neq̄ si iam auferint vel dein
ceps si auferere contingeret. ministri custodes gardiani seu quicumq̄ alij
fr̄es eidem p̄fato vicario non subditi. cuiuscunq̄ conditionis gradus et
dignitatis existerent. sub pena puationis officij sui. ⁊ excoicationis late
snie ⁊ oim̄ actuum legitimorum audeant illos recipere. aut forte receptos
vel in posterum recipiendos retinere. contra eiusdem vicarij velle vel vica
riorum illi subditorum. Et si quid aliud facultatis ⁊ auctoritatis in dc̄is
litteris continet. quarum tenorem hic volumus haberi pro sufficienter ex
presso. ac si de eis de p̄bo ad p̄bum facta esset mentio sp̄ealis. Que com
missio. assumptione ad dignitatem suspensione depositione vel obitu dic
ti ḡn̄alis cōmittentis. nullatenus expiret. sed firma auctoritate aplica
ad tempus concessum ⁊ stabilis p̄seueret. Quo triduo elapso ⁊ electo nō
confirmato. electus ip̄e confirmatus cū plenaria potestate h̄moi atq̄ p̄e
ceptis. vsq̄ ad successoris electionē habeat sedis aplice auctoritate. infra
q̄d tempus non valeat dictus vicarius. suo renunciare officio. sine situ o
nium vicariarū ⁊ prouinciarum discreti discretorūq̄. aut maioris p̄tis co
rundem. Possit nihilominus p̄dictus vicarius. conuocare omnes vicari
os sibi subiectos discretosq̄ infra tempus sui officij. in locū p̄ ip̄m deputā
dum. quotiens sibi opus visum fuerit. Et si tempore vicarij p̄fati electio
nis. vacaret ḡn̄alatus officium aut ḡn̄alis excoicatus esset aut suspensus
electum ip̄m vicarium cum p̄missa p̄tate confirmatum censi ⁊ esse vo
lumus atq̄ ordinamus. Interim p̄o dum fuerit confirmatus. qui p̄dictū
vicariatus officium exercuit ante electionem exerceat officium vicarij ge
neralis. Et p̄missa. que circa conuocationem congregationem ordinatio
nem dispositionem executionem p̄ntationem ⁊ confirmationem ⁊ com
missionis stabilitatem ⁊ p̄ p̄fatos dilectos filios generalem ministrum
⁊ eius p̄fatum vicarium ⁊ ceteros vt premittit fieri volumus. Ita ⁊ p̄ in
feriores ministros ⁊ eorum vicarios prouinciales h̄moi. qui adesse habēt
esse ⁊ debere fieri in suis prouinciis ⁊ vicariis singulis annis. statuimus
⁊ ordinamus. vicaria hose p̄pter illius amplitudinem excepta. Si vero
generalis vicarius infra sui officij tempus ex hac luce migrauerit seu ali
as ab officio amotus fuerit. vicarius in cuius prouincia mori vel amoue
ri contigerit. nunciet q̄ citius poterit aliis vicariis vlttramontanis. Et de
consilio ⁊ assensu duorum proximorum vicariorum terminent locum ⁊ tē
pus. Nisi fuissent per vicarium ante eius obitum vel amotionem dupu
tata. Et conuocet qui fuerint conuocandi. pro successoris vicarij electio
ne celebranda. Quo vacationis tempore. auctoritate apostolice sedis ex
erceat officium vicariatus huiusmodi vicarius ip̄e. in cuius prouincia
b̄ijt vel amotus fuerit p̄dictus vicarius generalis cum plena potestate
premissa. Hoc idem intelligi volumus de vicariis prouinciarum seu vi
cariarum cum eos mori vel amoueri contigerit. prouincias seu vicarias

regi z gubernati per gardianum in cuius gardiana. talia euenerint. salua
ua semper z reseruata predicti vicarii generalis vt premittitur potestate.
Generalis vero aut quisq; ministrozum vel custodum. vel frater dicti or
dinis predicto vicario generali seu ceteris vicariis. seu cuiq; fratri eiusde
familie de obseruantia nuncupate. molestiam seu impedimentuz aliquod
inferre non audeat nec presumat. sub pena excommunicationis late sine
priuationis officii omniumq; actuum legitimozum vt in predictis conti
netur. **N**isi q; prefatus generalis minister per se dumtaxat personaliter vi
sitare z corrigere possit z valeat predictum vicarium generalem. fratrem
seu fratres conuentum domum locum z heremitorium eiusde familie pie
z benigne ac caritative ad meliorem frugem prouocando. **E**t si quempi
am q; absit viciosum inuenerit. ipsum vicarium de consilio z assensu ma
ioris partis vicariozum predictozum. **L**eteros vero de concilio z assensu
maioris z sanioris partis frim domus heremitorii loci vel conuentus vi
sitatozum in eodem loco non extra. punire penitenciare z emendare s'm q;
delicti qualitas exegerit faciendum. **D**e regimine vero z cura predicto
rum de obseruantia nuncupatozum. se aliter non intromittat. non obstantib;
constitutionibus z omnibus aplicis ordinationibus. necnon statutis et
consuetudinibus dicti ordinis iuramento. conformatione aplica. vel qua
uis alia firmitate roboratis. preuilegiis quoq; z indulgentiis ac litteris
aplicis generalibus vel specialibus quozuncunq; tenozum existant per
que presentibus non expressa vel totaliter non inserta effectus earum im
pedire valeat quolibet vel differri. de quibus quozuncunq; tenoribus de ver
bo ad verbum habenda est in nostris mentio specialis. **Q**uibus omnib;
z singulis. illis in suo robore permansuris quo ad premissa derogare inte
dimus z expresse derogamus per presentes ceterisq; contrariis quibuscun
q;. **N**ulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre constitutio
nis confirmationis voluntatis instituti intentionis z derogationis in
fringere vel ei ausu temerario contraire. **S**i quis autem hoc attempta
re presumpserit indignationem omnipotentis dei z beatozum petri z pau
li apostolozum eius se nouerit incursum. **D**atum rome apud san
ctum petrum Anno dominice incarnationis millesimo quadringentesi
mo quadagesimo sexto. **D**ecimo kalendas augusti pontificatus nostri
anno sextodecimo.

Explicit Eugeniana

Statuta siue declaratio regule fratrum minorum que alio nomine dicitur martiniana

Iohannes miseratione diuina Tituli sancti petri ad vincula sa
cro sancte ecclesie romane presbyter z cardinalis. **R**eformator or
dinis minorum ac legatus alacere. cum plenaria potestate ad ca
pitulum generale eiusdem ordinis celebratum. sub anno domini.
M.CCC. xxx. mensis Julii die quindecima i festo corporis xpi a sede apli
ca specialit deputat. **V**enerabilib; frib; gnali ac puincialib; mistris ac vni
uersis z singulis frib; ordiis mioꝝ. **S**alute z sincerā i dño ihu xpo deuotēna

E u

Non est nouū. si pro rex ac tpm exigentia leges innouent hūane. qm̄ si nil sub celo nouū. plus tñ tūmeri solet q̄ sp̄caliter inuūgit. q̄ q̄ ḡnalter ihibet. z cencies repetita placebunt. ac diuersa in vñū collecta. facilibus seruant. Et que vsu vilescūt antiqua. p̄iter z renouata delectant. Renouamī inquit ille p̄eco refulgens. sp̄ū mentis vr̄e. z induite nouū hoīem qui fm̄ deum creatus est in iusticia z sc̄itate veritatis. Et nolite conformari huic seculo. sed reformamini in nouitate sensus vr̄i. vt probetis que sit voluntas dei bona h̄i placens z p̄fecta. Sicut em̄ in vno corpe multa habem̄ mēbra. oīa aut̄ mēbra nō eundem actum habent. Ita multi vñū corpus sumus in xpo ihu. qui est caput nr̄m. creator dux z redemptor. dñs z mḡr. Hos at̄ genus electum. regale sacerdotium. gens sc̄a. p̄plus acquisitionis quos deus vocauit non in immundiciā s̄z in sc̄ificationem. vt virtutes annuncietis illius. qui de tenebris vos vocauit in admirabile lumē suū euāgelice p̄fectionis ihu xp̄i filij dei. qui sue sponse tenerrimus p̄dilector. nō cessat cotidie prouidere de remedijs z auxilijs oportunis. nouellis eā floribus fulciendo pulcherrimis. sc̄isq̄ desiderijs diuino z carismatuz z gratiarum copiosius irrogando. adornādoq̄ fructibus opm̄ fecundoz. trībuentium incrementa p̄rutum. germine x̄bi dei. Sponsa siquidem xp̄i eccl̄a est. Sed in p̄posito nr̄o fm̄ minoz religio. que vertit reformanda. quam altissimus dei filius ihus xp̄us. sibi quōdā singulari annulo mirifice desponsauit. cū eiusdē religionis institutorē z ducem. sue sc̄issime passionis p̄uilegio decorauit. ac sp̄ualibus sigillis sacris videlz stigmatibz mirabilr̄ insigniuit. Que quidē sacra religio. licet sit fundata super illo firmissimo fundamēto p̄ter quod nemo aliud ponere p̄t. quod est sc̄issimum suum euāgelium. quasi ad modum fluctuantis nauicule procellis agitata ventozum. temptationum sc̄z pulsibus vulnerata q̄ plurimis. tot indiget semper alme matris ecclesie prouidentijs z fauoribus quod quatit impulsibus z viciorum vulneribus sauciat. Lum igitur nuper proximis temporibus retroactis. nonnullē querulose reclamaciones. tum de scan̄dalosis predicationibus. tum de alijs discurrentibus z infestis fratribus eiusdem ordinis. Sanctissimi domini nostri dñi Martini diuina prouidentia pape quinti. sepius propulsaerint p̄as aures z auditum. Hinc est q̄ pro vniuersali reformatione eiusdem ordinis p̄elobati. Infra scripta statuta recollectimus. ordinauim̄s. z auctoritate apl̄ica confirmauim̄s auctenticauim̄s roborauim̄s. Et ab omnibus z singulis fratribus eiusdem ordinis voluim̄s z mandauim̄s inuiolabiliter obseruari tam a capitibus q̄ a mēbris. Discurrentia fm̄ ordinē z processum regule dicte p̄ duodecim cap̄la distincte z particulariter ordinate

In p̄mis quo ad Primum cap̄lm̄ regule. Quia dubitatum est inter fr̄es p̄pter illud p̄bum regule Sc̄m euāgelij obseruare. Dicim̄s z declaramus. q̄ ad illa p̄cilia fr̄es tantūmodo obligant. q̄ in ista regule p̄ceptorie vel inhibitorie seu sub p̄bis equipollētibz sunt exp̄ssa. Juxta declaratōem felicis recordationis clementis quiti in declaratōis sue p̄. c. Exiui de paradiſo extra de p̄boz significatōibz i clementis. Et q̄ intellexi. Declara. q̄ illud qd̄ ponit̄ in regula. de nō habēdo p̄les tūcas q̄ vnā cū caputio. z aliam sine caputio. Item de nō portādis calciamentis. Et de

non equitando extra casum necessitatis. **I**tem q̄ fr̄es induant v̄sibus ve
stimētis. **I**te q̄ ieiunare a festo oīm sanctor̄ vsq̄ ad natiuitatem dñi et
in sextis ferijs teneant. **I**tem q̄ clerici faciant diuinū officiū s̄m ordinē sc̄e
romane eccle. **I**tem q̄ ministri et custodes p̄ necessitatibus infirmorum et
fratribus induēdis sollicitam curam gerāt. **I**te q̄ si quis in infirmitatem
cecidit alij fr̄es debēt ei seruire sicut vellēt sibi seruari. **I**tem q̄ fr̄es non
predicent in ep̄atu alicuius ep̄i cum ab eo illis fuerit contradictum. **I**tez
q̄ nullus audeat pp̄lo p̄dicare nisi a ḡnali ministro et alijs q̄bus s̄m decla
ratōem hoc p̄perit fuerit examiat⁹ et approbatus et ad hoc institutus. **I**te
q̄ fr̄es q̄ p̄gnoscerent se nō posse regulaz sp̄ialiter obseruare deb eāt et pōt
sint ad suos ministros recurrere. **I**tem om̄ia que ponunt in regula ad for
mā habitus tam nouicioꝝ q̄ p̄fessioꝝ necnō ad modū receptōis ad ordiez
et p̄fessionis spectantia sunt ab ip̄is fratribus sicut obligatoria obseruan
da nisi recipientib⁹ quo ad habitum nouicioꝝ sicut dicit regula s̄m deum
aliud videat. **H**ec in q̄s oīa sunt a fr̄ib⁹ tanq̄ obligatoria obseruāda. **I**tez
ordo cōiter sentit et sensit tenet et tenuit ab antiquo q̄ v̄bicūq̄ ponit in re
gula hoc vocabulū teneant obtinet vim p̄cepti et seruari debet a fr̄ib⁹ sic
tale. **D**e tunicis declaramus s̄m q̄ttuor magistros scz **G**anfridū **A**lexā
drum de alexādr̄ia. **J**oannem de rypa. et **R**ichardum q̄ ministri et p̄lati
p̄nt plures concedere cum viderint necessarium s̄m loca et tempora et frigi
das regiones. **S**ciant etiam fr̄es se nō obligari ad testamentum b̄ti p̄ris
Francisci s̄m declaratōes summoꝝ p̄ntificum **G**regorij noni. **I**nnocēti
quarti. **A**lexandri quarti. **N**icolai tercii. et **C**lemētis q̄nti. **E**t q̄ oīs fr̄es
vt dignū et iustum ē reuerentiam exhibeāt et honorē humilem obedientiā
et firmissimā fidelitatem. sc̄issimo d̄no n̄ro papa et sacro sancte sedi ap̄lice
vt ex p̄ncipio et fine regule obligant. **L**eterisq̄ clericis et p̄latis put̄ p̄gru
um ē et intentio fuit sanctissimi p̄ris **F**rancisci q̄ p̄sbyteros monuit p̄ cur
ctis reuereri. **I**tem statuimus et ordinamus q̄ omnes et singuli fra
tres gallici hispani et teutonici et quicūq̄ alij p̄ orbem fraꝝ constituti obe
dire teneant et debeant suis p̄latis. scz ḡnali ministro puincialibus custo
dibus et gardianis et q̄buscūq̄ alijs p̄latis ordinis p̄ regulam datis. non
obstante quocūq̄ puilegio seu indulto quocūq̄ vel q̄litercūq̄ cōcesso in
concilio constātie in curia romana vel alibi v̄bicūq̄. **C**assando reuocādo
et annullando. et nullius discernēdo valitudis ac si nūq̄ concessa fuissent.
Et si qua monasteria monialium ex aliq̄ bulla ap̄lica p̄missa fuerint ali
quib⁹ p̄ticularib⁹ fr̄ibus ex nūc p̄dicti fr̄es siue in hispania siue alibi resig
nare ea debeant ministris puincialibus nisi eisdem p̄ p̄dictos de nouo
fuerint recommitta sub pena inobedientie cōtumacis. **I**tem quo ad
votū paupertatis id est viuēdo sine pp̄rio et q̄ fr̄es nihil sibi appropriēt. **S**ta
tuimus et ordinamus illud inconculse tenēdum q̄ felicis recordatōis **T**h
colaus tercius declarauit in sua decretali. **E**xtra de p̄borum significatōi
bus. **E**xijt qui semiat libro vi. **P**orro successiue et seriatim p̄ ordinez vsq̄
ad .s. v̄ez q̄ exp̄sse p̄tinet in regula. **E**t q̄ qlibet p̄uētus habeat suū p̄u
ratorē s̄m declaratōem et puilegiū d̄ni **N**icolai iij. et **M**artini iij. et san
ctissimi d̄ni p̄ris et d̄ni **M**artini q̄nti. **I**te quo ad votū castitatis. **S**tatu
imus et ordinamus seruandū eē statutū wilhelmi sarmarij. et frat̄ in ca

piculo generali Assisij celebrata Anno dñi. M.cccc.quinq̄gesimo q̄rto.
f. iij. c. vij. vbi sic habet. Fr̄es euidenter notati de suspectis cōsorijs mu-
lierum ⁊ colloquijs que in regula prohibent si admoniti ⁊ sufficienter cor-
recti se nō correxerint si in officijs fuerint ab omnib; officijs absoluantur
vel suspēdant̄. nec taliter suspēsi vel absoluti restituant̄ nisi in prouinciali
caplo p̄ minist̄. Si vō in officijs nō fuerint puenit libris set; om̄i actu le-
gitimo. ⁊ cui hec pena nō competit pbatōis caputio ⁊ alijs penis graui-
bus puniat̄ ad arbitriū ministroꝝ. ⁊ ad hoc ministri firmiter teneant̄. Et
intelligunt̄ suspecta p̄fortia nō solum de mulieribus. sed etiā de suspectis
familiaritatibus quibuscūq; Quicūq; frater consuetus fuerit a suo so-
cio fratre cum mulieribus seq̄strari de q̄bus iudicio plati sui merito pos-
sit oriri suspitio si canonicē monitus ⁊ correctus se nō emēdauerit tanq̄
suspectus de mulieribus om̄ibus officijs ordinis ⁊ actib; legitimis sit p̄-
uatus. Et si taliter punitus iterato duobus fidedignis testib; conuinca-
t̄ de sequestratōe p̄dicta. v̄l si sequestratōes huiōi suspitōem violentaz mul-
tam faceret sui plati iudicio de cōcilio discretoꝝ ⁊ nō p̄baref legitime abs-
q; monitōe v̄l p̄monitōe artef ad p̄tatem dicendā. Si vō vnus testis si-
de dignus de sequestratōe p̄dicta appareat cōtra eū ⁊ alius de lapsu car-
nis artef grauius in domo discipline. Si vō aliquis de innotiabili cri-
mine p̄pter quod ira dei venit in filios diffidētie fuerit q; absit notatus ⁊
conuictus carceri p̄petuo mancipet̄. vbi om̄i die igne circa ip̄m accēto. cor-
pore denudato disciplinatus. panem ⁊ aquā quotidie comedēs desleat vi-
tā suā in amaritudie ⁊ dolore. Circa q̄d plati si fuerint negligētes ip̄o scō
suis officijs sint puati. (mittere p̄nt.

Quā ministri prouincialib; p̄cedit licētia recipiēdi ad ordiez ⁊ q; alijs h̄ com-
Elo ad scōm capitulum regule. Qualiter volentes venire ad or-
dinem ⁊c. Statuimus ⁊ ordinamus illud fore seruandum q; fe-
licis recordatōnis Nicolaus papa tercius de clarauit in p̄dicta decreta-
li. Exijt q; semiat vbi dicit. S; qm̄ in desiderijs nr̄is gerit̄ vt ad dei gl̄az
salus p̄ficiat aiarum ac rectus ordo p̄ quem iugiter ad amorē diuinū affe-
ctio christiane religionis accēdit. ⁊ merito ⁊ nūcro augeat̄. cōcedimus ⁊ p̄-
senti statuto p̄firmamus. licere nō solum gn̄ali m̄stro sed etiā prouincia-
libus m̄stris p̄sonas fugiētes a seculo in fr̄es recipe q; m̄stroꝝ prouincia-
liū licētia p̄ ip̄m gn̄alem si qm̄ expedire viderit possit artari. Vicarij vō
prouincialiu m̄stroꝝ ex officio vicarie licētia sibi h̄ac nouerint interdī-
cā nisi p̄ m̄stros eosdē q̄b; hoc posse p̄mittere vicarijs ⁊ alijs licere discer-
nimus hoc ip̄is vicarijs sp̄cialiter cōmittatur. Laueāt tñ ip̄i prouinciales
q; hoc nō indistincte nō passim. sed sic p̄siderate p̄mittāt sicq; illis quib;
hoc p̄mitti p̄tigerit fidelib; p̄cilijs fulseāt q; om̄ia discrete procedāt. Nec
indifferēter oēs admittātur ad ordinē. sed illi q; suffragātib; eis lr̄atura
idoneitate v̄l alijs circūstantijs possint vtilēs esse ordini sibiq; p̄ vite me-
ritū ⁊ alijs proficere p̄ exemplū. Nec Nicolaus Statuimus ⁊ or-
dinamus q; nullus recipiatur ad ordinē nisi annū q̄rtumdecimū p̄pleue-
rit etiā si oblatu fuerit a p̄ntib; nisi proscādalo vitādo foret filius mil-
tis v̄l superioris dignitatis. Nec recipiatur aliq; ad professionē nisi annū
cōpleuerit probatōis. Et veientes ad ordinē diligēter examinēt̄ur de fide

catholica. et de ecclesiasticis sacramentis ut in regula continetur. **I**tem quod sint fi-
 deles catholici et de nullo errore suspecti matrimonio non ligati per copulam car-
 nale corpe sani animo proprio legitime nati. debitis expediri potestati liberi. nulla
 infamia vulgari notati. competenter lactati. vel ad alios labores ordinis fratribus
 honestos et utiles apti. **E**t talis potestatis exites quod eorum receptio clerico et
 populo non modicam edificacionem afferret. **E**t quod venientes ad ordinem de bonis su-
 is faciant quod quod dominus inspiraverit eis secundum regulam et declaracionem. **C**lemenciam. **V**
Letere quod christi professor ingredienti velint esse liberos ut faciant de rebus su-
 is quod dominus inspirabit. **N**on videtur prohibere quoniam liceat eis recipere. consideratis
 scilicet eorum necessitatibus et moderaminibus declaracionis iam dicte si quid de
 bonis suis intras sicut ceteris pauperibus per modum elemosine libere velit
 dare. **I**tem de qualitate habitus cum regula dicat quod fratres omnes vestimentis vilibus
 induantur. **S**tatuimus et ordinamus. ut in generalibus statutis predicti wilhel-
 mi habeatur secundo capitulo quod vestimento vilis attedatur in precio piter et colore
 ita quod semper in vestimentis relucent aspicias vilitas et paupertas. **E**t ut igno-
 rantia nemini sit occasio delinquendi. **O**rdinamus quod omnes fratres vestimentis ta-
 libus induantur. quod nec sint adeo preciosa ut videntes ea nec curiositate nec va-
 nitate notare debeant. nec ita vilia et grossa quod ipsa videntes ad terrores indu-
 cant et prouocent ad derisum. **L**ongitudo autem habitus ultra longitudinem
 fratris deferretis talis sit quod nec plica ultra quatuor digitos protedatur. nec ita
 breuis quoniam corda ex ea valeat operiri. **L**atitudo vero decem et octo palmo
 non excedat mensuram nec sit minor quoniam decem. **C**apucium vero tali modo fiat
 quod existens in capite extremitas per longitudinem duorum digitorum cingulum
 non excedat. nec per longitudinem duorum digitorum supra cingulum debeat re-
 manere. cui longitudini correspondeat proportionabiliter latitudo siue capu-
 cij ostentis. **D**e matellis autem et de modo dormiendi. de camisiis et cingulo.
 et de calciamentis in omnibus obseruetur regule statutum wilhelmi in
 secundo capitulo ubi habeatur sic. **D**atellos quoque de panno vili et humili fratres
 habeant non rugatos circa collum vel crispas. nec usque ad terram per integrum
 saltim palmum protesos. **E**t in forma seruetur modus antiquus et hactenus con-
 suetus curiositate quilibet abdicata. **N**ec dormiant fratres vnquam sine habitu cin-
 gulo et femoralibus. nisi manifesta necessitate vel infirmitate cogantur. **I**tem sa-
 ni fratres in dormitorio culcitra et puluinaribus de pluma. et lintheamini-
 bus non vtantur. **L**ingulam habeat corda cois et rudior omnis curiositas ab ea
 penitus abscondatur. **I**tem cum ab institutione ordinis de forma nostri habi-
 tus sit sine calciamentis incedere. et regula calciamenta non concedat nisi his
 qui manifesta necessitate vel infirmitate cogantur. **O**rdinamus quod nullus super-
 vadat consuetudinarie calciatus. nisi ei euidentis necessitas fratribus innotescat. vel per
 guardianum suum coram fratribus fuerit sufficiens iudicata. **S**i quis vero inuentus fuerit vi-
 ciosus in terra comedat in quietu. **E**xcessus in tunicis et matellis et calcia-
 mentis. castigacione qua puenit pprimatur. ita quod in omnibus que ad habitum fratrum spe-
 ctant ad imitationem patris nostri ipse relucent aspicias vilitas et paupertas.

Omnino ad terciū caput regule. **D**e diuino officio. **S**tatuim⁹ et ordina-
 m⁹ suanda eē consuetudines bñdicti. ca. pmo vbi sic dicit. **I**n pñtis circa
 agēdū dñi officii i eadē auctoritate aplica ordina⁹ quod an missa p et horax
 pncipia fratres omnes quos eā rōnabil n excusat ad choꝝ pueniat dño pparati

uorba sua ibicq sine risu murmure discursu uanis et uagis aspectibus sub si-
lencio et pace cum debita grauitate permanant carent et orient et uisus in fines
unanimitate perseuerent. Quia uero cantus ecclesiasticus diuine laudis et sacri-
ficii fructusq labiorum canentium non solum eorum qui psallunt sed etiam auditorum
edificatio esse debet. Eisdem fratres hortamur in domino ut diuinas laudes inte-
gre attente honeste ac religiose persoluant gestus leues et cantus dissolutos
et fractos omnino declinent sed tractum psallant debito more incepta que simul
canenda forent simul concinent. si uel pauissent. sicut in predicto capitulo continetur. hoc
addito que cantu in locis ubi pauci sunt fratres que non sufficeret ad cantandum.
uel alia rationabili causa prelati possunt dispensare cum uiderent expedire. Item de
ieiunio illa seruent que in regula continentur. Item de non equitando fiat ut regu-
la dicit sed preterquam in casu necessitatis. Attentis tamen uerbis domini Bonauentura-
re in sua declaratione super hoc passu qui dicit fratres non debent equitare neque qua-
drigare neque bigare. nisi in manifesta necessitate. scilicet plixi itineris uel impediti
itineris uel negocii uigilantis uel infirmitate cogantur.

Quod possunt pecuniam recipere per interpositam personam

Quo ad quartum capitulum regule. Si fratres non recipiant pecuniam. Sta-
tuimus et ordiamus que iuxta declarationem Nicolai tercii et Leme-
tis quinti. et Martini quarti et quinti. Quod quilibet conuentus seu locus habe-
at suum procuratorem iconomum syndicum et actorem cui omnis elemosina pecu-
niaria et alia que ad pecuniam reduci possunt integraliter assignentur. Qui easdem
dispensare debeant legaliter et fideliter pro reparacione uentuum et locorum ad alias
que necessitates fratrum pro tempore occurrentes et que fratres nullo modo denariis uel pe-
cuniam recipiant. si quis autem contrarium attreptauerit ipso facto omni actu legi-
timo sit priuatus. Et cui hec pena non propter pena carceris puniatur. In om-
nibus autem que ultra hoc magis uidentur artare fratres siue ex declaratione Leme-
tis siue quecumque alia declaratione summo pontificum uel aliorum quorumcumque ap-
lica notabili auctoritate commissa. misericorditer dispensamus. Non astringen-
tes eos preterea que uoluerint predictas declarationes seruare. quin suo uoto satis-
facientes seruare ualeant et tenere. Item ministri et prelati pro necessitatibus infirmorum
solicite curam gerant diligenter in necessarijs prouidendo ordinando infirmarios
uel alios fratres deputando fructibus eorum. Qui deputati si culpabiles inueni-
erint uel notabiliter negligentes predictum arbitrio puniantur. Et omnia fiat circa
predicta sicut in uiris generalibus statutis ordinis predicti wilhelmi quarti capitu-
lo continetur.

Amolimentum de labore cui assignetur.

Quo ad quintum capitulum regule. De modo laborandi. Statuimus et ordiamus
quod fratres habentes gratiam laborandi laborent fideliter et deuote. prout in re-
gula continetur. Percesque laborum si pecuniaria fuerit persoluentur statim assi-
gnentur procuratori conuentus siue loci. Si pecuniaria non fuerit assignentur
prelato eiusdem loci. de quo possit omnibus fratribus ibidem morantibus cõiter pro-
ut necessitas exegerit cõiter prouidere. Per hec tamen nullus fratrum presumat pro-
uocare scholas regere in punctu uel extra secularium personarum sub pena priuacionis
actu legitimo.

Qui ire debet pro elemosina petenda.

Quo ad sextum capitulum regule. Quod fratres nihil sibi approprient. Statu-
imus et ordiamus ab uniuersis seruandum prout regula dicit. Et que
contraria fecerit puniatur ut supra dictum est de pecunijs. Item que omnes fratres uel

dat pro elemosina confident iuxta discretione[m] prelati presidentis. cui
arbitrio committimus discernendum. qui congrui sunt pro elemosina mit-
tendi. vel qui non

Reservari casus quo ad absolutionem.

Quo ad septimum capitulum regule. De penitentia fratribus imponenda pec-
catis. Statuimus et ordinamus quod nullus frater provinciali ministro in-
ferior. nisi ex speciali generalis vel provincialis ministro[m] licentia. possit ali-
quem fratrem absolvere a peccato in obsequio contumacis. proprietatis. reus. detentio-
nis. lapsus carnis. furti rei notabilis. iniectio[n]is manuum violente. falsi
testimonij in iudicio facti. compositionis vel porrectionis aut publicatio-
nis libelli famosi. falsificationis sigilli cuiuscumque persone notabilis false ter-
minationis in infamia cuiuscumque. Si quis autem contrarium attulerit ipso facto
actibus legitimis sit privatus. Et si legitime fuerit deprehensus carceri mancipetur.

De electione generalis ministri. Et quod socios potest habere generalis minister.

Quo ad octavum capitulum regule. De electione generalis ministri.
Quia languescente capite cetera membra dolent. Statuimus et or-
dinamus quod electio generalis ministri canonice celebretur in capitulo
penthecostes a ministris provincialibus et custodibus pro ut regula dicit.
Ipsa sunt electores in tanta religione studeant habere pastorem. qui scien-
tia vita et moribus et exemplo. merito valeat magis prodesse quam ambicio-
se preesse omnibus recommissis. omni postposito amore. odio et timore prece-
et precio vel rancore. quod si secus factum fuerit electio nulla sit. et electores
voce activa et passiva perpetuo sint privati. Item Statuimus et ordina-
mus quod generalis minister non habeat secum plures duobus sociis nota-
tabilibus. uno cisalmano. et alio ultramontano. addito socio scriptore.
vel alio servitore. cum uno famulo. Et quod de cetero si generalis sit ultramonta-
nus. socius cisalmanus teneat sigillum ordinis. nec possit eos generalis com-
mutare ad libitum. nisi morte interveniendo. vel alia causa legitima. ut
casu notabili. in locum unius substitutionem alterius socii de consilio dis-
creto et coarctat. Item quod sine declarationem quattuor doctorum generalis non
possit immutare aliqua ordinata per ipsum capitulum generale. sine ipsius capitu-
li generalis assensu. in hijs que tangunt regule puritatem. Nec possit aliquem
licentia ad cursum magisterij. nisi fuerit presentatus per ministrum provincie
sue. qui neminem audeat presentare nisi de consilio et assensu ipsius capituli
provincialis. Item predictus generalis minister nullam ex actionem
pecuniaria[m] facere possit. nec per confirmationem ministro. nec per visitationem provin-
ciarum. nec per magisterio aut visitario. vel lris officio. aut suffragio. aut
quacumque occasione vel colore questus. quod si secus fecerit ipso facto suo officio sit pri-
vatus. nec teneatur fratribus velteris sibi obedire. Et si extrinsecus impostet presumpserit genera-
liter officium tenere. ipso facto sit privatus et inhabilis ad quocumque officia vel beneficia
hominum seu dignitates tam in ordine quam extra ordinem. Item quod non faciat vicarios in
provincijs nisi ex casibus necessarijs et oportuis. quibus expletis vicariatus
officium ipso facto volumus expirare.

De predicato[r]ibus

Quo ad nonum capitulum regule. De predicato[r]ibus. Statuimus et ordinamus quod
fratres non predicent in episcopatu alicuius episcopi. cum ab eo illis fuerit contradic-
tum. sed cum
omni humilitate et reverentia. plures ecclesie debent venerari. Item quod nullus presumat
episcopum predicare nisi a generali ministro vel provincialibus vel ab alijs quibus per generale mi-

171 G 65

nistrum fuerit commissum examinatus extiterit et approbatus et officium predi-
candi sibi concessum. Possunt nihilominus prefati ministri concessam pre-
dicandi licentiam reuocare suspendere et artare. quoties oportunum fuerit et eis
expedire videbitur iuxta declarationem predicti nicolai tercij in prefata decre-
tali. **Exijt qui seminat etc.** Qui quia in eodem. **Et** quod predicti quibus com-
mittitur auctoritas predictam licentiam concedendi. nullum ad predicandum officium
admittere debeant. nisi extiterit admittendus sacerdos vel diaconus ad-
minus etatis xxv. anno et competentis litterature vita et moribus approbatus
cuius doctrine merito populi edificari valeat. sine scandalo. **Laueant autem omnes**
predicatores predicti. ne aliqui presumant quicquid contra libertatem sacrosanctam
romane ecclesie. vel ecclesiasticis personis detrahere. vel quod absit scandalum contra
clerum vel religionem aliquid excitare. aut personam aliquam personam. criminaliter no-
miare quin potius contra hereses et scismata. populos digne et fideliter animare
et orthodoxe fidei veritatem firmare. maxime contra personam sathanicam et damnata
tam heresim huiusmodi. contra quos in aliqua parte sermonis prout videbitur ex-
pediens inuehat. **Si** quis autem temerarie. contra statum honorem et ecclesiasticam
libertatem presumpserit predicare ipso facto predicandi officio et omni actu le-
gitimo sit privatus. **Et** si post predictam privationem presumpserit predica-
re per suos platos omni appellacione postposita. vel alio subterfugio carceri
mancipet. **Et** plures si in predicacionibus fuerint negligentes. in eandem penam se novent
incidisse. nisi legitima et rationabili causa de ipotentia se valeant excusare.
Super quos et predictos predicatores delinquentes ordinarii loco plenam iurisdic-
tionem habeant puniendi et incarcerandi sine alio processu. **Ad** quod cum opus fue-
rit predicti ordinarii inuocare possunt brachium seculare. **Item** quod nullus frater
presumat in alijs ecclesijs predicare ad scandalum et dedecus ordinis. nisi in his ter-
ris ubi pro tempore fuerit presertim. ut in quadragesima processione et similibus. et tunc non
sine licentia prelatorum ordinis. **Hec** predicent nouitates vel materias que
scandalum videntur generare. **De** ammonitione fratrum
Quo ad decimum capitulum regule. **De** ammonitione fratrum. **Statuimus** et ordina-
tes insuper quod quilibet minister in sua prouincia. vno puero et honesto socio sit
contectus cum vno fratre. **Sed** quod nullus minister cultos cardinalis vel
lector vel quicumque alius frater quodcumque exigit deuotionis colore vel causa. quod
si secus fecerit ipso facto officio sit privatus et subditi deinceps sibi obedire mi-
nime tenent. **Et** si quod. aliqui ministrorum generali ministro dare presumpserint. ipso facto
vel super suo officio sint privati. **Statuimus** insuper. quod ministri diligenter et solli-
cite instent et inuigilent informati studioque per quaslibet prouincias. ita et ra-
liter quod quilibet studeri pro posse prouideant de suis necessarijs. tam pro libris
quam pro reliquis oportunitatis rebus. de comibus elemosinis per procuratorem receptis. pro
quolibet puero siue loco natiuo fratri ad studium promouendi. **Exhortan-**
tes strictissime in visceribus ihesu christi ceteros fratres aliorum loco. cum viderit videri
neos ad studia promouendos. totis viribus impendant eis de auxilio. consilio et fa-
uore. in quibuscumque oportunitatis querendo elemosinas pro eis. recomendando volenti-
bus subuenire. eis de fruendo in nexibus caritatis. **Cum** scia donum dei sit. arma-
tura ad defensandum sanctam fidem catholicam coronam ordinis. lumen veritatis. et vita
in tribus abundantibus. **Hic** attendant predicti ministri cum omni vigilancia et circumspecte

stione. q̄ certissime ordibz. tā quo ad diuinū officii q̄ ad silētiū. z alie certi-
moie cōitatis spūalis z tpalis. fm antiqs ordibz p̄suetudies obfuent. Et
si q̄ sunt debita de scō tracta. soluat̄ de exppriatōe fr̄m vl' locoꝝ. de vine-
is z possessiōibz ceterisq̄ rebz in ordie reptis. q̄z possessiō fm puritatē v̄i
status. nō p̄t ordini cōuenire. Et si qd̄ supesse poterit pro precio taliū reruz
v̄dendarū. vl' q̄ ex reddēda rōe q̄runcū q̄ fr̄m vl' mistrozū alioꝝq̄ subdi-
toꝝ. assignet̄ procuratoribz locoꝝ q̄runcū q̄ p̄ q̄slibet prouicias pro cōi-
utilitate z cōmoditate eozūde fr̄m vl' locoꝝ. **D**istri ar̄z plati corrigāt su-
os subditos hūilit̄ z caritatie eos visitet̄ fm regl̄az. deliquētes mis̄icoꝝ
diter p̄uendo. iuxta tenorē septimi capli statutoꝝ b̄ndicti xij. vl' alias p̄
ut eisdē mistris z platis meli' videbit̄ expedire. **I**tē cū in eodē ordie fuerit
z sint excellētes in deuotōe z obfuitia strictiori. v̄re professiōis. **O**rdia q̄
tales sic viuētēs p̄ platos suos b̄n tractet̄. z fauorabilr̄ in suis deuotōibz
nutriat̄ i suis heremitorijs. **L**auēat̄ at̄ dicti plati. ne fr̄es aliqs ad heremi-
toria mittat̄ p̄ residētia ibi faciēda. nisi maturos solidos z probatos i re-
glari obia vbi fieri poterit bono mō. **I**tē de cetero nll' audeat̄ puēt̄
aut loca seu heremitoria multiplicare. ac de nouo edificare seu edificari face-
re nō solū p̄ fr̄ibz quin etiā p̄ sorozibz sine auctē dñi pape. dñozū dyocesa-
noꝝ ḡnal' puicialiū mistrozū. sine p̄iudicio. cūctū p̄p̄iq̄. i quozū termi-
nis hec cōtigerit acceptari. **S**alua tñ decretali bōifacij viij. i. c. **L**ū ex eo de
excessibz puilegiatoꝝ li. vi. **I**tē vbi d̄t regl̄a. q̄ vbiq̄ q̄ sūt fr̄es q̄ sc̄ret̄ z
cōḡserēt se nō posse regl̄az spūalit̄ obfuarē. **D**eclaram' iustā debere
eē cām recurrēdi ad m̄strū. s. vt cū tali loco in q̄ morat̄ anexa ē pprietas. l'
cura aiaz p̄ ueros baptizadi z alia parochialia faciēdi. aut qz dño recla-
mate ibi morat̄ fr̄es. aut qz p̄p̄ ncc̄arioꝝ penuriā oz eos incōgregatōibz
vl' q̄stibz in honestis cōtra regl̄e puritatē vsuz ordis ḡnalē accedere. **A**ut
p̄p̄ societate ihonestā z iportabile fr̄ibz p̄rim rudibz z infirmis. p̄p̄ h̄mōi-
cās z siles fr̄es debēt z p̄nt ad suos m̄stros recurrere. p̄ eodē inde z pie z
p̄naliter amouendi z in locis deuotis z spūalibus collocandi.

Quo ad vndecimū caplm regl̄e. **N**ō fr̄es nō ingrediāt monasteria mo-
nacharū. **S**tatuimus z ordiamus illud eē suandū. q̄ p̄fatus nycola-
ij. in sua decretali exijt q̄ seiat s. deniqz qz p̄tinet̄. **E**bi determinat̄ fr̄ibz pro-
hibitū. eē ne ingrediāt mōasteria moialia q̄runcū q̄. **I**ntelligēs noie mo-
nasterii. claustrū domos z officias iteriores. s. ad alia loca vbi sc̄lares cō-
uenire solēt. p̄nt fr̄es ibi cā p̄dicatōis vel el cō sine petēde accedere. q̄b̄ illd̄
a superioribz suis est pro sua maturitate vl' ydoneitate cōcessū. **E**xceptis sp̄ p̄
decaruz mōasteriis iclusarū. ad q̄ nulli dat̄ a ccedēdi facultas sine licentia
sp̄cāli. **E**t etiā grego. ix. determinauit addēs nihiloi' q̄ si q̄s sine mistrozuz
licētia. aliqd̄ mōasteriū nitrazē p̄sūpserit. ipofcō carceri mācipet̄. **E**t diligē-
ter attēdet̄ m̄stri q̄ moiales sibi p̄misse debitā clausurā fuāt tā fr̄m q̄ sc̄la-
riū accessus cōpescendo sub intermiatōe maledictōis eterne. **I**tē statui'
z ordia q̄ null' frat̄ p̄sumat de cetero fieri cōpater v̄toꝝ vl' m̄lierū z q̄
cōpatermitatē cōtraxerūt q̄stū in eis ē hoc nomie se mime noiarī p̄mittāt
nec ipsi alios sic noient z q̄ cōtrariū fecerit carceri mācipet̄.

Quo ad duodecimum capitulum regule. **D**e euntibus inter sarrace-
nos z alios infideles. **S**tatuimus z ordinamus. q̄ seruetur regula in
plenti caplo z in q̄buscunqz alijs caplis ḡnalibz. **E**t q̄stū possibile est pui

F **U**

deatur et disponatur de bono regimine locorum terreſce. tã quo ad gardianũ quẽ
ad alios fr̄es. ita quod ipse pro gubernatione illorum locorum eligatur in capitulum generalium
de melioribus et deuotioribus fr̄ibus totius ordinis. qui uita moribus et doctrina proba-
ti. exemplum lucis prebeant et edificatorem piter infidelibus cum quibus contingerit con-
uersari. **Item Statuimus et ordinamus.** quod procuratores ordinis in curia romana nihil
exigant vel extorqueant presumant a fr̄ibus aduenientibus undecumque. et si secus fe-
cerit ipso seculo suo officio sint privati. Et procurator cisimotano tractet nego-
cia fr̄um cisimotano. Ultramotanus autem tractet negocia ultramotano.
Statuimus et ordinamus. sub eadem pena. quod inquisitores heretice pra-
uitatis teneantur restituere comitati quentium. ubi officium inquisitionis ueni-
ret. quicumque sibi aduenire poterit vel competere ex officio inquisitionis. usque ad com-
dignam satisfactionem expensas. quas in predictis uentibus preceperunt dum officium
inquisitionis exercuerunt. Sed si eisdem inquisitoribus a comitate. vel ab alia speciali
sona competere prius fuerit de expensis non teneantur predicti uentibus eidem restituere
de victu et uestitu. Sed si quod super fuerit ultra predictum victum vel uestitum de eo quod
sibi competere de officio suo. uentibus natiuo reddat distribuendo comiter inter
fr̄es. Et quod nullus inquisitor eiusdem ordinis. in inquisitione maneat ultra duos an-
nos. secundum ordinis statuta generalia predicti wilhelmi. **Item Statuimus**
et quod de cetero nullus prelatum et mister vel magistrum. aliquem fr̄em eiusdem ordinis pre-
sumat astrigere vel compellere. ad solutionem aliquam pecuniariam. rone cuiuscumque gra-
dus scholastici. uidelicet magisterij lectoratus baccalariatus vel alterius cuius-
cumque. sub pena privationis gradus tam in exigendo quam in tribuendo. **Insuper**
per quia parum est leges condere. nisi executioni debite demnandentur.
Uolumus et mandamus ac districte precipimus. uniuersis et singulis fr̄i-
bus eiusdem ordinis ubicumque fuerint vel moram traxerint. cuiuscumque gra-
dus vel conditionis existant. quod in omnibus his supradictis suis prelatibus teneant firmiter
obedire scilicet generali mistro in toto ordine. mistris prouincialibus in sua prouincia.
Custodibus in suis custodiis. gardianis in suis gardianatibus. Leterisque pre-
latibus in his et aliis licitis et honestis que non sunt contra aiaz suam et regulam dicti ordinis.
Et si quis quod absit contrefecerit trina monitione premissa. agruis iteruallis pos-
tea si rebellis et inobediens exiterit carceri mancipet. **In omnibus aliis constitu-**
tionibus statutis ordinatibus declarationibus tam sumorum pontificum quam aliorum
quorumcumque. siue de non edendo carnes. in festiuitatibus natiuitatis resurrectionis
ascensionis dominice penthecostes. apostolorum petri et pauli assumptionis regis glorie beati
francisci beati anthonii beati ludouici epi. et quibuscumque aliis temporibus per reglam
ecclesiasticam non prohibitis. et ieiuniis siue quibuscumque aliis constitutionibus positis
que non sunt contra legem dei vel ecclesie generale preceptum. Auctoritate apostolica dispensa-
nolentes aliquem dicti ordinis ex predictis statutis seu ordinatibus vel declara-
tionibus de quibus in his presentibus non fit mentio mortal' peccati uiculo alligari.
nisi tales eent casus vel excessus. quod diuina lege vel lege sacrosce romane eccle-
merito duceret ad mortale. **Et** ubicumque in aliis statutis eiusdem ordinis papa-
libus et generalibus. pena excommunicationis imposita. quod in aliam penam temporalem valeat
comutari arbitrio prelatum. reseruamus remittimus et relaxamus in con-
trarium facientibus non obstantibus quibuscumque. **Predicta autem sta-**
tuta constitutiones ordinationes declarationes. uolumus ab omnibus
tam prelatibus quam subditis integre et inuiolabiliter obseruari. mandantes

et districte precipientes oibus platis tam gñalibus q̄m prouincialibus ministris
q̄salis platis ordīs quibuscūq̄. q̄ oīa z singula supradicta seruet. z faci
ant ab oībo iuiolabiliter obseruari. **N** si in p̄dictis fuerint negligētes ip̄o
sō officio suo sint puati. **E**t ne alicui ignorantia sit causa vel occasio de
linquendi. sub interminatōe diuini iudicij. mandamus platis p̄dictis qua
tenus per quemlibet conuentum z locum. ad minus semel in mense legi
faciant z diuulgari.

ExPLICIT MARTINIANA

Notandum q̄ cōcilium constantienē quod decreuit fr̄es minores de ob
seruantia trium prouinciarum p̄mo esse debere diuisos a generali z prouī
cialibus ministris z militare sub vicarijs. **I**ncepit Anno dñi. **D**.cccc.
quarto decimo. et durauit quattuor annis. **I**n quintodecimo anno **C**on
cilium constantienē dedit fr̄ibus p̄dictis decretum. **I**n decimo septimo an
no fuit martinus papa quintus electus. **I**n vicesimo anno confirmauit
martinus papa quintus **D**ecretum concilij constantienē. **I**n xxx. anno
fecit declarationem que dicitur statuta martini z quodammodo reuoca
uit decretum concilij constantienē. **I**n tricesimo p̄mo anno obiit martin⁹
z electus fuit Eugenius papa quartus. **I**n tricesimo secundo anno ince
pit concilium basilienē in quo fuit Eugenius depositus mansit tamen ro
me in papatu sedecim annis. **I**n concilio autem basilienē fuit decretum cō
cilij constantienē datum fr̄atribus obseruantibus denuo confirmatum. **E**u
genius autem. in penultimo anno vite sue dedit fr̄atribus de obseruantia
eorum prouisionem scilicet bullam que dicitur **E**ugeniana. **P**ost mortē
Eugenij **E**lectus est nycolaus papa quintus **Q**ui congregauit triginta
quinq̄ famosiores doctores totius ytalie ad examinandum bullam **E**u
genij. datam fr̄atribus minoribus de obseruantia. **Q**ui vnanimiter om
nes determinauerunt bullam esse bonam z rationabilem. **Q**uare papa
nycolaus eam confirmauit. ac etiam alij summi pontifices eius successio
res scz pius paulus sixt⁹ innocenti⁹ ac alexāder sext⁹ papa modern⁹ ḡ. rē.

Iste tractatulus debet esse ad vsu fr̄is nycolai de lo
uano q̄ eum cōbinauit cōscripsit ac cū magno labore in q̄stū
potuit corripit Anno. **D**.cccc. xcviij. penultima ianuarij

Ista est bulla plana **Q** vicarij de obseruantia sunt ve
ri z indubitati ministri.

Pius Episcopus seruus seruoz dei **D**ilectis filiis **V**icario genera
li z fr̄ibus vniuersis ordinis beati francisci de obseruantia nuncu
patis in ylramontanis p̄tibus constitutis. **S**alutem z aplicam benedi
ctionem. **C**um ex determinatione z concessione aplicā. **P**resertim felicitis
recordationis Eugenij quarti. **E**t Hyelai quinti romanorum pontifi
cum nostrorum p̄decessorum. z nostra. **E**stros superiores vicarios appel
letis. z non ministros **N** cum sedes aplicā vestre familie de obseruātia
post generalem totius ordinis ministrum. **G**eneralem z prouinciales vi
carios ministrorum certis pijs z sanctis respectibus esse voluerit z decre

uerit. Vicarij ipsi qui vobis presunt. et quibus vos ex debito professionis vestre predictae obeditis. Clerici et indubitati vestri ministri et tales quales beatus franciscus regulam vestram condens fore intendebat. sunt et perpetuo erunt. quoad usque applica sedes. in cuius arbitrio consistit. aliud alio nunc respectu ordinare. statuerit. Differentes solo nomine. Auctoritate applica ex certa nostra scientia interpretamur et declaramus. Et id ex premissa determinatione applica quam ipsi quoque prius tenore exempli auctoritate ratam gratam habentes. Confirmamus et approbamus. Quosque qui eisdem vicariis obeditis. secundum determinationem predictae sedis applicae regule vestre prefate. et precipue in ea parte ubi habet. Precipio firmiter fratribus vniuersis ut obediant suis ministris. plene et integre satisfacitis. Ac plene et integre satisfacere. Auctoritate prefata per prius decernimus et declaramus. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Datum rome apud sanctum petrum. Anno domini. M. LXXX. Sexagesimo tercio pridie idus Januarii Pontificatus nri Anno sexto.

Primum capitulum

Regula et vita minorum fratrum hec est scilicet Domini nostri Iesu christi sanctum euangelium obseruare viuendo. Votum in obedientia. Voto sine proprio. Voto et in castitate. Frater franciscus promittit obedientiam et reuerentiam Domino pape honorio. ac successoribus eius canonice intrantibus. et ecclesie romane. Olim habens preceptum. Et alij fratres teneantur fratri francisco et eius successoribus obedire.

Condicio

Secundum capitulum

Si qui voluerint hanc vitam accipere et venerint ad fratres nostros mittant eos ad suos ministros prouinciales quibus solummodo et non alijs recipiendi fratres licentia concedatur. Con. q. Ministri vero diligenter examinent eos de fide catholica et ecclesiasticis sacramentis. Con. q. Et si hec omnia credant et velint ea fideliter confiteri et usque in finem firmiter obseruare. Con. q. Et uxores non habent. Con. q. Vel si habent et monasterium iam intrauerint uxores vel licentiam eis dederint auctoritate dyocesani. Apiscopi voto continentie iam emisso. Con. q. Et illius cratis sint uxores que non possit de eis oriri suspicio. Con. q. Dicant illis verbum sancti euangelii que vadant et vendant omnia sua. Con. q. Et studeant ea pauperibus erogare quod si facere non potuerint sufficit eis bona voluntas. Exhortatio. q. Et caueant fratres et eorum ministri ne solliciti sint de rebus suis temporalibus. Condicio. Et libere faciant de rebus suis quicquid dominus inspirauerit eis. Si tamen consilium requiratur licentiam habeant ministri mittendi.

eos ad aliquos deum timentes quorum consilio bona sua pauperibus erogent. **Equipollēs.** **¶** Postea cōcedāt eis pannos pbatōnis videlicet duas tunicas sine capucio et cingulū et bracas et caparonē vsqz cingulum. **Con.** **¶** Nisi eisdē ministris aliud scdm deū aliquādo videat. **Con.** **¶** Finito p̄o anno pbatōis recipiant ad obedientiā p̄mittētes vitā istāz regulam semp̄ obseruare. **Equi.** **¶** Et nullo mō licebit eis de istā religione erire iuxta mādātum dñi pape qz scdm sc̄m euangeliū nemo mittens manum ad aratrū et aspiciens retro aptus est regno dei. **Equi.** **¶** Et q̄ iam promiserunt obedientiā habeāt vnā tunicam cū capucio et aliam sine capucio qui voluerint habere. **Equi.** **¶** Et qui necessitate coguntur possint portare calciamenta. **Equi.** **¶** Et fratres omnes vestimentis vilibz induantur. **Libertas.** **¶** Et possint ea repetiāre de saccis et alijs pecijs cum benedictione dei. **Exhor.** **¶** Quos moneoz exhortoz ne despiciant neqz iudicēt hoīes q̄s mollibz vidēt vestimētis et coloratis idutos vti cibis et potibz delicat̄s. **Am.** **¶** Sz maḡ vnusquisqz iudicētz despiciat semetip̄s.

Terciuū capitulū

Equi.

O Clerici faciant diuinum officium s̄m ordinem sancte romane ecclesie. excepto psalterio ex quo habere poterūt breuiaria. layci vero dicant xxiiij. pater noster pro matutino. pro laude quinqz. **Pro prima** tertia. sexta. nona. pro qualibet istarum septem. pro vesp̄is autem duo. decim. pro completorio septem. et orent pro defunctis. **Equi.** **¶** Et ieiunēt a festo omnium sanctorum vsqz ad natiuitatez domini. **Lib̄.** **¶** Sanctam vero quadragesimā que incipit ab epiphania dñi vsqz ad continuos quadraginta dies quā dñs suo sc̄o ieiunio consecrauit q̄ voluntarie tam ieiunant benedicti sint a dño et qui nolunt non sint astricti. sed aliam vsqz ad resurrectionem domini ieiunent. **Uim.** **¶** Alijs autem temporibus non teneant nisi sexta feria ieiunare. **Lib̄.** **¶** Tempore vero manifeste necessitatis non teneantur fratres ieiunio corporali. **Exhor.** **¶** Consulo vero moneo et exhortoz fratres meos in domino iesu christo vt quando vadunt per mundum non litigent neqz contendant veb̄is nec alios iudicent. **Am̄.** **¶** Sed sint mites pacifici et modesti mansueti et humiles honeste loquentes omnibus sicut decet. **Equi.** **¶** Et non debeant equitare nisi manifesta necessitate vel infirmitate cogantur. **Am.** **¶** In quācunqz domum intrauerint primum dicant Pax huic domui. **Libertas.** **¶** Et scdm sanctum euangeliū de omnibus cibis qui apponuntur eis liceat manducare.

Quartū capitulū

Preceptū.

P Recipio firmiter fratribz vniuersis vt nullo mō denarios vel pecuniā recipiāt p se vel per interpositam personam. **Equi.** **¶** Et tunc pro necessitatibz infirmorum et alijs fratribz induēdis per amicos spirituales ministri tñ et custodes sollicitam curam gerant scdm loca et tempora et frigidās regiones sicut necessitati viderint expedire eo semp̄ saluo vt sicut dem̄ est denarios vel pecuniā non recipiant.

Quintū capitulū

Am.

Fratres illi quibus grām dñs dedit laborandi laborēt fidelit̄z deuo

te. ita q̄ excluso ocio aīe inimico sc̄e orōis z deuotōis sp̄m nō extinguant
cui debēt cetera t̄palia deseruire **Equi.** De mercede vero laboris pro
se z suis fratribz corpis necessaria recipiant preter denarios vl̄ pecuniā et
hoc humiliter sicut decet seruos dei z paup̄tatis sc̄issime sectatores

Sextū capitulū

Equipollēs.

Fratres nihil sibi approprient nec domū nec locū nec aliquā rem
et tanq̄ peregrini z aduene in hoc seculo in paup̄tate z humilita
te domino famulantes **Am.** Gladant pro elemosyna confidēt. nec
oportet eos verecundari quia dominus pro nobis se fecit pauperē in hoc
mundo **Am.** Hec est illa celsitudo altissime paup̄tatis que vos cha
rissimos fratres meos heredes z reges regni celorum instituit pauperes
rebus fecit virtutibus sublimauit Hec sit portio vestra que p̄ducit in ter
ram viuentium **Qui dilectissimi fratres totaliter inherentes nihil aliud p̄
nomie dñi nostri iesu christi in p̄petuum sub celo habere velitis** **Am.**
Et vbi cūq̄ sunt z se inuenerint fratres ostendāt se domesticos inuicē in
ter se z secure manifestet vnus alteri necessitatem suaz. Quia si mater nu
trit z diligit filium suum carnalem. quanto diligentius debet quis dilige
rez nutrire fratrem suum spirituales **Equi.** Et si quis eorum in infir
mitate ceciderit alij fratres debent ei seruire sicut vellent sibi seruire

Septimū capitulū

Vim.

Si qui fratrum instigante inimico mortaliter peccauerint. pro ill
peccatis de quibus ordinatum fuerit inter fratres vt recurrat ad
solos ministros prouinciales teneantur predicti fratres ad eos recurrere
q̄ citius poterunt sine mora. **Am.** Ipsi vero ministri si presbyteri
sunt cum misericordia iniungant illis penitentiaz. Si vero presbyteri nō
sunt iniungi faciant per alios sacerdotes ordinis sicut eis sc̄dm̄ d̄cum me
lius videbitur expedire **Exhort.** Et cauere debent ne irascantur z con
turbent p̄pter pct̄m̄ alie q̄ ira z turbatio in se z i alijs ipediūt caritatē

Octauū capitulū

Vim.

Quiuersi fratres vnum de fratribz istius religionis teneantur sp̄
h̄e ḡnālē m̄str̄ z suū totius fraternitatis **Vim.** et ei teneant firmi
ter obedire **Vim.** Quo decedēte electio successoris fiat a m̄str̄is pro
uincialibz z custodibz i caplo p̄thecostes in q̄ puiciales m̄stri teneant sp̄
ins̄il̄ p̄ueire vbi cūq̄ a ḡnālī m̄stro fuerit constitutū Et h̄ sel̄ in tribz annis
vl̄ ad aliū t̄m̄m̄ maiorē vl̄ minorē sic̄a p̄d̄co m̄stro fuerit ordiatū **Vim.**
Et si aliq̄ t̄pe apperz vniuersitati m̄stro z puicialiū z custodū p̄dem̄ m̄str̄
istz nō eē sufficēte ad suūctū z cōez vtilitatē fr̄m̄ teneant p̄d̄cī fr̄es q̄bz ele
ctio data ē in noīe dñi sibi aliū eligere i custodē **Liber.** Post capl̄m̄
p̄o p̄thecostes possint si voluerit singuli z eis expedire videbit eodē āno
in suis custodijs semel fratres suos ad capl̄m̄ cōuocare

Nonum capitulū

Equi.

Rēs nō p̄dicet in ep̄atū alie ep̄l̄cū ab eo ill̄ fuerit p̄d̄c̄m̄ **Equi.**
Et nullus fratrum populo penitus audeat predicare nisi a ministro gene
rali huius fraternitatis fuerit examinatus z approbatus z ab eo officii
predicatōis sibi cōcessum **Am.** Doneo q̄q̄z exhortor fr̄es vt in p̄e

dicatione quā faciunt sint examinata et casta eorum eloquia ad utilitatē
et edificationē populi annunciando eis vicia et virtutes penā et gloriā euz
breuitate sermonis qz p̄bū abbreviatū fecit dñs sup terrā

Capitulū decimū.

Am.

Ratres qui sunt ministrū serui alioꝝ fratꝝ visitent et moneant
fratres suos et humiliter et caritative corrigāt eos nō p̄cipiētes eis
aliqd qd sit contra aiām suam et regulam nostrā. Am. ¶ Frēs p̄o qui
sunt subditi recordent qz p̄pter deū abnegauerūt p̄prias voluntates.

Preceptum. ¶ Un̄ firmiter p̄cipio eis vt obediāt suis mīstris in omnibꝝ
que p̄miserūt dño obseruare et nō sunt cōtraria aiē et regule nostre Equi.

Et vbiqꝝ sunt frēs qui sciēt et agnoscerēt se nō posse regulā spūaliter
obseruare ad suos mīstros debeāt et possint recurrere Am. ¶ Ministri
vero caritative et benigne eos recipiāt et tantā familiaritatē habeāt circa
ip̄os vt dicere possint eis et facere sicut dñi seruis suis nā ita debet esse qz
ministri sunt serui oim fratrum Exhor. ¶ Dico p̄o et exhortor in do
m̄no iesu christo vt caueant frēs ab omni supbia. vana gloria. inuidia. a/
uaricia. cura et sollicitudie huius seculi detractōe et murmuratōe Exhor

Et nō curent nescientes lrās lrās discere. Am. ¶ Sed attendant qz sup
oīa desiderare debēt habere sp̄m̄ domini et scām eius op̄atōem orare sem/
per ad eum puro corde Am. ¶ Et habere humilitatē patientiā in p̄se/
cutione et infirmitate. et diligere eos qui nos p̄sequunt̄ reprehendūt. et ar/
guunt qz dicit dñs. Am. ¶ Diligite inimicos vr̄os et orate p̄ p̄sequen/
tibꝝ et calumniantibꝝ vos. b̄ti qui p̄secutionē patiunt̄ p̄pter iusticiā. quo/
niam ip̄oꝝ est regnū celoꝝ. Qui aut̄ p̄seuerauerit vsqꝝ in finē hic saluus
erit.

Capitulum undecimū.

Preceptum

Recipio firmiter fratribꝝ vniuersis ne habeāt suspecta p̄ortia vl'
cōsilia muliez Pre. ¶ Et ne ingrediant̄ monasteria monacha/
ru p̄ter illos q̄bus a sede ap̄lica p̄cessa est licētia sp̄ealis Pre. ¶ Hec fi/
ant p̄patres viroꝝ vl' muliez ne hac occasione inter frēs vl' de fratribꝝ
scandalum oriatur

Capitulum duodecimū

Libertas

Quicūqꝝ fratꝝ diuina inspiratōe voluerint ire inter sarracenos et
alios infideles Pre. ¶ Petāt in licentiā a suis mīstris puincia/
libus Pre. ¶ Ministri p̄o nullis eūdi licentiā tribuāt nisi eis quos vi/
derint idoneos ad admittendū Pre. ¶ Ad hec p̄ obedientiam iniungo
mīstris vt petāt a dño papa vnū de scē romane ecclē cardinalibꝝ q̄ sit gu/
bernator. p̄tor et corrector istius fraternitatꝝ vt ip̄ subditi et subiecti pe/
dibꝝ eiusdē scē ecclē stabiles in fide catholica paupertatem et humilitatem.

Pre. ¶ Et scē euāgelii dñi nr̄i iesu christi qd firmiter p̄mulumus obfue/
mus. ¶ Nulli ergo oīno hoīm liceat hāc paginā nr̄e cōfirmatōis infringe/
re vl' ei ausu temerario p̄traire. Si q̄s aut̄ hoc attēptare p̄sumpserit indi/
gnatōem om̄ipotētis dei et beatoꝝ Petri et Pauli ap̄loꝝ eius se nouerit
incursum. Datū laterani tērcio Kalēdas decembris p̄tificatus nostri
anno octauo

Explicit vita minorꝝ fratrum.

Ex speculo perfectionis fratrum minorum **Quomo**
do beatus Franciscus respondit ministris nolentibus obli
gari ad regulā quā faciebat **Nota.**

Postq̄ secūda regula quā fecerat beū Frānciscus pdita fuit ascen
dit in quendam montē cū fratre Leone de assisio et frē Boniso
de bononia vt faceret aliā regulā quā chusto dictante scribi fecit.
Congregati aut̄ simul plures ministri ad fratrē Helyam q̄ erat vicarius
beati Francisci dixerunt sibi audiuius qd̄ iste frater Franciscus facit
vnam nouam regulam timemus aut̄ qd̄ faciat eam nimis asperā. qd̄ nō
possumus eam obseruare. volumus ergo vt vadas ad eū ⁊ dicas sibi q̄ nō
lumus esse obligati ad illam regulā faciat eam pro se ⁊ nō p nobis. Qui
bus frater Helyas respondit q̄ nolebat sine ipis ire. Et tūc omēs simul
iuerunt. Tūc esset frater Helyas ppe locum vbi stabat beatus Frānci
scus. vocauit eum frater Helyas. Quo respondente ⁊ vidente ministros
predictos dixit beatus Franciscus. Quid volunt isti fratres. Et frater he
lyas ait. Isti sunt ministri qui audientes q̄ tu facis regulam nouam. ⁊ ti
mentes q̄ tu facis eam nimis asperam. dicunt ⁊ protestantur quod nolūt
esse obligati ad illam facias eam pro te ⁊ non pro illis. Tūc beatus frā
nciscus vertit faciem suam ad celum. ⁊ loquebatur chusto sic. Domine nō
ne bene dixi tibi q̄ ipsi non crederent mihi. Tūc audierunt omnes vocē
chusti respondentis in aera. Frater francisce nihil est in regula de tuo sed
meum est quicquid est ibi. ⁊ volo quod regula sic obseruetur ad litteram si
ne glosa. sine glosa. sine glosa. Et addidit Ego scio q̄stūm potest humana
infirmitas ⁊ quātum volo iuuare eos. Qui ergo nolunt seruare eam exe
ant de ordine. Tūc beatus franciscus vertit se ad illos fratres ⁊ dixit eis
Audistis Audistis? Vltis q̄ iterum factam vobis dici. Tūc ministri
seipos intuentes cōfusi ⁊ territi recesserunt.

Et sic est finis
deo laus ⁊ gloria trinis.

Collegij Louiclarū Zen Leyera N° 1626

